

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXIV. évfolyam

Szobotica, VASÁRNAP 1923. augusztus 26.

230. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben
TELEFON SZÁM: Kiadóhivatal 8-58, Szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

SZERKESZTŐSÉG: Kralja Alexandra-utca 4 szám alatt
Kiadóhivatal: Kralja Alexandra-utca 1 (Lolbach-palota)

Az élet élni akar

Azt hisszük, ha a tűzoltózene-
kar az opálos magasságban re-
csgettetné a trombitát, itt lent azt
hinnénk: a szférák zenéjét hall-
juk. A magyarság, az emborsor-
sokra épített piadesztál, rejtelmes
és szédületes méretű árnyékokat
ad a gesztusoknak. A szavaknak
is van helyzeti energiájuk. Az el-
suttogott igazság benneragad az
első földbe, amelyik felfogta. A
barrikádon gyújtó és korbácsoló
minden frázis, a nyitott sir mel-
lett könnyeket fakaszt a legszóra-
zabb szó is.

A német kancellár tegnap a
nyomor trónusán beszélt s ez a
diabolikus magasság ijesztő csen-
gésüvé tette minden szavát. Olyan
ijesztő, hátgerincen végigszaladó,
gyors fogadkozásokra készítő ki-
sérteties hatást idézett föl beszéde,
mint az élettől bucsuzó haldoklók
végső birkozása az engedelmessé-
get megtagadó gégeizmokkal. A
nyomornak milliós számai, az ösz-
szeroskadó élet reccsenése, a meg-
álló gépek és megszinduló öklök,
rekedt imák és harsogó káromlá-
sok, hideg kazánok és forró szen-
vedélyek — szolgáltatják a staf-
fázst azokhoz a nem mindennapi
igazságokhoz, melyek monumen-
tálisra nőnek, amikor a német
kancellár ajkáról az emberiség
lelküismeretébe dörögnek bele.

A megegyezés útja nem a meg-
szállott tartományokon vezet ke-
resztül — mondotta a német
kancellár. Száz orcája van ennek
az igazságnak. A béke útja nem
vezet keresztül a békétlensége-
ken. Aki rendet akar, nem te-
remthet anarchiát. Nem lehet jó-
létet fujni embertömegek nyomor-
rából. Bombával és revolverrel
nem lehet a jogrendet szolgálni.
A jogtalanság útján nem lehet
előlni a szabadságot. A földet
ekével kell fölészántani, nem jel-
szavakkal. Aki bezárja az iskolá-
kat, a tudomány fényét oltja ki.
A butaság sohasem lehet nem-
zeti érdek.

A vöröskői csodakut arról volt
híres, hogy kétszáz méter mély
tükren mindenki jövődöbelijének
képét látta meg. Nem kell na-
gyon sokáig a gondolatunkban
forgatni a kancellár igazságát,
hogy mindenki a maga külön sor-
sának külön keserűségét találja
meg benne. A perspektiva tana
azon alapul, hogy az irányvona-
lak az ényézpontban találkoznak.
Minden tömegeket megmozdító
probléma megoldási módja ab-
ban az egy igazságban találko-
zik, hogy népek millióinak nyo-
morából, jogtalanságából, szenvedé-
séből és kiszolgáltatottságából
nem lehet fölépíteni a boldog, a
szabad, a derűs, a napos jö-
vendőt.

Legyőzött népek és legyőzött
igazságnak csak addig kell járnia
a szegénység és jogtalanság szé-
lesre taposott útjait, amíg szegény-
ségének és jogtalanságának oko-
zót és kihasználót, akár a törté-
nelmi kényszerűség, akár a meg-
születő moralitás nem fogja ennek
belátására bírni. Háborút föl le-
hetett idézni s háborút el lehetett
veszteni, — de az emberek nem
születnek sem győzőknek, sem
legyőzötteknek, sem államalkotók-
nak, sem kisebbségeknek, sem
szegénynek, sem kizsákmányo-
lóknak. Az ember embernek szü-
letik s első lélekzetvételeivel ma-
gával hozza a jogot a meg nem
nyomorított élethez s a gondokkal
el nem felhőzött napfényhez.

A természet törvényeit nem le-
het parlamenti többséggel meg-

változtatni. A természeti erők
parancsát nemzetközi szerződése-
kel nem lehet tilalomra fordítani.
Az élet élni akar, a gőzgép haj-
tani, a szén fűteni, a nap világi-
tani, a tűz emésztetni akar, a ka-
lapács az üllőre esni. A haladás
útját, lokomotívjét épen olyan
hasztalan iparkodás volna szema-
forral tilosra állítani, mint a zu-
hanó gleccser elé állni rendőri
tilalommal. Az élet életet és bold-
ogságot parancsoló szent szabá-
lyát liliputi szerződésekkel, tilal-
makkal és parancsokkal kötötték
le. De csak nyújtózkodnia kell a
lekötött Gullivernek és pattogva
szakadnak el a törvények és jog-
szabályok papiros spárgái.

... Amikor nincs már pénzünk
borra és cigányra, ime, a szférák
zenéje mellett mulatunk.

A klerikális-párt megszakítja Radicsékkal az összeköttetést

Ellentétek a föderalista blokk pártjai között — A Spaho-párt megbízottai Zágrebben tárgyalnak

Beogradból jelentik: *Ninesics*
külgyminiszter a franciaországi
fürdőhelyről, ahogy várták, pénteken
megérkezett Beogradba. Miután úgy
külpolitikai, mint bel-
politikai szempontból fontos kér-
désesek vannak napirenden, a kor-
mány *Ninesics* külgyminiszter
részvételével pénteken este mi-
nisztertanácsot tartott, amelyen
hir szerint megtárgyalták a *fiumei*
kérdés körül fölmerült újabb el-
lentéteket és *Radics* külföldi ak-
ciójának ügyét. A minisztertanács
üléséről semmit sem közöltek a
nyilvánossággal.

**Protics Sztoján nyilatkozata
Radics külföldi útjáról**

Protics Sztoján, aki szerbiai für-
dőzéséből csütörtökön érkezett
meg Beogradba, a *Novosti* mun-
katársa előtt nyilatkozott *Radics*
külföldi útjáról.

— Erről a kérdéstről — mon-
dotta — mindenestre többet kel-
lene beszélni, mint amennyi el-
fér egy nyilatkozat keretébe. Rö-
viden az a véleményem a dolog-
ról, hogy *Radics* István külföldi
útja, vagy ahogy mondják szö-
kése, azzal a pár szóval karakteri-
zálható legjobban: *gyászos epi-
tógusa ez annak a komolytalan
megegyezési kísérletnek, amelyből
Radics és Pasics egyformán kivet-
ték részüket.*

**A horvátok nem várnak
gyors eredményt Radics
útjától**

Egy tekintélyes horvát politikus
Radics külföldi útjáról a követ-
kezőket mondta munkatársunknak:

— Hangsúlyozni kell, hogy *Radics*
sikere, vagy kudarca egy-

általán nem eshetik számba a
kérdés megítélésénél. Az infor-
mált személyiségek közül *senki*
*sem várja, hogy Radics a külföldön
mindent a feje tetejére állít, mert*
hiszen tulajdonképpen nem is ezért
ment ki külföldre. Elutazása szem-
élyi okokból vált szükségessé
és *célja tisztán az, hogy tájékozód-
jon a nagyhatalmak álláspontjáról
és informálja a külföldet a horvát
nép helyzetéről.* Hogy mennyire
sikerült ez neki, vagy hogy meny-
nyire fog sikerülni, arra nézve
semmi pozitív értesítés nincs.
Kétségtelen, hogy Anglia a leg-
konzervatívabb országok egyike
és *Radicsnak nagyon nehéz lesz
barátai útján informálni az angol
közvéleményt.*

Jankovics Velizár közlekedés-
ügyi miniszter nyilatkozata a
Vreme a horvát parasztpárt veze-
tői köréből közöl válasznyilatko-
zatot. A nyilatkozatban az egyik
vezető *Radics*-párti politikus ki-
jelenti, hogy *nagyon könnyű vala-
kit hazadrulónak kikiáltani, de ezt
bizonyítani kell. Botrány lenne, ha
az egész Radics-párt ellen, minden
indok nélkül eljárást indítanának.*
Radics magatartását csak azért
kifogásolhatja a kormány, hogy
utlevél nélkül hagyta el az ország
területét és csak azért indíthat el-
lene rendőri eljárást.

**Szakadás a klerikálisok
és a Radics-párt között**

Beogradból jelentik: Pénteken
Zagrebben érkezett néhány Spaho-
párti képviselő, akik tárgyaláso-
kat folytattak a horvát köztársá-
sági parasztpárt vezetésével
a két párt további egységes akciója
ügyében. A tárgyalások folya-

mán elhatározták, hogy a Spaho-
párt ezentul is együtt fog mű-
ködni a horvát köztársasági pa-
rasztpárttal és azt minden akció-
jában épügy mint eddig, hűsége-
sen támogatni fogja.

A *Vreme* zagrebi jelentése sze-
rint a szlovéniai klerikális párt-
nak az a határozata, hogy a
*zagrebi jegyzőkönyv nyilvánosságra
hozatala miatt megszakítja az ösz-
szeköttetést a Radics-párttal, a Ra-
dics-pártiak körében nagy megle-
petést keltett.* A horvát politikai
körök azonban remélik, hogy a
két párt között rövidesen elsimul-
nak az ellentétek és a szlovéniai
klerikális párt nem fogja cserben
hagyni a Radics-pártot, hanem
továbbra is vele egyetértésben
fog működni.

**A nacionalistákat gyanúsítják
a Spaho elleni merénylettel**

Szarajevóból jelentik: Pénteken
este a sarajevói *El Kannav* török
egyesület helyiségében *bombame-
rényletet követtek el Mehmed Spaho*
a muzulmán párt vezetője ellen. A
merénylet azonban szerencsére
nem sikerült és a nagy detonáció-
val felrobbant bomba szilánkjai
senkit sem sebesítettek meg. A sza-
rajevoi rendőrség szigorú nyomozá-
st indított a merénylet közre-
kerítésére. Eddig letartóztattak egy
Sztojanovics Uros nevű fiatalemb-
ert, akit a merénylet elköveté-
sével gyanúsítanak.

Szarajevói politikai körökben
ugy vélik, hogy a merénylet mö-
gött az *Orjuna* szervezete áll és
azt valószínűleg azért követték
el, mert a Spaho pártnak *Radics*
iránti szimpatiaját rossz szemmel
nézik a tulbuzgó nacionalista
egyesületek.

**Pasics miniszterelnök
augusztus végén tér haza**

Pasics miniszterelnök még min-
dig *Evieme les Bainba* tartózkod-
dik. *Ninesics* külgyminiszter ki-
jelentette, hogy nem tudja mikor
tér haza a miniszterelnök a fran-
ciaországi fürdőhelyről. Más for-
rásból eredő értesülés szerint a
miniszterelnök augusztus végén
feltétlenül visszatér Beogradba, mert
ittthontartózkodását a bel- és kül-
politikai helyzet egyaránt feltétle-
nül megkívánja.

**A külgyminiszter
genfi utazása**

Ninesics külgyminiszter, aki
pénteken érkezett vissza Beo-
gradba, csak rövid ideig marad
a fővárosban. Néhány nap múlva
ugyanis a külgyminiszter *Genf*-
be utazik, a Népszövetségi tanács
ülésére, ahol figyelemmel akarja
kísérni a Népszövetségi tanács
üléseit. *Ninesics* külgyminiszter
valószínűleg huzamosabb ideig
fog *Genf*-ben tartózkodni, abban
az esetben, ha a politikai helyzet
ezt lehetővé teszi.

A bácskerteszi iskolareform

Magyar gyerekek csak szerb iskolába járhatnak

Az iskolák megnyitása alkalmával minden esztendőben újabb jogfosztással lepi meg a közoktatásügyi minisztérium a nemzetiségeket és ezen, úgy látszik, nem változtat az sem akár a demokraták, akár a radikálisok intézik az iskolatigyekeket, akár Pribicevics Szvetozár áll a közoktatásügyi minisztérium élén, akár Trifunovics Misa.

Legújabbán *Bácskertes* község magyar anyanyelvű lakosságára sújtott le a közoktatásügyi minisztérium iskolarendelete, amelyben megtiltja az ottani szülőknek, hogy a magyar iskolába járassák gyermekeiket és a tanulókat a szerb iskolába utalja. A rendeletet — a névnyelvezés pribicevicsi receptje szerint — azzal indokolják, hogy a bácskerteszi lakosság *szláv* eredetű. Ez tényleg így is van, eredetüket tekintve a bácskertesiek valóban szláv származásúak, de nevük és régi hagyományaik után ítélve, a szlávoknak nem szerb, hanem *szlovák* (tót) népfajából származnak. A név és a származás ellenére azonban *Bácskertesben* évtizedek óta csak magyarul beszélnek és a lakosság magyar anyanyelvűnek vallja magát. Az iskolába kerülő gyermekek sem értenek másképpen, csak magyarul és ezért a szülők erőteljes tiltakozásra készülnek az ellen, hogy az alkotmány rendelkezése ellenére szerb iskolába kényeszerítsék gyermekeiket, ahol a nyelvismeret hiánya miatt sem tudnak boldogulni. A bácskertesiek hivatkoznak arra, hogy a kormány névnyelvezési és származási politikájának figyelembevétele esetén is *szlováknyelvű iskola* illetné meg őket, — amely nyelvet azonban éppen úgy nem ismerik, mint a szerb nyelvet.

Bácskertes lakossága, — mint értesültünk, — széleskörű akciót készül indítani a magyar iskola érdekében, amelynek sikerére azonban, — a közoktatásügyi minisztériumnak a magyar iskolák ellen tanúsított következetességét ismerve, — nincs sok remény.

Öt óras határátlépést

engedélyez csak a horgosi határrendőrség

A kettős birtokosoknak lehetetlenné teszük földjeik megművelését

A kettős birtokosok határátlépési igazolványa tekintetében Jugoszlávia és Magyarország között kölcsönös megállapodás létesült, amely szerint a határmenti kettős birtokosok határátlépési igazolványa mindenkor egy heti tartózkodásra jogosít.

A gyakorlatban azonban nagyon gyakran nem respektálják a határmenti hatóságok ezt a kölcsönös megállapodást. A legtöbb panasz az utóbbi időben a Horgos-melletti kettős birtokosok részéről hangzik el, úgy hogy a panaszokról legutóbb már jelentést tettek a belügyminisztériumnak is, ezideig azonban minden eredmény nélkül. Amíg ugyanis a kelebiai határrendőrség a Magyarországgal fennálló kölcsönös megállapodás alapján *nyolc napos határátlépést engedélyeznek*, úgy hogy a kettős birtokosok magával viheti cselekedését is, addig a *horgosi határrendőrség komiszáriusa csupán öt óra tartamra engedélyezi a kettős birtokosoknak a határátlépést.*

Elképzelhető, hogy ez az öt óra nagyon kevés ahhoz, hogy a kamarási, királyhalmi és horgosi szőlősgazdák, akiknek a határon túl is van birtokuk, vagy a magyar területen lakók, akiknek jugoszláv terü-

lete esik szőlőjük nagy része, bármit elintézhessenek gazdaságukban. A horgosi határrendőrség még ezt az öt óral időt is tetemesen megrövidíti a különböző szigorú molozásokkal, amelyek a kettős birtokosoknak át kell esniök és az esti órákban különös véletlen folytán mindig a magyar vonat elindulása után kísérteti őket vissza a komiszárius a határon, úgy hogy már

nincs alkalmuk továbbutazni. Ezeknek az állapotoknak a hatása már meg is látszik a királyhalmi, kamarási és horgosi szőlők egy részén, amelyek sokkal gondozatlanabbak. Remélhető azonban, hogy az új miniszteri rendelet, melyet éppen a mai számában ismertet a »Bácsmegyei Napló«, véget fog vetni a horgosi komiszárius egyéni felfogása érvényesülésének.

A kettős birtokosok új rendje

Miniszteri rendelet állapítja meg az új vámeljárást
Kik a kettős birtokosok, melyek a kettős birtokok?

A hivatalos lap szombati számában jelent meg a kettős birtokosok vámeljárásáról szóló rendelet.

A rendelet kimondja, hogy kettős birtokosnak az tekintetik, aki akár S. H. S. királyságbeli, akár szomszédországbeli lakos, az országhatártól számított tíz kilométeren belül állandó lakása és mezőgazdasági birtoka van.

Mezőgazdasági birtok alatt a rendelet szerint, szántóföldet, kertet, gyümölcsösöt, szőlőt, legelőt, rétet és erdőbirtokot lehet érteni.

Kettős birtoknak az olyan birtokot kell tekinteni, amelyet a határvonal átvágott, vagy teljes egészében a vázmónába esett. Az ilyen birtok csak addig tekintetik kettős birtoknak, amíg az eredeti birtokos tulajdonában és kezelésében marad. A határvonal megállapítása után szerzett vagy bérelt birtok nem tekintetik kettős birtoknak.

Ha a határvonal által átvágott birtok a határtól tíz kilométeren túl terjed, a tuleső birtokrész már nem kettős birtok, azonban birtokrészre is átmenetileg 1926 évig alkalmazást nyernek a kettős birtokosoknak

biztosított kedvezmények.

A rendelet felsorolja a kettős birtokosok részére biztosított kedvezményeket. A kettős birtokos lakóháza és a kettős birtoka között *napkelte* napnyugtáig szabadon közlekedhetik. Vám nélkül, továbbá állami és községi illeték nélkül vihet át, illetőleg hozhat át a föld megmunkálásához szükséges munkásokat, mezőgazdasági szerszámokat, anyagokat, igákat és fuvarokat. Legelőre marhákat hajthat át.

Áthozhat és átvihet magvakát, trágyát, a legelőre áthajtott tehenek egy napi fejéséből nyert tejet, továbbá a kettős birtok egy évi hozamát, — kivéve az állami engedélyezés alá eső cikkeket — mindenkor legkésőbb december 1-ig, de *csakis feldolgozatlan állapotban*, a gabonát kicsépelve, a kukoricát letörve, a szőlőtermést mint szőlőt vagy pedig mint cefrémustot. Kiforrót bor áthozatala tilos.

Kettős birtokos-igazolványokat az illetékes községi előjáróság állít ki, az igazolványokat azonban minden évben láttamoztatni kell az illetékes vámhivatal előtt.

Beogradban és Rómában cáfolják az olasz ultimátum hírét

Mussolini csak a paritásos bizottságnál sürgette a fiumei kérdés elintézését

Országszerte nagy feltűnést keltett a római *Messenger*nek az a híre, amely szerint, — mint a »Bácsmegyei Napló« is közölte, — az olasz kormány *ultimátumot* intézett a beogradi kormányhoz, hogy abban az esetben, ha a római paritásos tárgyalások augusztus végéig nem vezetnek eredményre, úgy *Olaszország anektálni fogja Fiumét*. A beogradi sajtó is csak pénteken éjszaka értesült az olasz külügyminisztériumhoz *közeldő* »Messenger«-ból az ultimátumról, amelyről azonban *beogradi diplomáciai körökben még szombaton délelőtt sem tudtak semmit*. Később ki is derült, hogy a *Messenger* híre nem felel meg a valóságnak és azt az olasz kormány, — amint az várható is volt, — *szombaton a Stefani-ügynökség útján hivatalosan megcáfolta*.

A cáfolat szerint az ultimátum *kijelzése tulzott*, mert az olasz kormány akciója csak annyiból állt, hogy *Mussolini miniszterelnök felhívást intézett a Rómában tárgyaló paritásos bizottságokhoz, hogy augusztus végéig tejezzék be tanácskozásukat*.

Mint Rómából jelentik, az olasz hivatalos körök remélik, hogy e hónap végéig létrejön a megegyezés Fiume kérdésében a jugoszláv és olasz paritásos bizottságok között. A hivatalos felfogás szerint annál inkább szükséges a gyors elintézés, mert a fiumei ügy már a versaillesi békeszerződés óta húzódik és a hosszú halogatás tette lehetővé az azóta Fiumében lejátszódott puccsokat és ez tette feszültté jugoszlávia és Olaszország között is a máskülönben békés, kölcsönös megértésre

törekvő, jószomszédi viszonyt.

Nincsiés külügyminiszter nyilatkozata

Beogradból jelentik: *Nincsiés* külügyminiszter a szombat esti minisztertanács után fogadta a sajtó képviselőit, akik előtt kijelentette, hogy a jugoszláv sajtónak a fiumei kérdésről közölt téves hírei ártanak az ország érdekeinek, mivel megnehezítik a tárgyalásoknál a kormány helyzetét. Arra kérte a külügyminiszter az újságírókat, hogy az ország érdekében a legrezeleltabban viselkedjenek e kérdésben. Egyben ő is *megcáfolta az olasz ultimátum hírét*. Kijelentette *Nincsiés* külügyminiszter, hogy mindebből csak annyi igaz, hogy az olasz kormány annak a kívánságának adott kifejezést, hogy a tárgyalások *mielőbb megegyezésre vezessenek*. Minthogy ugyanez a mi kívánságunk is, — mondotta a külügyminiszter, — szó sem lehet semmiféle ellentétkekről Olaszországgal szemben. Egyben a legerélyesebben megcáfolta a külügyminiszter azt a hírt is, hogy *Ribarzs dr.* a jugoszláv paritásos bizottság elnöke távozik helyéről, mivel *Ribarzs dr.* és a kormány, valamint a külügyminisztérium között a fiumei kérdés tekintetében teljes az egyetértés.

Az újságíróknak a német jóvátételi ügyre és Szmodlaka dr.-nak vatikáni követé való kinevezésére vonatkozóan tett kérdéseire *Nincsiés* külügyminiszter kijelentette, hogy e kérdésekre nem tud egyelőre választ adni, mert csak ma érkezett vissza Beogradba és hivatalának ügyeit még nem vette át.

Műbirkozó a közigazgatásban

Baranyában elcsaptak egy jegyzőt

A belügyminiszter 12.530 szám alatt rendeletet küldött Baranyamegye alispánjához, amellyel *Matkovics András*, Csúza község jegyzőjét állásából elbocsátja.

A baranyai alispáni hivatal, mielőtt a rendeletet végrehajtotta, fölterjesztést intézett a belügyminiszterhez, hogy *Matkovics András* tovább is hagyják meg hivatalában. A minisztérium azonban ragaszkodott a rendelet végrehajtásához s *Matkovicsnak* távoznia kellett, helyébe *Vratán Bozsidár* budiszavai (*Tisza-Kálmánfalvai*) jegyzőt nevezte ki.

Matkovics mielőtt jegyző lett, *műbirkozó* volt s előbbi állomáshelyén, *Dályokon* mint akrobata és műbirkozó lépett föl. A dályoki községi pénztárnok azonban a mutatóvány alkalmával földhöz teremtette s a jegyző kétségbeesve áthelyeztette magát *kudarcainak* színhelyéről *Csúzára*.

Matkovics elbocsátására azonkívül, hogy *Csúza* jó bortermő hely s a jegyző a borral nem a legmérsékletesebben élt, az adott okot, hogy

ő volt az, aki *Mihajlovics batinnai* főszolgabíróval együtt *Bencze József* volt bajai rendőrkapitányt és *Hajdinák Aladár* emigránsot

átdobta a határon, illetve kiszolgáltatta a magyar hatóságoknak.

Ez a súlydobi produkció megbuktatta a jegyzőt, aki most deputációkat toboroz, hogy *Beogradban* kieszközölje állásába való visszahelyezését.

A randevu, melyre ráfizetnek

Az első valorizált ítélet a suboticei járásbíróházon

Két év óta húzódó polgári perben hozott ma a suboticei járásbíróház ítéletet s az ítéletnek az a nevezetessége, hogy az első per, amelyben a bíróság a követelést *valorizálva* ítélte meg.

Két év előtt a suboticei *Bárányszállóba* megszállt egy *Hoffmann* nevű vidéki kereskedő, akinek többször volt a környékbeli falvakban is dolga, a szálloda; szobáját azonban fentartotta, csomagját benthagyta s a szobaárat is megfizette. A nagy szobainségre való tekintettel azonban megengedte a pincérnek, hogy ha megbízható vendégnek van szüksége lakásra, az övét kiadhassa.

Egyik decemberi napon a megbízható vendég jelentkezett is, egy környékbeli földbirtokos, aki nappali szobát bérelt. A Bárányszállóban Hoffmann szobáját adták neki. A földbirtokos hölgy látogatót kapott, akik szobában fogadott. Délután öt óra körül eltávozott a földbirtokos s kevéssel később a látogató, *Félhatkor* a szobapincér észrevette, hogy *Hoffmann* szobájának nyitva van az ajtaja. Csakhamar azt is felfedezte, hogy a szekrényt feltörték s a kereskedő bőröndjét is ellopták.

A gyanu a földbirtokos látogatójára irányult. A nyomozás azonban megállapította, hogy az illető *duszgázad s társaságbeli uriaszony*, aki üzleti ügyek elintézésére kereste fel a földbirtokost, tehát a lopást nem követhette el.

Hoffmann tízezer dinár erejéig kártérítést pert indított a Bárányszálló akkori bérlője ellen s az elloptott ruhaneműk s egyéb ingóságok árát az 1921 decemberi értékben számította fel.

A járásbíróház a felperes kérésére ma figyelembe véve, hogy az 1921-beli tízezer dinár ma sokkal többet ér, százszázalékkal felemelt kártérítési összeget, 20.000 dinárt ítél meg.

A háromezerdináros nyugta

Egy sveiczi bank tapasztalatai a jugoszláv export terén

Néhány nappal ezelőtt cikket írt a Bácsmezei Napló arról, hogy a vagon kiutalás mai rendszere mennyire akadályozza az erőteljes exportot, holott a kormány programja most az, hogy export révén javítsa a dinár árfolyamát. A cikkünkben írottakat érdekesen egészíti ki egy sveiczi banknak, a Sveiczarska Banka-nak hozzánk írt levele.

A sveiczi bank egyik bánáti állomásról árut szállított. Az áru elszállításához tizenöt vagonra volt szüksége, a mit megrendelt s lefizetett 3000 dinár óvadékot, melyet vissza kellett volna kapnia, amikor a vagonokat igénybe vette. A vagonok megérkeztek, az árut elszállították s a sveiczi bank szabályszerű nyugtával kiküldötte megbízottját az állomásra a 3000 dinárért. Az állomásfőnök átvette a 3000 dináros nyugtát s visszafizetett 2000 dinárt, kijelentve, hogy neki a vagonok kiállításáért *provizio jár*. A bank megbízottja a 2000 dinárt nem akarta felvenni, ragaszkodott, hogy a letétet hiány nélkül kapja vissza. Erre az állomásfőnök elvette a 3000 dináros nyugtát és nem adott vissza egy fillért se. Másnap pedig elutazott a városból, mert magasabb fizetés mellett, előkelőbb állásba helyezték át.

A sveiczi bank az exportsegítés szokatlan módjára a nyilvánosság útján hívja fel a kereskedelmi minisztérium és a vasutigazgatóság figyelmét.

A Péter király emlék

Adomány-gyűjtés hatósági prossióval

Az osijeki Dráva hídfőnél, a Dráva balpartján, ahol Mária Terézia emlékmű állott, épül most a hatalmas Péter-király emlék. A munkálatok már teljesen előrehaladtak, az emlékmű felállításához a kormány 50.000 dinárral járult s a jövő hónapban országos ünnepség keretében felavatják a monumentális szobrot.

Nem akarunk ünneprontók lenni, éppen azért megjegyzéseinket nem is tettük meg addig, amíg a szobor sorsa nem volt teljesen biztosítva.

Mindenesetre szép és kegyeletes terv, hogy közel az ország északi határához, azon a területen, amelyet Péter király csatolt birodalmához, az elhunyt király emlékéért szoborral örökítik meg.

Ez az emlékmű azonban csak úgy fejezheti ki az ország érzését és hangulatát, ha az ország népe spontán lelkesedésből adja össze a szobor költségeit s több mint szépség-hiba, ha olyanoktól is áldozatokat követelnek, akiknek érzése feltétlenül kegyeletes Péter király emlékével szemben, de akik vagy anyagi, vagy más okokból nincsenek abban a helyzetben, hogy kegyeletérzésük megörökítésére áldozatokat hozzanak.

Már pedig most majdnem ez történik. A gyűjtési akciót a hatóságok vezető állásban lévő hatósági férfiak intézik, még pedig a szokásos módon: berendelik a baranyai magyarokat s mindegyikre kivetik azt az összeget, amelyet az emlékmű felállításához adniuk kell. Rendszerint 1000 dinárt kell adakozni minden jobb módú baranyai magyarnak.

Jól tudjuk, hogy mit jelent az, ha alspán, főszolgabíró kér valamit. Tőlük függ az utlevél, a határátlépési igazolvány, a lakás, a föld s annyit minden, ami a szabad mozgáshoz és a boldoguláshoz kell, vajon hányan merészkednek a kérést megtagadni. S aki keveset ad, vagy éppen nem ad a szoborhoz, az érzi is a sújtó kezet. A legenyhébb fenyegetés Magyarországba való átdobással való fenyegetődés.

A szegény baranyai magyarok, sújtja őket az adó, az agrárreform

s azonkívül nekik kell eltakarniok a Baranya kiűritésekor átmenekült szlávokat, akikkel meg kell osztani lakásukat s el kell tűrni, hogy a vendég üsse-verte a házigazdát, de még ezenkívül lelkesedésüket ezer dinárosok felajánlásával is dokumentálni kell.

A Péter király emlék csak úgy lenne méltó az elhunyt uralkodó emlékéhez, ha ilyen szépséghibák nem

volnának, ha az áldozatkészség nem hatósági terrorral és fenyegetéssel kényszerítették ki s ha a baranyai-aknak jobb és igazságosabb közigazgatásuk volna, ha gyermekeik korlátozás nélkül járhatnának iskolába, ha megszabadítanák őket a menekültektől, akik már több mint két éve élnek a nyakukon, akkor csodákát teremtő módon nyilatkoznék meg a baranyai magyarság áldozatkészsége.

Sztojadinovicspénzügyminiszter Novisadon

Nyilatkozott a Bácsmezei Napló munkatársának terveiről

Novisadról jelentik: Szombaton délelőtt tíz órakor Sztojadinovic pénzügyminiszter autón Novisadra érkezett, ahol meglátogatta a kiállítást és a város nagyobb ipartelepeit.

A kiállításon a város részéről Stetanovic Zsarkó polgármester, Varićskó András rendőriőkapitány és Gyorgyevics Mita képviselő fogadták ünnepélyesen a pénzügyminisztert, valamint Popovic Daka mérnök és dr. Popovic Emil üdvözlők. A pénzügyminiszter ezután sorra vette a kiállítás pavilonjait. Az egyik legnagyobb jugoszláviai illatszergyár, a Spórer Mór tulajdonát képező Erika, értékes ajándékot nyújtott át a pénzügyminiszternek. A többi kiállító is ajándékokat nyújtottak át, amit a pénzügyminiszter rövid köszönőbeszédrel fogadott.

A kiállításon a királyhalmi gazdának a küldöttsége kereste fel a pénzügyminisztert és kérték, hogy mivel a jégverés miatt ideiglenesen teljesen veszendőbe ment, engedje el nekik erre az esztendőre az adót. A pénzügyminiszter jóindulattal fogadta a tönkrement királyhalmi gazdák deputációját és megígérte, hogy kérésüket teljesíteni fogja, adójuk csak be mielőbb kérvényüket.

Miután még több nagyobb cég pavilonját megtekintette, délután három órakor részt vett a pénzügyminiszter a tiszteletére rendezett banketton. Utána a Mária királyné szállodában levő lakásán fogadta a Bácsmezei Napló munkatársát, akinek interjút adott. Munkatársunknak arra a kérdésére, hogy mi a véleménye a kiállításról, hogy milyen esz-közökkel szándékozik a hazai ipar fellendítését előmozdítani és mik a céljai — a pénzügyminiszter a következőket válaszolta:

— Bevallom, nagyon meglepett a novisadi kiállítás impozáns és nívós, világvárosi felelőssége. Itt minden a hazai ipar kritikai fejlődéséről és életrevalóságáról tesz tanubizonyosságot. A vajdasági ipar az elsők között áll. Am sok nehézség áll még szabad fejlődése útjában. Elsősorban erősebb védelemben kell részesíteni iparunkat, ami behozatali tarifamegvaltoztatásával érhető el. A behozatali vámok megváltoztatásán már dolgoznak. Ami a kivétel illeti, arra töreksem, hogy a Narodna Banka nagyobb mértékben nyújtson hitelt a kis és nagyiparnak. Rendíthetetlenül bízom hazai iparunk jövőjében.

A pénzügyminiszter öt óra után autón visszautazott Beogradba. Miletics Szlávko és a földművelésügyi minisztérium három osztályfőnöke vasárnap délelőtt érkeznek Novisadra, hogy a kiállítást, bezárulása előtt megtekinthessék.

Egy ember, akiben öt más ember él

Különös kísérletezések egy huszesztendősi repülőtisztól

A spirítizmus rendkívül elharapózott a világháború alatt és után. Lépten-nyomon kísérleteznek spirítizma mutatónyokkal és alig mulik el hónap, hogy újabb spirítizma csodákról ne adjanak hírt.

Az osztrák és német orvosokat most egy újabb, minden eddiginél érdekesebb médium foglalkoztatja. A spirítizmusban és az emberi szervezet dualizmusában hívők azt állítják, hogy felülmúl minden eddigi médiumot, a vele végzett kísérletek meglepőbbek minden eddigi kísérleteknél.

A médium egy F. nevű középmagas, meglehetősen erőteljes testű, mindössze huszesztendősi fiatalember. Érettségizett fiatalember, aki a háborúban mint repülőtiszt teljesített szolgálatot. A háborúban egyébként súlyos gégebetegséget szerzett. Ugynevezett »medális képességei« szintén a háborúban léptek fel, akkor, amikor Albániában puskatussal súlyos ütést mértek a fejére. Rendkívül könnyen esik trance-ba. Ennek az állapotnak az előidézéséhez elég a saját vagy a kísérletező akarata, egyéb mesterséges fogások sohasem vezettek eredményre.

Ezzel a médiummal főként egy gmundeni orvos foglalkozott, ő állapította meg, hogy állandóan ugyanazok az »intelligenciák« jelentkeznek nála, amelyek önmaguknak nevet is adnak. Öt lény állt tesztet ebből az egy emberből, nevéük: Sillus, Wamberg, Helly, Hans és Dorette. Ezek a lények önmagukat keresztelték el ezekre a nevekre.

Minden egyes lénynek megvan a saját leírása.

Sillus azelőtt valószínűleg indus vagy

arab volt. Jelentkezésekor a médiummal állandóan leiratja a következő szavakat: »Igy mutatkozom ma meg nektek!« Az öt lény közül először rendszerint Sillus jelenik meg. Ez a Sillus többször beszélt a kísérletezők számára érthetetlen idegen nyelven, valószínűleg arab vagy valamelyik indiai nyelven. It is ezeken a nyelveken. Ismételt tanácsokat ad a kísérletezőknek, utbagazitásokat különféle vállalkozásaik számára; a gmundeni orvos szerint rendkívül magas intelligenciájú lény.

Egy másik ilyen intelligencia: Wamberg, akinek rendkívül erős vannak s aki minden valószínűség szerint »a rossz szellemek« képviselője. Több kilogram súly tárgyakkal dobálózik, tényeket, csontokat, vasdarabokat hajigál, robbanásokat idéz elő, amelyeknek ereje felér egy pisztolylövéssel. Azt állítja magáról, hogy néhány esztendővel ezelőtt egy parasztházban féltékenységből meggyilkolták és most féltelmet gerjesztő cselekedetekkel bizonyos fokig meg akarja bosszulni gyilkosait.

A harmadik lény, aki ebből a médiumból lép elő: Helly — fiatal leánynak a manifesztációja, aki virágokat varázsol elő. Virágokat hajít a kísérletezőszobába, még olyankor is, ha a médium nincs tranceban. Szélid, bájos lény, akit már a kopogásáról fel lehet ismerni; rendszerint a zongorán üt meg néhány hangot és néhányszor kis dalokat is énekel. Egy alkalommal teljes testében materializálódott, amikor is a médium kézenfogva vezette ki a laboratóriumból.

Hans, a negyedik intelligencia, szintén rendkívül testi erővel rendelkezik, Wamberggel együtt a médiumot már többször teleelt a mennyezetig. Egy alkalommal a médium irattarcáját egy egy kilométernyi távolságban fekvő helyről elhozta és a teljesen lezárt laboratóriumban az asztalra helyezte.

Dorette, az ötödik lény, bármennyire

is nőiesen hangzik a neve, férfi, eddig a legkülönbözőbb materializációs jelenségeket mutatta. Néhány héttel ezelőtt azzal bucsuzott el a kísérletezőtől, hogy a legközelebbi időben nem fog visszatérni; azóta valóban nem jelentkezett.

Érdekes, hogy nemcsak ezzel az egy médiummal, több mással is foglalkoznak komoly orvosok. Egy bécsi orvostanár mondotta el nekünk a minap, hogy Bécsben most egy különleges médiumot figyelnek meg, akit »orvosi médiumnak« neveznek. Állítólag az a képessége van, hogy neki láthatatlan és előtte teljesen ismeretlen betegekről majdnem pontos diagnózisokat alkot. Ezzel a médiummal még nem zártak le a kísérletek és míg ez meg nem történik, addig nem hozzák nyilvánosságra.

CIRKUSZ

Epizód életemből

Barátnóm, a nagyságos asszony egy verőfényes nyári délelőtt különösen kintünetett a bizalmával és megengedte, hogy elkísérem körutjára.

— Komissziózní megyek — mondta — és én rögtön láttam, hogy komisz dolgok fognak belőle kisülni. Először a fűdráshoz mentünk.

— Várjon meg az üzlet előtti — mondta a nagyságos asszony — rögtön jövök, csak a hajamat átfestetem bronzvörösré, mert már nem divat a juniusi szalmasárga szín.

Megvártam az ajtóban. Két óra múlva kijött angyali mosolygással és bronzvörös hajkoronával.

— Na látja, hogy nem ültem sokat — szölt isteni logikával, amely földrésznik valamennyi nagyságos asszonyt jellemzi.

Aztán így folytatta: — Mivel jól viselte magát, most elkísérhet még a tisztítóba, ahol át szeretnék festetni egy halvány-lila ruhát terakottára. Tudja még a szalmasárga hajamhoz csináltattam és most ez a szín nem áll jól az új hajamhoz, csak a terakotta. Istenem, mennyi baja is van egy szegény asszonynak!

Bement a tisztítóba és én vártam kiinn türelmesen. Odahozattam az ebédemet, elfogyasztottam a feketét, egy-két órát elszundikáltam, majd elolvastam az esti lapokat. Éppen az apróhirdetéseknél tartottam, amikor kijött a barátnóm, a nagyságos asszony.

— Ugy-e hamar elvégeztem? — kérdezte tőlem. — úgy látszik ő maga nem tudta megállapítani mert a nőknél, ha toalettről van szó, elvesz az idő és a tér fogalma. Megnyugtató válaszemre így szölt:

— Most várjon pillanatig, én felmegyek ebbe a házba a varrónőmhöz, de rögtön lejövök. Egy próba...

Éreztem, hogy ez az egyetlen próba az én hűségemet és ragaszkodásomat teszi próbára. Türelmesen álltam a próbát. Vártam. Múltak az órák, a napok. Egy szép őszi délelőttön elvittek szavazni, mert az országban kitört a képviselőválasztás, aztán sorozásra hívtak és alkalmasnak találtattam. Leszolgáltam az önkéntesi évenet is és amikor visszatértem a hadból, tovább vártam az én kedves barátnőmet, a nagyságos asszonyt, aki csakhamar megérkezett.

— Pardon, hogy megvárakoztatam — mondta — képzelje, ez a Sári plüsszozva akarta csinálni az alját, holott megmondtam neki, hogy simát akarok. Rémes. No, most kedves barátom kísérem még el a kalaposnőhöz.

Oda is megérkeztünk. — Rögtön jövök — szölt és ottint a kapu alatt.

Én vártam. Elsuhantak az évek felettem és én unalmamban megnősültem. Rövidesen apja letem két bájos lánykának, akiket sikerült ki-

Minden férjhez adnom. Közben türelmesen vártam barátomat, a nagyságos asszonyt. Egyszer, amikor kis unokám, a tengerésziszt meglátogattam, hirtelen rosszul lettem és meghaltam. Eltemettek.

Pár nap múlva lejött a nagyságos asszony a kalaposnőtől. Csodálkozott, hogy nem talált a kapu előtt.

— Meghalt — üságoták az ismerősel.

A nagyságos asszony könnyező szeméhez emelte zsebkendőjét és így szólt:

— Istenem, ilyen hirtelen! Mikor felmentem a kalaposnéhoz, még semmi baja se volt...

Stella.

Pucéráj

Ambulancia egy sötét lyukban

A suboticei munkásbiztosító-pénztár új orvosi rendelőt állított fel. Eppen ideje volt, mert a munkásbiztosító hivatal épületében elhelyezett helyiségek, azonkívül, hogy már régen szűknek bizonyultak, semmiképpen sem voltak alkalmasak az ambuláns betegek kezelésére. Olyan szüksége volt a pénztárnak új ambulanciára, mint egy falat kenyérre; az orvosi kezelésre szoruló beteg tagokat nem lehetett már tovább összehúfolni a poros, sötét hivatalszobákban, ahol az orvosok igazán nem tehettek róla, hogy csak paródiáját nyújthatták a gyógykezelésnek. Fel kellett állítani az új orvosi rendelőt, hatalmas, modernül berendezett, világos, jölszellőző szobákkal, ahol módjukban álljon az orvosoknak gondosan megvizsgálni a betegeket, megfelelő várótermekkel, hogy a különböző betegségekben szenvedők, főként a fertőző-betegek, eikülvethetők legyenek egymástól és az összes szükséges mellékhelyiségekkel. Egető szükség volt már egy ilyen ambulanciára... és csak természetes, hogy az az orvosi rendelő, amit Bogdanovics Miklós munkásbiztosító-pénztári igazgató most megnyitott, nem ilyen.

Nem sajnáltuk a fáradságot és elmentünk a Pasicseva-uca 7. számú házba, ahol az új orvosi rendelőt berendezték, ellenőrizni, igazak-e azok a hírek, amelyek arról terjesztenek, hogy az új orvosi rendelő helyisége kiválóan alkalmas — konfekciós-raktár céljaira. Meg kellett állapítanunk, hogy ez a gunyolódás teljesen méltatlanul éri a munkásbiztosító új orvosi rendelőjét, mert új helyiségei konfekciós-raktárnak egyáltalán nem megfelelőek. Legfeljebb mozinak. Annak eléggé sötétek, viszont igaz, hogy régebben csakugyan kinematográf-színház céljaira használták az udvar közepén álló bódét, amelyben most különböző műhelyek és raktárhelyiségek is vannak. Ezek a műhelyek és raktárak az udvarra nyílnak és így viszonylag elég világosak, éppen úgy, mint az orvosi rendelő előszobája, csak a tulajdonképpeni rendelőben terjeng olyan nem is félt, hanem egész homály, hogy déli tizenkét órakor is a villanyt kell égetni benne.

Az előszoba ellen nem lehet más kifogást emelni, csak azt, hogy szűk és hogy télen — hacsak nem használnak majd el egy vagon szén naponta a fűtésre — meg fognak majd a várakozó betegek fagyni benne. Az ablakai ugyanis egytáblásak, míg a fala teljesen vékony: téglavastagságu, 6 colos. Onnan tudom ezt ilyen pontosan, mert amikor ott időztem, valami szöveget vertek be kívülről a falba, amely erre beszakadt a fejem fölött. A nyíláson keresztül bedugta egy munkás a fejét és udvariasan pardont mondott, amikor látta, hogy hasztalanul igyekszem a téglaport. ami a tüdőmre ment, kiköpködni. Köpöcsésze egyébként nincs a váróteremben, a mi érthető is, ha tekintetbe vesszük, hogy délután ötötől-hatig fogászatilag rendelkez az ambulancián. Fogorvosi rendelőben igazán fölösleges a köpöcsésze... akinek ilyesmire van szüksége, az merjen a kávéházba, ott van köpö-

csésze. A kávéházban azonkívül egyéb mellékhelyiségek is vannak, amelyekre azonban a rendelőben is nagy szükség lenne, tekintve, hogy a betegeknek néha órákosszat kell itt várni: csak természetes, hogy az új rendelőben szó sincs mellékhelyiségekről.

Az előszobából nyílnak a három orvosi szoba ablakai. A három szoba tulajdonképpen egyetlen terem, amelyet deszkafalak rekesztenek három részre. A külföldi hasonló oryosi tömegrendelőben zománcfestékkel vonják be a falakat, hogy állandóan moshatók legyenek, de ha nyilvánosságra kerül, hogy a suboticei pénztár igazgatósága deszkafalat építtetett orvosi rendelőjébe, a külföldi intézmények sietve át fognak térni erre az újtásra. A deszkafal ugyanis csakugyan páraflanul áll abban a tekintetben, hogy olyanfoku tisztántartása és fertőtlenítése, aminőt belgyógyászati rendelőtől meg lehet kívánni, csaknem lehetetlen. A három szoba minden világosságát az előszobából nyeri és a »minden« ezáltal tökéletesen egyenlő a semmivel. Hogy a váróteremből ne lehessen belátni a rendelőszobába, az ablakok olajos papírossal vannak beragasztva. *Délétől tíz órakor* jártunk a rendelőben, amikor az egyik szobában — ahol dolgoztak — kénytelenek voltak a villanyt égetni, a másik rendelőszobában pedig, amely üresen állott és ahol hiányzott a lámpából a villanykörte, kinyitották az előszobára nyíló ablakot, hogy a járókelők valahogy neki ne essenek a butoroknak a sötétben. A berendezés a legprimítivebb: íróasztal, szék, egész egyszerű műtőasztal, spanyolfal. A spanyolfal, sajnos, nem elég nagy ahhoz, hogy eltakarhassák vele az egész »ambulanciát.« Ha volna egy kis szégyenérzet a pénztár igazgatóságában, akkor csináltatnának egy ilyen monumentális spanyolfalat.

Ilyen körülmények között hirdet most a suboticei munkásbiztosító-pénztár pályázatot olyan orvos számára, aki specialista a pneumatikus kezelésben. Nagy zási mániába esett talán a suboticei munkásbiztosító hivatal, hogy tudólékeleket akarnak végezni a deszkafalás rendelőbódében? Pneumatikus kezeléssel szanatóriumokban és olyan klinikákon gyógyítanak, ahol minden feltétel megvan a higiénikus és antiszeptikus kezelésre, ahol állandó orvosi felügyelet és ellenőrzés alatt maradnak a betegek és ahol az orvos legalább — lát a pumpálás közben. A Pasicseva-uccal helyiségben legfeljebb szódavíz szabad pumpálni málnaszörpös poharakba, mert ez a bódé másra nem alkalmas, mint hogy friss hideg vizet és limonádet áruljanak benne.

(—.)

Betyárvilág a Dráva mellett

A régi betyárvilág romantikája veszi körül Stanisavljevics Caruga Jovan nevet, aki a Dráva mentén, Slavoniában már hónapok óta rettegésben tartja a lakosságot. A híres rablóvezér, akinek körülbelül tíz mindenrekéssz társa van, ebben az esztendőben több mint harminc rablást követett el.

A hírbeid betyár fejére 50.000 dinár jutalmat tűztek ki, de eddig minden kísérlet hiábavalónak bizonyult, mert a vakmerő rablóvezér, ha bajban volt, maguk a parasztok mentették meg, akik — különösen a szegényebbre — szeretik és csodálják a gavallér betyárt, aki ha pénze van, nem igen tukarkodik a borralalóval.

A csendőrség már hónapok óta üldözi; nemrég egy tanyán fogta közre — ahova levélben előre bejelentette látogatását. — de Stanisavljevics még idejében kimenekült a csendőrgyűrűből. A napokban azt az értesítést kapta a csendőrség, hogy Vel-Nabrda községben bujkál. Két szakasz csendőr azonnal kivonult a községbe, ahonnan azonban a rablóvezér az előző napon eltávo-

zott. A vizsgálat kiderítette, hogy már fél éve rendszer tartózkodási helye volt Vel-Nabrda, melynek egyik házában ültött tanyát — a pincében, ahonnan egy falbavájt lépcső vezetett föl a padlásra. Stanisavljevics ezen a titkos lépcsőn át menekült meg a múlt évben a csendőrség elől, amely akkor nem tudta megállapítani, hogy mi módon tűnt el a híres betyár. A múlt héten ismét jelentés érkezett a csendőrpáncsnoksághoz, hogy Dernje község környékén bujkál. Hatvan csendőrt vezényeltek ki kézrekerítésére, akik éjjel-nappal lesték, hogy mikor bujik elő rejtékhelyéről. Két nap után az egyik országoton szembetalálkoztak vele, amint két társával — akik nő ruhába voltak öltözve — Dernje felé tartott. Üldözöbe vették őket, tüzeltek rájuk, de a három rabló gyorsan eltűnt a környező erdőben, ahová a csendőrök már nem követték őket.

Kot-kot-kot-kot-kotkodás, minden napra öt tojás

Az emberiség visszafelé halad fejlődési pályáján a boldog idők felé, mikor az átkos pénzt még nem ismerték és a kereskedelmet a csere-bere elve alapján bonyolították le. Ma már odajutottunk, hogy a pénzt újból föl váltja a cserekereskedelem, azzal különbséggel, hogy a kagylóvaluta helyett az emberek rátértek a buza-, cukor-, tojás, gombház, ba leszakad lesz más — valutára. Az alábbi hirdetés — a modern cserekereskedelem kedves dokumentuma — egy magyarországi újságban jelent meg:

Értesítés. A kiskunhalasi Sóstó fürdő igazgatósága tudatja, hogy Kiskunhalason a Sóstó-fürdőn a szállodában személyenként 5 tojásért kapható naponként szoba. A meleg fürdő ára pedig: porcellán hádban 4 tojás, cinkhádban 3 tojás. — Fürdőigazgatóság. Szóval bárki megfürödhet, ha van legalább három tojása. Mert ennyibe kerül a legolcsóbb fürdés — cinkhádban. Csak arra vagyunk kíváncsiak, hogy mit csinál az a szegény ember, akinek mindössze két tojása van... Ne fürdödjön?

A Vajdasági Magyar Írók Almanachja

Dette János és Radó Imre szerkesztésében novemberben jelenik meg a vajdasági magyar írók almanachja, amelyre a szerkesztők most a következő előfizetést felhívást bocsátották ki. A »Vajdasági Magyar Írók Almanachja« címmel november havában szerkesztésünkben vaskos kötet jelenik meg. Sok meddő próbálkozás, hasztalan iparkodás tűzte már ki célul azt, hogy egy folyóirat hasábjain gyűjtsük össze a vajdasági magyar írókat s részt kérjen magának a vajdasági magyarság kulturális képességének dokumentálásában. Sem az írók érdeklődése, sem az olvasók bátorítása, sem a vagyon kötelezettjeinek áldozatkészsége eddig nem volt elég arra, hogy a vajdasági magyarság kulturájának talajából ez a folyóirat kinőhessen. Mi most az Almanach szerényebb formáját választjuk annak a célnak elérésére, hogy a magyar élet és magyar jövő a kultura igazolását megkaphassa. Áldozatkészségek fölírása helyett a magyar olvasók támogatását kérjük csupán. Az Almanachot valamennyi vajdasági magyar író munkájából állítjuk össze s minden melléktékintet nélküli hűséggel akarjuk vele dokumentálni a vajdasági magyar irodalom fejlettségét, eredményeit és ígérezeit. A könyv ára 50 dinár lesz, a kevésszámú amatőrpéldány 100 dinárával rendelhető meg. Kérjük sok bátorságot követelő vállalkozásunkhoz mindazoknak szerető támogatását, akik magyarul olvasnak, magyarul éreznek s a magyar kulturának nemcsak múltjában és jelenében tudnak gyönyörködni, de bizni és hinni tudnak a jövőjében is. Subotica, 1923. augusztus 20. Dette János, Radó Imre.

HIREK

— **Bácsmegeye alispánja a robot-törvény ellen.** Somborból jelentik: Petrovics Milvoj Bácsvármegye alispánja előterjesztést tett a belügyminiszteriumban, hogy a Bácskában mellőzzék a robot törvényt. Előterjesztését azzal indokolta, hogy a bácskai gazdák utadót fizetnek és ezáltal a robot-törvény alkalmazása Bácskában feleslegessé válik, míg Délserbiában, ahol nem fizetik az utadót, ott jogos a törvény alkalmazása. A belügyminiszterium foglalkozott az alispán előterjesztésével és azt helyesnek is találta. Az előterjesztéssel legközelebb a minisztertanács is foglalkozni fog és előreláthatólag a robot törvény alkalmazását nem fogják kiterjeszteni a Vajdaságra.

— **A szerb patriarcha Osijeken.** Osijeki jelentés szerint Dimitrije görög keleti patriarcha augusztus 28-án Osijekre érkezik.

— **Törökország ratifikálta a lausannei szerződést.** Konstantinápolyból jelentik: A lausannei szerződést, amely helyreállítja a békét Törökország és a szövetségesek között, csütörtökön ratifikálta az angorai török nemzetgyűlés. A nemzetgyűlés 235 tagja közül 215 szavazott a ratifikálás mellett. A szövetséges csapatok pénteken kezdték meg Konstantinápoly kiürítését.

— **Mussolini öccse Budapestre megy.** Budapestről jelentik: Mussolini olasz miniszterelnök öccse, Arnaldo Mussolini, a Popolo d'Italia szerkesztője néhány napi tartózkodásra magánúgyban Budapestre utazik. Ottartózkodása alkalmával érintkezésbe fog lépni néhány magyar politikussal is.

— **Előkészületek a suboticei lóversenyre.** A »Sándor Király« Lovaregylet versenyintézősége nagy buzgalommal készül a szeptember 2-iki nagy lóversenyre, amelyre állandóan érkeznek új nevezések. Legutóbb ismertettük az eredeti versenyprogram módosításait. Ezt kiegészítjük most a következőkkel: a harmadik programszám: *Három és négy évesek versenye.* A negyedik programpont lesz a *Vigasverseny.* Táv: 1600 méter. Nyitva minden sikversenyben eddig még helyezetlen — három méves és idősebb ló részére. Súlyterhelés három évesnél 56 kg., négy évesnél 60 kg., idősebb lovak részére 62 kg. Félvérek és olyan lovak, amelyek eddig versenyben nem vettek részt. 5 kg. súlykezezményben részesülnek. Első díj 2500 dinár, második díj 700 dinár, harmadik díj 300 dinár. Nevezési díj 50 dinár.

— **D'Annunzio önkéntes száműzetéséből visszatér Rómába.** Rómából jelentik: A lapok olyan híreket közölnek, hogy D'Annunzio legközelebb véget vet önkéntes száműzetésének a Garda-tó mellett és Rómába költözik. E hírek valószínűségét emeli az a tény, hogy Mussolini miniszterelnök abrudzói utazása során azt a kívánságát fejezte ki, hogy szeretné, ha a közte és D'Annunzio között fenforgott ellentéteket kiküszöbölnék. Mussolini a fascista újságírók közgyűlésén bejelentette, hogy elhatározta, hogy a parlamenti választások kiírását bizonytalan időre elhalasztja.

— **Gróf Szeptický érseket egy varsói zárdába internálták.** Varsóból jelentik: Gróf Szeptický leMBERGI metropolita-érseket Varsóba szállították és egyelőre egy apácázárdában helyezték el. A zárdán belül az érsek szabadon mozoghat. Gróf Szeptický Dalbor bibornok-érsekkel való megbeszélésig a zárdában marad és csak ezután hozzák meg a személyére s állására vonatkozó döntést. Az érsek ideiglenes internálásának politikai okai vannak.

— Októberben lesz a rákosszentmihályi tömeggyilkosság főtárgyalása. Budapestről jelentik: A rákosszentmihályi borzalmas tömeggyilkosság büntetőbírója a pestvidéki törvényszéken serényen folyik a vizsgálati munkája. Az ügyesség vizsgálati indítványa négyrendbeli gyilkosság és gyilkosságban való bűnrészesség, rablás, zsarolás, közokirathamisítás, sikkasztás és lopás címen kéri a nyolc letartóztatott vizsgálati fogságának fentartását. A vizsgálóbíró az indítványt magáévá tette és elrendelte a vizsgálati fogságot Molnár Tóth József és büntársai ellen. A letartóztatottak részletes kihallgatása után most a nagyszámú tanúkihallgatások folynak, úgy, hogy a rendkívül érdekesnek ígérkező bűnper főtárgyalása októberben megkezdődhetik.

— Szerencsétlenül járt cséplőmunkás. Baksi József husz éves subotica cséplőmunkás szombaton délelőtt a szegedi-úton levő Connen-telepen a cséplőgép elraktározásánál segédkezett. Munkakörében a gép egyik kereke ráesett Baksi lábára és eltörte. A mentők be szállították a kórházba.

— Beiratások a subotica zene-débe. A subotica zeneiskola igazgatósága a következők közlését kéri: Beiratás a városi zenedében kezdődik szeptember 1-én és tart 10-éig. Beiratkozás lehet minden nap délelőtt 9—11-ig és délután 3—4-ig. Évi tandíj 325 dinár. Cello és kontrabass tanzakra féléves névleges díj.

— A palicsai rokkantnap. Az augusztus 19-ére hirdett palicsai rokkantnap a kedvezőtlen idő miatt elmaradt és a megtartását a rendező bizottság augusztus 26-ára, vasárnapra halasztotta el. Az előkészületek nagyban folynak, hogy a rokkantnap minél szebben sikerüljön. Délután fél négy órai kezdettel gyermekelőadás lesz a palicsai vigadóban, este nyolc órakor pedig a subotica Müpartolók Köre előadja a „Dupla anyós” című három felvonásos vígjátékot. A strandon táncmulatság lesz tűzijátékkal. A tűzijáték este 11 órakor fog kezdődni. A villamos egész éjjel át közlekedik.

— Halálos baleset. Apatinból jelentik: Nándy István debeljácsei illetőségű villanyterelő az apatini villanytelep szolgálatában egy oszlopról lezuhant és azonnal szörnyen halt. A megindított nyomozás szerint vigyázatlanság áldozata lett.

— Sztrájk a budapesti malomiparban. Budapestről jelentik: A drágulás legutóbbi emelkedése majd minden szakmában a bérek új megállapítását tette szükségessé, ami közül több iparágban éles ellentétet merültek föl a munkások és a munkaadók között. A vasiparban az ellentétet egyelőre nem vezettek munkabeszüntetéshez, de minden jel arra mutat, hogy pár napon belül a vasiparban is több gyárban sztrájkba fognak lépni, mert követeléseik teljesítése elől a munkaadók me-reven elzárkóznak. A grafikai munkások bérmozgalmát befejezéshez közeledik, ugyancsak a közüzemi munkásoké is, akik ötven százalékos béremelést kérnek a főváros vezetésétől, amely a tárgyalásokat a munkásokkal már megindította. A béregyeztetés körüli ellentétet eddig csupán a malomiparban vezettek részleges sztrájkhoz. Több malomból pénteken kivonultak a munkások, akik hetven százalékos béremelést követeltek. A Conradiában, Molnárók és Sütők cégnél, az új gözmalomban, Hengermalom és Királymalomban megállt a munka. Eddig több, mint ezer malommunkás hagyta abba a munkát. A munkaadók egyesülete elhatározta, hogy sürgősen foglalkozik a részleges sztrájkokkal és igyekezik tisztázni a helyzetet.

— Lótoivajok. Vrsacról jelentik: Pénteken éjjel Bodó József gazdától két darab ötezer dinár értékű lovat ismeretlen tettesek elhajtottak. A rendőrség a nyomozást megindította.

— Kato Japán miniszterelnök meghalt. Tokiói jelentés szerint Kato Takaakira báró, aki Japánországnak hosszú időn át volt miniszterelnöke, 84 éves korában meghalt. A kitűnő államférfi, aki Nagojában született, pályája kezdetén Okuma gróf külügyminiszter magántitkára volt, majd 1894—1899-ig a londoni japán követség élén állott, 1900-ban külügyminiszter lett, majd egyévi miniszterség után a parlament tagja és Nisi Nisi Sinbun című hírlap tulajdonosa, 1906-ban újra külügyminiszter lett. Erről az állásáról, minthogy nem helyezte a vasutak államosítását, lemondott. 1908-tól 1913-ig ismét Londonba került mint nagykövet. A háború után Japánország miniszterelnöke lett. A modern Japánország jeles államférfiát vesztette el benne.

— Lesüllyedt az arad-nagyvárad vasútvonal pályatestje. Aradról jelentik: A nemrégiben épített arad-nagyvárad vasútvonalon alig egy-két hónapja nyílt meg a forgalom s már e rövid idő alatt is számos baleset történt. A nagy áldozatokkal leterített vasútvonal most Livada és Tamásd között több mint tíz kilométer hosszúságban teljesen lesüllyedt, úgy, hogy a forgalom a vonalon megállt. Szakértők szerint Sümeg-Kisjenő-Livada között, ha az őszi esőzések beállanak, a pályatest teljesen használhatatlan lesz. A pályát most új kőalappal akarták elátni.

— Eljegyzés. Königsberg Panni Sombor, Bruck Jenő Beograd, jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— Elítélt illiomtípró. A subotica törvényszék zárt tárgyaláson tárgyalta Miklenovics Gusztáv vádlott ügyét, aki a vele közös háztartásban álló asszony kilenc éves leánya ellen merényletet követett el. A bíróság Miklenovicsot három évi börtönrre ítélte.

— Pizsulica detektív megszökött. Pizsulica Vojislav volt államrendőrségi detektív, akit a Friedmann-ügyben tanúsított viselkedése miatt letartóztattak és pénteken szabadlábra helyeztek, szombaton ismeretlen helyre távozott. A subotica államrendőrség most elrendelte Pizsulica országos körözését.

— Gyilkos éhség. Budapestről jelentik: Pénteken délután a Tompa-utca 14. szám alatt lévő pincészerű fűszerüzletbe, amely Saubermann Salamon tulajdona, betért egy férfi, aki a mellénye alól bajonettet rántott ki, az üzletben egyedül tartózkodó Saubermann Hermina 16 éves leányának nekiment, bajonettjével fején és karján összeszurkálta. Mikor a leány eszméletét veszítette és összeesett, a fiatalember a kasszába markolt, találmára kirántott egy csomó pénzt, zsebébe gyűrte, azzal futásnak eredt. Közben a leány rövid időre magához tért, sikoltozni kezdett és a járókelők a merénylet üldözőbe vették. Megközelíteni azonban nem igen merték, mert bajonettjével mindenkit leszurással fenyegetett. Végre az Üllő-ut sarkán sikerült mégis elfogni. A rendőrségen előadta, hogy Ritt Józsefnek hívják, 25 éves erzsébetfalvai nőtlen ezüstműves, egy hete éhezik és elhatározta, hogy még a gyilkosságtól sem riad vissza, hogy pénzt szerezzen. Beismerő vallomása után letartóztatták.

— Dupla anyós. Ezt a kacagtató bohózatot játssza a Müpartolók Köre vasárnap, 26-án este, Palicson. Főbb szerepeket játsszák: Pietsné, Bujdosóné, Deutsch Janka, Gruber Bözsike, Koncz Dani, Buljovicsné, Bujdosó és Muhl. Belépti-díj 10 és 12 dinár.

— Bakfis-hál Palicson. Landau Juliska palicsai növendékei folyó hó 29-én, szerdán este fél 9 órai kezdettel rendezik bakfis-bállal kapcsolatosan záróvizsgájukat a Vigadó nagytermében. Belépti-díj 10 dinár. Ejjelkor nagy shymmi-verseny érremmel és gyermekszépségverseny. Villamosközlekedés 12 óráig. — Kedden este a Nemzeti kertjében a suboticaiai műsoros vizsgálatjuk.

Beiratások a subotica zsidó-iskolába. A zsidó-iskola igazgatósága értesíti a szülőket, hogy a beiratások a következő sorrendben történnek: szeptember 2-án az I. és II. osztály, 3-án a III. osztály és 4-én a IV. osztály. Az első osztályba beiratkozó növendékek születési anyakönyvi kivonatát tartoznak felmutatni.

— Az SHS Királyi Munkások Rokkant és Nyugdíjsegélyező Egyesület f. év szeptember hó 9-én d. u. fél három órakor a helybeli ipartestület helyiségében (Trumbiceva ul. br. 8.) tartandó évi taggyűlésre a t. tagjait ez uton meghívja a Subotica központi vezetőség.

— Mégis csak a legolcsóbb bevásárlási forrás selymekben, férfi-, női-szövetekben, vásznakban, schifonokban és különböző mosó árúknak, Herovitz Mátyás cég, Subotica, Aleksandrova ul.

— Iskolai hír. A női ipariskolába a beiratkozások a jövő tanévre szeptember hó 1-től 5-ig délelőtt 9-től 12-ig és délután 3-tól 5-ig történnek Trenkova ulica 13. szám alatt.

— Dr. Palić-Szántó Olga szemorvos-operatőr Beogradban. A budapesti egyetem Grosz-szemklinikája első tanársegéde rendel: Kralja Petra ulica 53. szám alatt délelőtt 8—10-ig és délután 1—3-ig. Telefon 26—10.

— Dr. Gábor Arthur orvosí rendelését ismét megkezdette.

— Eredeti angol és esch szövetek érkeztek a legfinomabb minőségben. Ruhák készítése a legújabb divat szerint készíthetők versenyárakon. Bozsó Vince angol fűszerház, Városi zenede-épület, Subotica.

— Visszaérkezett külföldi művészi körutjáról a Csernaiárkö Balajka tizen-nyolc tagú művészcsapata, amely városunk urí közönségét a télen a legnagyobb meglepetésére szórakoztatta, és ismét a Nemzeti Szállóba helyiségekben fog naponként hangversenyezni. A Balajka-társulat ezúttal csak rövid ideig marad városunkban, mert amerikai körútra megy és ezért kéri a n. é. közönség szíves pártfogását.

— Figyelem! Figyelem! Most már kaphatók az apatini sörgyár közismert sörrei a Winkler-féle sörcsarnokban, míg a novisadi kiállítás tartama alatt úgy itt, mint a kiállítási pavillonban kerülnek kimerésre.

— Chaise-longue takaró, szőnyegek, függönyök és kézimunka ágyterítő. Krausz Ede, Novisad.

— Uri hölgyek figyelmébe! Tisztelettel értesítem a n. é. hölgyközönséget, hogy az őszi és téli újdonságaim megérkeztek. Tisztelettel Risztics nőiszabó, Somborska ulica 1.

— Ossy Oswald, Harry Piel, Lya Mara, Henry Porten, Joe May filmek új produkciója kizárólag Mossinger-nél szerezhető be.

— Bosnafilm: Pálinka.

— Bosnafilm: Jackie Coogan.

— Bosnafilm: Essex grófia.

A legelső és legnagyobb fuvarlevél iroda.
Garancia mellett
megtérít úgy vas-
uti, mint hajó-
fuvar többlete-
ket és károkat

TARIF D. D. SUBOTICA

a lehető legrövidebb idő alatt,
Kélt képviselő:
„COMMERCE”
tudakozó, közvetítő és
kereskedelmi ügyekért
SOMBOE. — A folyó évben
1000 színezett díjért fizet-
tünk vissza.
A címre ügyeljünk!

KÖZGAZDASÁG

Nemzetközi liga a román adósok ellen. Augusztus 17-én Rómában a román adósok olasz hitelezői kongresszust tartottak, ahol arra vonatkozólag tartottak megbeszéléseket, hogy a hivatalos eljáráson kívül milyen eszközök igénybevétele tartják alkalmasnak a román adósokkal szemben fennálló követeléseik rendezése érdekében. A kongresszuson általánosságban amellett foglaltak állást, hogy a román kormány által hozott s a külföldi tartozások fizetésére vonatkozó törvényt sérelmesnek tartják magukra nézve, s ezért a román adósok külföldi hitelezőit egy internacionális ligába akarják tömöríteni, hogy így egységesen léphessenek föl érdekeik megvédése céljából. Együttal azt is elhatározták, hogy végleges állást nem foglalnak és ellenintézkedéseket nem foganatosítanak a kérdésben mindaddig, amíg a román adósságok rendezésének rendezésével megbízott delegációval tárgyalásokat nem folytatnak, amely delegáció a hét folyamán Olaszországba utazik.

A fakeskedők és fatermelők szervezése. Beogradból jelentik: Augusztus végén Pozsonyban a fakeskedők és fatermelők nemzetközi kongresszust tartanak. Ezen a kongresszuson dönteni fognak az összes fakeskedők és fatermelők egy szervezetben való tömörítése kérdésében is.

TŐZSDE

Novisadi terménytőzsde, aug. 25.
Írányzat lanya. Forgalom rendes. 83 vagon áru kelt el összesen. Buza 335 dinár, bánáti 335 dinár, szerbiai szmederevói 312.50 dinár. Tengeri bácskai 280 dinár, gömbölyü 290 dinár, bánáti 275 dinár. Liszt 0-ás 540 dinár, 2-es 495 dinár. Zab bánáti 500 dinár, Bab fehér 430 dinár.

Beograd, aug. 25. Bécs 0.1380, Genf 1450, London 440, Milano 416, Newyork 96.25, Prága 284.

Zürich, aug. 25. Zárlat: Berlin 00.00115 (00.00125), Newyork 553 (553.50), London 25.20 (25.22), Páris 31.02 (31.02), Milano 23.90 (23.80), Prága 16.25 (16.20), Budapest 00.3 egynyolcad (00.3 egynyolcad), Beograd 5.65 (5.66), Bukarest 2.40 (2.55), Szófia 4.90 (4.70), Varsó 00.024 (00.023), Bécs 00.078 (00.078 egynyolcad).

Budapest, aug. 25. A devizaközpont hivatalos árfolyamai: Beograd, dinár 195—203, Bukarest 85—94, Lei 85 50—92.50, Berlin, márka 0.35—0.55, Amsterdam, holland forint 7810—7750, Newyork 10100—19700, dollár 19300—19900, Milano 820—855, lira 825—860, Prága, cseh korona 568—592, Bécs, osztrák korona 26.80—28.20, Zürich, svájci frank 3440—3560, Varsó, lengyel márka 8—9, Szófia, leva 160—167, London 87200—89600, angol font 87400—89600, Páris, francia frank 1080—1116, Napoleon 6850.

ZENEMŰVET

a leggyorsabban és a legolcsóbb nappal áron kaphat

Moraveiz zeneműkereskedéstől
Timisoara (Románia)
Tegyen próbamegrendelést. Jegyzékek ingyen

Kertes i Drug Subotica

Vojv. Putnika trg br. 14. (a vasutigazgatósággal szemben.)

Fuvarlevél felülvizsgáló és vizsátérítési osztály
A legkiválóbb szakértőkkel fuvarlevelet felülvizsgál és az esetleges vizsátérítéseket a lehető leggyorsabban kiszorgalmazza, vagy bármely más vasúti és díjazási ügyekben felvilágosítással szolgál.

VÉTEL-ELADÁS

Keresünk megvételre egy használt, de jókarban levő, kisebb kaliberű, sima hengerekkel és egy komplett állványos darálókövet. — Pavlović & Cirilov, Stapar (Bačka). 6321

Eladó motoros vascsónak, 16—18 HP. Czontfal Mihály. Vel.-Bečkerek, Lenan 35. 6473

Egy masszív, használt, de jókarban levő kettős-szárnyu nagy kapu eladó. — Ugyanott egy vagon építkezéshez való gipsz is kapható. Gázgyár. 6465

Vashordókat petróleumnak, 200—300 litereseket, vesz Messinger József és Pjal cég. Vel.-Kikinda. 6462

Nád kéveszámra eladó. Subotica Népbank Szövetkezet. Sokolska ulica. Váliház. 6488

Sötét hálósobabutor matracokkal eladó. Schwimmer Olga, Hitelbank. Telefon 50. 6484

Szappangyár eladó Subotican; az, amely már 30 év óta fennáll. Cim: Matusev-Iroda.

Eladó két kat. hold prima föld Kupusina és Sombor között, 1 garnitúra 20 HP szivógázmotor, 6-os cséplővel, teljesen jó karban, és a községben egy ház, elköltözés miatt. Bővebbet Tomorád József, Kupusina.

Mahagóni rövid zongora, ezüsttárgyak, tükrök, szalonberendezés, ágyak, szekrények. Karikahajós varrógép, új verseny kerékpár, jégsekrény, előszobafal tükrökkel, kis írógép, festmények stb. eladók. Lakások, butorozott szobák kiadása. Tulajdonosok megbízását kéri Lángné, Agina ulica 11. 6498

Éis pánta, remek, eladó. Cim: VIII., Zeleznička ulica 7. 6458

Eladó jutányos áron 16 HP, alig használt, Kann és Herz szivógázmotor, új, 38 csollós darálóval. Kohut Ferenc, Bajmok. 6464

Eladó ház, 3 szoba, 2 konyha, 200 négyszögöl kerttel, 35,000 dinárért, azonnal átvehető. Szalma István, Česka u. 51. 6496

Boroshordók, kádak, vastartányok, jókarban, olcsóért kaphatók. Bővebbet Földes ruhaüzlet. 6493

Elegáns luxus-autó, remek kocsi, kétüléses, német gyártmány, 20 HP, alig használt, új gumikkal. — Ugyanott egy Dijon-Bouton négyüléses, 12 HP, legjobb karban, igen olcsón eladók. Karlo Rechner, Pančevo. 6463

Törmelék nickelt, réz, alumíniumot és rétegfémeket legmagasabb áron vesz Martinovics D. D., Kula.

Borhélium-üzletberendezés eladó. Jančić Jánosné, Nova Kanjiža. 6418

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és elmozgó kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Allátkeresők az apróhirdetési díj felet fizetik. Előfizetési díj havonként 45 din., negyedévre 135 din. Kérdezőkérdezőkhez válaszbélyeg mellékelendő.

Két darab kétajtós bankpénzsekrény, 1 drb 1-es és 3-as. Kisebb pénzsekrény jutányos áron eladó. »Publik-Reklám« Subotica. 6333

Szilgyártó varrógép. Adler-féle, új jutányos eladó. Ugyanott egy szilgyártó-segéd azonnali beállításra kerestetik. Gajdos Ferenc, Bačko-Petrovo-selo. 6322

Cantavéri mozi teljes berendezéssel eladó részletekben is. Érdeklődni lehet Dér Istvánnál, Cantavir. 5189

Cséplőgarnitúra, 8-as, Hoifher, jókarban, teljesen kijavítva, azonnal eladó. Barsi Péternél Senta. Boiovica ulica 32. 6353

Körösmafiszerezéssel, házval, igen élénk forgalommal eladó. Felvilágosítás: Tolmácsy Istvánnál Senta

Üzletberendezés bármilyen üzletre alkalmas eladó. Blázsovity Lászlónál Senta.

Eladó borszivattyút Igen jókarban levő, tiszta részöl, teljesen felszerelve, tömlőkkel együtt, eladó. Švarc borkereskedő Subotica, Senčanski put 17.

Eladó elköltözés miatt teljesen új, modern fűszer-és rövidárnyület-berendezés. Bővebbet Baló dohánytözsdejében, Bezdán 6416

Eladó a Zrinjski trg 5 sz. házamnál átalakítás folyán feleslegessé vált több jókarban levő ablak, ajtó-és épületfa. Jerkovic M. tyás Subotica. 6115

Jókarban levő írógép azonnali megvételre keres Engel Andor i drug. Sombor. 6411

Jókarban levő négylovas benzínmotor jutányos áron eladó. Hatala Péter asztalos, Senta. 6404

Eladó egy jókarban levő szállagfűrészgép. Ifj. Balzam István Stari-Bečeje, Černojevičeva ulica 35. 6356

Városszélen ház, öt kapa szőlőfölddel, terméssel, olcsón eladó. Tudakozódni lehet Steva Nerancsics, Vojvode Putnika trg 3.

ZÁLOGINTÉZET

Értéktárgyakra kölcsönt ad. Egyenruhák szállítása, köpenyszövet, ékszerek, női-kalapok, cipők, ruhák eladók. Bogovičeva-(Kini-zi) ulica 12. 686

Autó, négyüléses turakocsi, Graef Stiff, jutányosan eladó. Schiller. Vel.-Kikinda. 6374

Eladó malom. Félmagas őrlésű, kilencjárú, 50 HP motoros hengermalom, hatrétű sikszítával, daratizálógéppel és hozzátartozó berendezéssel, a legjobb helyen és legjobb környéken, csakis családi okból, eladó. Cim: Quint József, Senta. 6403

Eladó egy Ganz-Danubiusgyártmányú, 20 névleges HP-ű, két géprendszerű gőzekegarnitúra; egy hatos és egy négyes (Fawler) billenő ekével, két vas vízfordóajlattal, lakó kocsival. Üzemben megtekinthető Zsiva Vidáknál, Nova-Kanizsán. Telefón 36. 6373

Fodrászberendezés olcsón eladó: három szék felszerelve, három asztal, tükör rámaival, egy latszerkeszti megfelelő sőtésnek vagy kifőzdébe, két hosszú tűlő divány, Szkala fodrásznál, Vilsonova-ulica. 6361

Eladó a beltér közelében egy ház hat szobával; azonnal átvehető. Esetleg két lakóháznak is megfelel. Ugyanott eladó két lán szőlő kisebb házzal, hordókkal és teljes felszereléssel. Tíz perc a beltérhez. Cim a kiadóban. 6375

Elcserélném szegedi magas, földszintes házamat egy hasonlóért Jugoszláviában. Bővebbet a kiadóban. 6324

Kárpitos-szakmába vágó munkálatokat, linoleumozást legolcsóbban vállal Hirsch László kárpitos. Pajo Dobanovački ulica 5. 6295

KÜLÖNFÉLE

Vidéki urak és hölgyek ékszerjavításokat és kö-foglalást megvárhatják Blahánál, Subotica (Edény-piac). 6227

Jó fodrászüzlethez 15,000 dinárral társat keres Jávov Lajos Stari-Bečeje, Péter király u. 29. 6453

Butorozott szoba gyermektelen házaspár részére konyahasználat nélkül, kerestetik. Cim: Publik-Reklám, huspiac. 6492

Szeplőt, májfoltot három nap alatt eltávolít a Pinter-féle Fifi-krem és kölnivíz használata. Kapható kizárólag a Pinter-gyógyszárban, nagytemplom mellett. 2596

Prima retortafaszemet ajánl a teslicl Iparművek egyedüll képviselője. — Ludwig Hubert Novisai, Zeleznička ul. 19. 5879

Magyarországon levő 10 lán földemet elcserélném Bácskában. Érdeklődni Huberthnál, Karadžičeva ulica 10. 5810

Alkalmi vásárlás! Szép és olcsó gránit- és márványsírkövek kaphatók Virágh Gyula kőfaragó és szobrásznál, B.-Topola. 5592

»Marta Crème« a szépségápolás elmaradhatatlan kelléke. Egyedüll készítője Hercl, volt Wachsmann-drogéria Subotica, Alexandrova-ulica 1. 4440

Város közepén, főhelyen, olcsón átadó egy jóforgalmu bélyeg-, postacikk-ekománbélyeg-, újság- és irodai cikkek áruda. Tudakozódni lehet Béni Béla Subotica, Nemzeti Szálloda, délután 2—5 óráig.

Üzlethelyiséget vagy rak-tárt, lehet udvarban is, a város belterületén azonnalra keresek. Fekete Gyula Subotica, Skotus Vlatora ulica 27. 6445

Intelligens urilember lakást kaphat teljes ellátással. Cim a kiadóban. 6431

Elveszett Kovács Pál névre szóló fényképes igazolvány. Megtaláló adja le a kiadóban. 6436

Tyukszembalzsam a leggyökerebben kiirt mindenféle bőrkeményedést és tyukszemet. Kapható illés-gyógyszertárban, főpostával szemben. 2417

Szeptember elsejére egy vagy két butorozott szobát keres két fiatallember. Cimeket a kiadóba kéri leadni.

Butorozott szobát, kétágyasat, villanyvilágításal, a városháza közelében keres gyermektelen fiatal házaspár. Ajánlatok »Tiszta« jellegére a kiadóhivatalba intézendők.

Nyolcvan százalékos ecetsav, garantált, kémiai tiszta árut tartok raktáron egykilogrammos üvegekben, 5, 10 és 25 kg-mos demijonban úgy mint 50 kg-mos ballonokban. Teodorovič Konstantin, Knjaz Mihajla ulica 11. 6433

Divatos, modern előnyomda-berendezés a legelőnyösebben és legolcsóbban kapható Bleier Márk első jugszláviai előnyomda-berendezési gyárában, Senta, Vojvodina. 2189

NYILTÉR.

Gazdasági épületek, gyárak, mal-mok befedésére és régi zsindeletetők átédésére legalkalmasabb a

Gyártelep: SUBOTICÁN, Majšanski Vinogradi 137 .: Telefon szám: 885

Értesítés.

Értesitem a n. é. közönséget, hogy az Aleksandar ulica 6. szám alatt levő fényképeszeti műtermemet áthelyeztem a Barátok temploma melletti, volt Kiss-féle műterembe jelenleg özv. Budanovics műterem.

Kérem a n. é. közönség további szives pártfogását. Tisztelettel Fenyvesy Gyula fényképész.

6430

Értesítés.

Cipésszerszám készítményeim kizárólagos elárúsításával Jugoszlávia részére Kaufmann Hermann suboticai bőrkereskedő céget biztam meg, kinél készítményeimből állandó nagy raktárt tartok és kérem vevőimet, hogy rendeléseikkel közvetlenül fenti céghez forduljanak: Vörös József cipésszerszámkészítő mester Szeged.

643

Viszontelárusítóknak árengedmény.

Oglas.

Od 1. novembra tek. god. a eventualno i ranije izdaje se pod zakup odnosno traži se restorater za Oficirski Dom u Subotici.

Zainteresovana lica neka podnesu svoje prijave do 20. septembra o. god. Uslovi mogu se videti svakog dana u Oficirskom Domu. 6470 Uprava Oficirskog Doma.

"BARZEL"
Vaskereskedelmi és Áruforgalmi R. T.
 ezeltt Rosenfeld Testvérek
 Telefon 123. SUBOTICA Telefon 123.
 Távirat- és levélcim: „BARZEL“
VASGERENDA
 minden szám és méreibe
RUDVAS ABRONCS TENGELY
SODRONY SODRONYSZEG
 FEKETE HORGANYZOTT HORGANY FEHER
LEMEZEK
MINDENMŰ VAS- ÉS SZERSZÁMÁRU!
 NAGYBAN! KICSINYBEN!
 KÉRJEN ÁRAJÁNLATOT! 6113

NYILTÉR.

Van szerencsém a t. hölgyközönség tudomására adni, hogy lakásomat III. Benedic Sudarevičeva ul. (volt Bercsényi utca) 97. sz. alá saját házamba helyeztem át.

Kovács Sztrikó Jánosné oki. szülésznö.

6329

Br. 15949.

sen. 1923.

Oglas.

Senat grada Subotice stavlja do znanja da će se razmereni gr. pašnjak na Tavankutu na svrhu zidanja kuća u parcelama od 1/2 lanca, ukupno oko 90 lanaca tek. godine 11., 12., 13. i 15. septembra svaki dan u jutro u 8 sati na licu mesta na javnoj dražbi prodavati.

Na dražbi mogu učestvovati samo subotički stanovnici, koji nemaju na svome imenu nikakve nekretnine gruntovnički ubeleženo.

Svaki reflektant može samo jednu parcelu da kupi. Isključna cena ja po parceli D. 2500.

Četvrtina kupovne cene, biljegovina i mernički troškovi imaju se prilikom dražbe izaslatoj komisiji odmah isplatiti, dok ostale tri četvrtine imaju se uplatiti u gr. blagajnu za 10 godina počevši od 15. novembra 1923. u jednaki obrocima, i to polovina godišnji obroka svake godine 15. maja, a druga polovina 15. novembra.

Na zaostatak kupovne cene uvek se plaća kamata od 8%.

Prodaja je za kupca pravomoćna odmah a za grad nakon senatskog odobrenja dražbe. Svaki kupac je dužan na kupljenom zemljištu u toku 3 godine kuću sagraditi.

Ostali uvjeti mogu se pod zvaničnim satima u gospodarskom odeljenju Gr. kuća II. sprat br. 129. odnosno prilikom dražbe doznati.

Subotica, 14. avgust 1923.

6455

Gradski Senat

— Októberben lesz a rákosszentmihályi tömeggyilkosság főtárgyalása. Budapestről jelentik: A rákosszentmihályi borzalmas tömeggyilkosság büntetőbírója a pestvidéki törvényszéken serényen folyik a vizsgálat munkája. Az ügyesség vizsgálati indítványa négyrendbeli gyilkosság és gyilkosságban való bűnrészesség, rablás, zsarolás, közokirathamisítás, sikkasztás és lopás címen kéri a nyolc letartóztatott vizsgálati fogságának fentartását. A vizsgálóbíró az indítványt magáévá tette és elrendelte a vizsgálati fogóságot Molnár Tóth József és büntetés ellen. A letartóztatottak részletes kihallgatása után most a nagyszámú tanúkihallgatások folynak, úgy, hogy a rendkívül érdekesnek ígérkező bűnpár főtárgyalása októberben megkezdődhetik.

— Szerencsétlenül járt cséplőmunkás. Baksai József husz éves szubotica cséplőmunkás szombaton délelőtt a szegedi-úton levő Connen-telepen a cséplőgép elraktározásánál segédkezett. Munkájában a gép egyik kereke ráesett Baksai lábára és eltört. A mentők be szállították a kórházba.

— Beiratások a subotica zene-klubba. A subotica zeneiskola igazgatósága a következők közlését kéri: Beiratás a városi zenedobozba kezdődik szeptember 1-én és tart 10-éig. Beiratkozni lehet minden nap délelőtt 9—11-ig és délután 3—4-ig. Évi tandíj 325 dinár. Cello és kontrabass tan-szakra főlvetetnek növendékek.

— A palicsi rokkantnap. Az augusztus 19-ére hirdetett palicsi rokkant nap a kedvezőtlen idő miatt elmaradt és a megtartását a rendező bizottság augusztus 26-ára, vasárnapra halasztotta el. Az előkészületek nagyban folynak, hogy a rokkant nap minél szebben sikerüljön. Délután fél négy órai kezdettel gyermekelőadás lesz a palicsi vígadóban, este nyolc órakor pedig a szubotica Műpártoló Kör előadja a „Dupla anyós” című három felvonásos vígjátékot. A strandon táncmulatság lesz tűzijátékkal. A tűzijáték este 11 órakor fog kezdődni. A villamos egész éjjel át közlekedik.

— Halálos baleset. Apatinból jelentik: Nándy István debeljácsei illetőségű villanyserelő az apatini villanytelep szolgálatában egy oszlopról lezuhant és azonnal szörnyethalt. A megindított nyomozás szerint vigyázatlanság áldozata lett.

— Sztrájk a budapesti malomiparban. Budapestről jelentik: A drágulás legutóbbi emelkedése majd minden szakmában a bérek új megállapítását tette szükségessé, ami közül több iparágban éles ellentétet merültek föl a munkások és a munkaadók között. A vasiparban az ellentétet egyelőre nem vezették munkabeszüntetéshez, de minden jel arra mutat, hogy pár napon belül a vasmunkások több gyárban sztrájkba fognak lépni, mert követeléseik teljesítése elől a munkaadók me-reven elzárkoznak. A grafikai munkások bérmozgalma befejezéshez közeledik, ugyszintén a közüzemi munkásoké is, akik ötven százalékos béremelést kérnek a főváros vezetőségétől, amely a tárgyalásokat a munkásokkal már megindította. A bérnegyvetés körüli ellentétet eddig csupán a malomiparban vezették részleges sztrájkhoz. Több malomból pénteken kivonultak a munkások, akik hetven százalékos béremelést követeltek. A Concordiában, Molnárók és Sütők cégnél, az új gözmalomban, Hengermalom és Királymalomban megállt a munka. Eddig több, mint ezer malommunkás hagyta abba a munkát. A munkaadók egyesülete elhatározta, hogy sürgősen foglalkozik a részleges sztrájkokkal és igyekezik tisztázni a helyzetet.

— Lótoivajok. Vrsacról jelentik: Pénteken éjjel Bodó József gazdától két darab ötezer dinár értékű lovat ismeretlen tettesek elhajtottak. A rendőrség a nyomozást megindította.

— Kato japán miniszterelnök meghalt. Tokiói jelentés szerint Kato Takaakira báró, aki Japánországnak hosszú időn át volt miniszterelnöke, 84 éves korában meghalt. A kitűnő államférfi, aki Nagojában született, pályája kezdetén Okuma gróf külügyminiszter magántitkára volt, majd 1894—1899-ig a londoni japán követség élén állott, 1900-ban külügyminiszter lett, majd egyévi miniszterség után a parlament tagja és Nisi Nisi Simbun című hírlap tulajdonosa, 1906-ban újra külügyminiszter lett. Erről az állásáról, minthogy nem helyeselte a vasutak államosítását, lemondott, 1908-tól 1913-ig ismét Londonba került mint nagykövet. A háboru után Japánország miniszterelnöke lett. A modern Japánország jeles államférfiát vesztette el benne.

— Lesüllyedt az arad-nagyvárad vasútvonal pályatestje. Aradról jelentik: A nemrégén épített arad-nagyvárad vasútvonalon alig egy-két hónapja nyílt meg a forgalom s már e rövid idő alatt is számos baleset történt. A nagy áldozatokkal létesített vasútvonal most Livada és Tamásd között több mint tíz kilométer hosszúságban teljesen lesüllyedt, úgy, hogy a forgalom a vonalon megállt. Szakértők szerint Sümeg-Kisjenő-Livada között, ha az őszi esőzések beállanak, a pályatest teljesen használhatatlan lesz. A pályát most új kőalappal akarták céltni.

— Eljegyzés. Königsberg Panni Sombor, Bruck Jenő Beograd, jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— Elítélt illiomtpró. A subotica törvényszék zárt tárgyaláson tárgyalta Miklenovics Gusztáv vádolt ügyét, aki a vele közös háztartásban álló asszony kilenc éves leánya ellen merényletet követett el. A bíróság Miklenovicsot három évi börtönrre ítélte.

— Pizsulica detektív megszökött. Pizsulica Vojislav volt államrendőrségi detektív, akit a Friedmann-ügyben tanúsított viselkedése miatt letartóztattak és pénteken szabadlábra helyeztek, szombaton ismeretlen helyre távozott. A subotica államrendőrség most elrendelte Pizsulica országos körözését.

— Gyilkos óhség. Budapestről jelentik: Pénteken délután a Tompa-utca 14. szám alatt lévő pincseszerű fűszerüzletbe, amely Saubermann Salamon tulajdona, betért egy férfi, aki a mellénye alól bajonettet rántott ki, az üzletben egyedül tartózkodó Saubermann Hermina 16 éves leányának nekírtott, bajonettjével fején és karján összeszurkálta. Mikor a leány eszméletét veszítette és összeesett, a fiatalember a kasszába markolt, találmára kirántott egy csomó pénzt, zsebébe gyűrte, azzal futásnak eredt. Közben a leány rövid időre magához tért, sikoltozni kezdett és a járókelők a merénylet üldözőbe vették. Megközelíteni azonban nem igen merték, mert bajonettjével mindenkit leszurással fenyegetett. Végre az Üllő-ut sarkán sikerült mégis elfogni. A rendőrségen előadta, hogy Ritt Józsefnek hívják, 25 éves erzsébetfalvai női len ezüstműves, egy hete éhez és elhatározta, hogy még a gyilkosságtól sem riad vissza, hogy pénzt szerezzen. Beismerő vallomása után letartóztatták.

Dupla anyós. Ezt a kacagtató bohózatot játssza a Műpártoló Kör vasárnap, 26-án este, Palicson. Főbb szerepeket játssza: Pletsné, Bujdosóné, Deutsch Janka, Gruber Bözsike, Koncz Dani, Buljovicsné, Bujdosó és Muhl. Beleptidij 10 és 12 dinár.

Bakfisl-bál Palicson. Landau Juliska palicsi növendékei folyó hó 29-én, szerdán este fél 9 órai kezdettel rendezik bakfisl-bállal kapcsolatosan záróvizsgájukat a Vigadó nagytermében. Beleptidij 10 dinár. Ejjelkor nagy szymmi-verseny érrel és gyermekszépségverseny. Villamosközlekedés 12 óráig. — Kedden este a Nemzeti kertjében a subotica műsoros vizsgálatjuk.

Beiratások a subotica zsidó-iskolába. A zsidó-iskola igazgatósága értesíti a szülőket, hogy a beiratások a következő sorrendben történnek: szeptember 2-án az I. és II. osztály, 3-án a III. osztály és 4-én a IV. osztály. Az első osztályba beiratkozó növendékek születési anyakönyvi kivonatát tartoznak felmutatni.

Az SHS Királyágbeli Munkások Rokkant és Nyugdíjsegélyző Egylet f. év szeptember hó 9-én d. u. fél három óra-kor a helybeli ipartestület helyiségében (Trumbiceva ul. br. 8.) tartandó évi taggyűlésre a t. tagjait ez uton meghívja a Subotica központi vezetőség.

Mégis csak a legolcsóbb bevásárlási forrás helyeken, férfi-, női-szövetekben, vásznakban, schifonokban és különböző mosó árúban, Horovitz Máttyás cég, Subotica, Aleksandrova ul.

Iskolai hír. A női ipariskolába a beiratkozások a jövő tanévre szeptember hó 1-től 5-ig délelőtt 9-től 12-ig és délután 3-tól 5-ig történnek Trenkova ulica 13. szám alatt.

Dr. Palić-Szántó Olga szemorvos-operatőr Beogradban. A budapesti egyetem Gross-szemklinika első tanársegéde rendel: Kralja Petra ulica 53. szám alatt délelőtt 8—10-ig és délután 1—3-ig. Telefon 26—10.

Dr. Gábor Arthur orvosf. rendelését ismét megkezdte.

Eredeti angol és cseh szövetek érkeztek a legfinomabb minőségben. Ruhák készítése a legújabb divat szerint készülnek versenyárakon. Bozsó Vince angol férfiszabó, Városi zenede-épület, Subotica.

Visszaérkezett külföldi művészi körutjáról a Csernaiárkö Balajka tizen-nyelc tagu művésztszövetség, amely városunk ur közönségét a télen a legnagyobb meglepésére szórakoztatta, és ismét a Nemzeti Szálló helyiségeiben fog napoként hangversenyezni. A Balajka-társulat ezúttal csak rövid ideig marad városunkban, mert amerikai körutra megy és ezért kéri a n. é. közönség szíves pártfogását.

Figyelem! Figyelem! Most már kaphatók az apatini sörgyár közismert sörrei a Winkler-féle sörcsarnokban, míg a novisadi kiállítás partama alatt úgy itt, mint a kiállítási pavilonban kerülnek ki-mérésre.

Chaise-longue takaró, szőnyegek, függönyök és kézimunka ágyterítő. Krausz Ede, Novisad.

Uri hölgyek figyelmébe! Tisztelettel értesítem a n. é. hölgyközönséget, hogy az őszi és téli újdonságaim megérkeztek. Tisztelettel Risztics nőiszabó, Somborska ulica 1.

Ossy Oswald, Harry Piel, Lya Mara, Henny Porten, Joe May filmek új produkciója kizárólag Mossinger-nél szerezhető be.

Bosnaifilm: Pálinka.

Bosnaifilm: Jackie Coogan.

Bosnaifilm: Essex grófia.

A legelső és legnagyobb fuvarlevéi iroda.
Garancia mellett
megtérít úgy vas-
uti, mint hajó-
fuvar többlete-
ket és károkat

TARIF D. D. SUBOTICA

a lehető legrö-
videbb idő alatt,
helyi képviselő:
„COMMERCE”
tudakozó, közvetítő és
kereskedelmi ügyvétség
SOMBOR. — A folyó évben
több százszor dinárt fizet-
tünk vissza.
A címre ügyeljünk!

KÖZGAZDASÁG

•••

Nemzetközi liga a román adósok ellen. Augusztus 17-én Rómában a román adósok olasz hitelezői kongresszust tartottak, ahol arra vonatkozólag tartottak megbeszéléseket, hogy a hivatalos eljáráson kívül milyen eszközök igénybevétele tartják alkalmasnak a román adósokkal szemben fennálló követeléseik rendezése érdekében. A kongresszuson általánosságban amellett foglaltak állást, hogy a román kormány által hozott s a külföldi tartozások fizetésére vonatkozó törvényt sérelmesnek tartják magukra nézve, s ezért a román adósok külföldi hitelezőit egy internacionális ligába akarják tömöríteni, hogy így egységesen léphessenek föl érdekeik megvédése céljából. Együttal azt is elhatározták, hogy végleges állást nem foglalnak és ellenintézkedéseket nem foganatosítanak a kérdésben mindaddig, amíg a román adósságok rendezésének rendezésével megbízott delegációval tárgyalásokat nem folytatnak, amely delegáció a hét folyamán Olaszországba utazik.

A fakeskedők és fatermelők szerveződése. Beogradból jelentik: Augusztus végén Pozsonyban a fakeskedők és fatermelők nemzetközi kongresszust tartanak. Ezen a kongresszuson dönteni fognak az összes fakeskedők és fatermelők egy szervezetben való tömörítése kérdésében is.

TŐZSDE

•••

Novisadi terménytőzsde, aug. 25. Irányzat lanyha. Forgalom rendes. 83 vaggon áru kelt el összesen. Buza 335 dinár, bánati 335 dinár, szerbiai szmederevői 312.50 dinár. Tengeri bácskai 280 dinár, gömbölyü 290 dinár, bánati 275 dinár. Liszt 0-ás 540 dinár, 2-es 495 dinár. Zab bánati 500 dinár, Bab fehér 430 dinár.

Beograd, aug. 25. Bécs 0.1380, Genf 1450, London 440, Milano 416, Newyork 96.25, Prága 284.

Zürich, aug. 25. Zárlat: Berlin 00.00115 (00.00125), Newyork 553 (553.50), London 25.20 (25.22), Páris 31.02 (31.02), Milano 23.90 (23.80), Prága 16.25 (16.20), Budapest 00.3 egynyolcad (00.3 egynyolcad), Beograd 5.65 (5.66), Bukarest 2.40 (2.55), Szófia 4.90 (4.70), Varsó 00.024 (00.023), Bécs 00.078 (00.078 egynyolcad).

Budapest, aug. 25. A devizaközpont hivatalos árfolyamai: Beograd, dinár 195—203, Bukarest 85—94, Lei 85 50—92.50, Berlin, márka 0.35—0.55, Amsterdam, holland forint 7810—7750, Newyork 10100—19700, dollár 19300—19900, Milano 820—855, lira 825—860, Prága, cseh korona 568—592, Bécs, osztrák korona 26.80—28.20, Zürich, svájci frank 3440—3560, Varsó, lengyel márka 8—9, Szófia, leva 160—167, London 87200—89600, angol font 87400—89600, Páris, francia frank 1080—1116, Napoleon 6850.

ZENEMŰVET

a leggyorsabban és a legolcsóbb nappal áron kaphat

Moraveiz zeneműkereskedéstől Timisoara (Románia)

Tegyen próbamegrendelést. Jegyzékek ingyen

Kertes i Drug Subotica

Vojv. Putnika trg br. 14. (a vasutagazgatósággal szemben.)

Fuvarlevel feltöltő és vizsátírtási osztály

A legkiválóbb szakértőkkel fuvarlevelet feltöltő és az esetleges vizsátírtásokat a lehető leggyorsabban kiszorgalmazza, vagy bármely más vasuti és díjszámbeli ügyekben felvilágosítással szolgál.

VÉTEL-ELADÁS

Keresünk megvételre egy használt, de jókarban levő, kisebb kaliberű, sima hengerekkel és egy komplett állványos darálókövet. — Pavlovic & Cirilov, Stapar (Bačka). 6321

Eladó motoros vascsónak, 16-18 HP. Czonfall Mihály, Vel.-Bečkerek, Lenan 35. 6473

Egy masszív, használt, de jókarban levő kettős-szárnyu nagy kapu eladó. — Ugyanott egy vagon építkezéshez való gipsz is kapható. Gázyár. 6465

Vashordókat petróleumnak, 200-300 litereseket, vesz Messinger József és Fial cég, Vel.-Kikinda. 6462

Néd kéveszámra eladó. Suboticei Népbank Szövetkezet. Sokolska ulica. Váliház. 6488

Sötét hálószobabutor matracokkal eladó. Schwimmer Olga, Hitelbank. Telefon 50. 6484

Szappangyár eladó Subotican; az, amely már 30 év óta fennáll. Cim: Matusev-Iroda.

Eladó két kat. hold prima föld Kupusina és Sombor között, 1 garnitúra 20 HP szivógázmotor, 6-os cséplővel, teljesen jó karban, és a községben egy ház, elköltözés miatt. Bővebbet Tomorád József, Kupusina.

Mahagóni rövid zongora, ezüsttárgyak, tükrök, szalamberendezés, ágyak, szekrények. Karikahajós varrógép, ul verseny kerékpár, jégszekrény, előszobafal tükörrel, kis írógép, festmények stb. eladók. Lakások, butorozott szobák kiadása. Tulajdonosok megbízását kéri Lángné, Agina ulica 11. 6428

Élő pálmá, remek, eladó. Cim: VIII. Zelenička ulica 7. 6458

Eladó jutányos áron 16 HP, alig használt, Kann és Herz szivógázmotor, új, 38 csollos darálóval. Kohut Ferenc, Bajmok. 6464

Eladó ház, 3 szoba, 2 konyha, 200 négyszögöl kottal, 35.000 dinárért, azonnal átvehető. Szalma István, Česka u. 51. 6496

Boroshordók, kádak, vastartányok, jókarban, olcsóért kaphatók. Bővebbet Földes ruhaüzlet. 6493

Elegáns luxus-autó, remek kocsi, kétüléses, német gyártmány, 20 HP, alig használt, új gumikkal. — Ugyanott egy Dijon-Bouton négyüléses, 12 HP, legjobb karban, igen olcsón eladó. Karlo Rechnitzer, Pančevo. 6463

Törnelék nickelt, rezet, alumíniumot és rétegfémeket legmagasabb áron vesz Martinovics D. D., Kula.

Borbély-üzletberendezés eladó. Jančić Jánosné, Nova Kanjiža. 6418

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és címező kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Állatkeresők az apróhirdetési díj felét fizetik. Előfizetési díj havonként 45 din., negyedévre 135 din. Kérdezőkérdezőkhez válaszbelég mellékelendő.

Két darab kétajtós bankpénzszekrény, 1 drb 1-es és 3-as. Kisebb pénzszekrény jutányos áron eladó. »Publik-Reklám« Subotica. 6333

Szilgyártó varrógép. Adler-féle, új jutányos eladó. Ugyanott egy szilgyártó-segéd azonnali beépítésre kerestetik. Gajdos Ferenc, Bačko-Petrovo-selo. 6322

Cantavérli mozi teljes berendezéssel eladó részletekben is. Érdeklődni lehet Dér Istvánnál, Cantavir. 5189

Cséplőgarnitúra, 8-as, Hoffner, jókarban, teljesen kijavítva, azonnal eladó Barsi Péternél Sentán. Bojovica ulica 32. 6353

Korcsmafűszerüzlettel, házval, igen élénk forgalommal eladó. Felvilágosítás: Tolmácsy Istvánnál Senta

Üzletberendezés bármilyen üzletre alkalmas eladó. Blázsovity Lászlónál Senta.

Eladó borszivattyú! Igen jókarban levő, tiszta rézből, teljesen felszerelve, tömlőkkel együtt, eladó. Svarc borkereskedő Subotica, Senčanski put 17.

Eladó elköltözés miatt teljesen új, modern fűszer-és rövidárnyület-berendezés. Bővebbet Báló dohánytözsdejében, Bezdán. 6416

Eladó a Zrinjski trg 5 sz. házamnál átalakítás folyán feleslegessé vált több jókarban levő ablak, ajtó-és épületfa. Jerkovic M. tyás Subotica. 6115

Jókarban levő írógép azonnali megvételre keres Engel Andor i drug. Sombor. 6411

Jókarban levő négylovas benzínmotor jutányos áron eladó. Hatala Péter asztalos, Senta. 6404

Eladó egy jókarban levő szallagfűrészgép. Ifj. Balzam István Stari-Bečeje, Cernejevičeva ulica 35. 6356

Városszélen ház, öt kapa szőlőfölddel, terméssel, olcsón eladó. Tudakozódní lehet Steva Nerancsics, Vojvode Putnika trg 3.

ZÁLOGINTÉZET

Értéktárgyakra kölcsönt ad. Egyenruhák szállítása, köpenyszövet, ékszer, női-kalapok, cipők, ruhák eladók Bogovičeva-(Kini-zi) ulica 12. 686

Autó, négyüléses turakocsi. Graf Stiff, jutányosan eladó. Schiller, Vel.-Kikinda. 6374

Eladó malom. Félmagas örlésű, kilencjúrú, 50 HP motoros hengermalom, hátréti sikszítával, daratizálógéppel és hozzátartozó berendezéssel, a legjobb helyen és legjobb környéken, csakis családi öklből, eladó. Cim: Quint József, Senta. 6403

Eladó egy Ganz-Danubiusgyártmányu, 20 névleges HP-ű, két géprendszerű gőzekegarnitúra: egy hatos és egy négyes (Fawler) billenő ekével, két vas vízfordólajttal, lakó kocsival. Üzemben megtekinthető Zsiva Vidákov-nál, Nova-Kanizsán. Telefon 36. 6373

Fodrászberendezés olcsón eladó: három szék felszerelve, három asztal, tükrök, rámaival, egy i latszerkeszti megfelelő sőtésnek vagy kifőzdébe, két hosszú üllő dívány, Szkala fodrásznál, Vilsonova-ulica. 6361

Eladó a beltér közelében egy ház hat szobával; azonnal átvehető. Esetleg két lakóháznak is megfelel. Ugyanott eladó két lán szülő kisebb házzal, hordókkal és teljes felszereléssel. Tíz perc a beltérhez. Cim a kiadóban. 6375

KÜLÖNFÉLE

Elcserezném szegedi magas, földszintes házat egy hasonlóért Jugoszláviában. Bővebbet a kiadóban. 6324

Kárpitos-szakmába vágó munkálatokat, linoleumozást legolcsóbban vállal Hirsch László kárpitos, Pajo Dobanovacki ulica 5. 6295

Vidéki urak és hölgyek ékszerjavításokat és kö-foglalást megvárhatják Blahánál, Subotica (Edény-piac). 6227

Jó fodrászüzlethez 15.000 dinárral társat keres Jávor Lajos Stari-Bečeje, Péter király u. 29. 6453

Butorozott szoba gyermektelen házaspár részére konyahasználat nélkül, kerestetik. Cim: Publik-Reklám, huspiac. 6492

Szeplőt, májfoltot három nap alatt eltávolít a Pinter-féle Pifi-krem és kölniviz használata. Kapható kizárólag a Pinter-gyógyszárban, nagytemplom mellett. 2896

Prima retortafaszennel ajánl a teslici Iparművek egyedüll képviselője. — Ludwig Hubert Novisad, Zelenička ul. 19. 5879

Magyarországon levő 10 lán földemet elcserezném Bácskában. Érdeklődni Huberthnál, Karadžičeva ulica 10. 5810

Alkalmi vásárlás! Szép és olcsó gránit- és márványsírkövek kaphatók Virağh Gyula kőfaragó és szobrásznál, B.-Topola. 5592

»Márta Crème« a szépségápolás elmaradhatatlan kelléke. Egyedüll készítője Hercl, volt Wachsmann-drogéria Subotica, Alexandrova-ulica 1. 4440

Város közepén, főhelyen, olcsón átadó egy jóforgalmu bélyeg-, postacikk-, okmánybélyeg-, újság- és irodai cikkek áruda. Tudakozódní lehet Béni Béla Subotica, Nemzeti Szálloda, délután 2-5 óráig.

Üzletihelyiséget vagy rak-tárt, lehet udvarban is, a város belterületén azonban keresek. Fekete Gyula Subotica, Skotus Viatora ulica 27. 6445

Intelligens uriember lakást kaphat teljes ellátással. Cim a kiadóban. 6431

Elveszett Kovács Pál névre szóló fényképes igazolvány. Megtaláló adja le a kiadóban. 6436

Tyukszembalzsam a leggyökeresebben kiirt mindenféle bőrkeményedést és tyukszemet. Kapható illés-gyógyszertárban, főpostával szemben. 2417

Szeptember elsejére egy vagy két butorozott szobát keres két fiatalember. Cimeket a kiadóba kéri leadni.

Butorozott szobát, kétágyasat, villanyvilágításal, a városháza közelében keres gyermektelen fiatal házaspár. Ajánlatok »Tiszta« jellegére a kiadóhivatalba intézendők.

Nyolcvan százalékos ecetsav, garantált, kémiai tisztá arut tartok raktáron egykilogrammos üvegekben, 5, 10 és 25 kg-mos demijonban úgy mint 50 kg-mos ballonokban. Teodorovič Konstantin, Knjaz Mihajla ulica 11. 6433

Divatós, modern előnyomda-berendezés a legelőnyösebben és legolcsóbban kapható Bleier Márk első jugoszláviai előnyomda-berendezési gyárában, Senta, Vojvodina. 2189

NYILTÉR.

Gazdasági épületek, gyárak, mal-mok befedésére és régi zsindeletetek átadására legalkalmasabb a

Gyártelep: SUBOTICÁN, Majšanski Vinogradi 137 .: Telefon szám: 835

Értesítés.

Értesitem a n. é. közönséget, hogy az Aleksandar ulica 6. szám alatt levő fényképeszeti műtermemet áthelyeztem a Barátok temploma melletti, volt Kiss-féle műterembe jelenleg özv. Budanovics műterem.

Kérem a n. é. közönség további szives pártfogását. Tisztelettel Fenyvesy Gyula fényképész. 6430

Értesítés.

Cipésszerszám készítményeim kizárólagos elárusításával Jugoszlávia részére Kaufmann Hermann suboticai bőrkereskedő céget biztam meg, kinél készítményeimből állandó nagy raktárt tartok és kérem vevőimet, hogy rendeléseikkel közvetlenül fenti céghez forduljanak: Vörös József cipésszerszámkészítő mester Szeged. Viszontelárusítóknak árengedmény.

Oglas.

Od 1. novembra tek. god. a eventualno i ranije izdaje se pod zakup odnosno traži se restorater za Oficirski Dom u Subotici. Zainteresovana lica neka podnesu svoje prijave do 20. septembra o. god. Uslovi mogu se videti svakog dana u Oficirskom Domu. 6470 Uprava Oficirskog Doma.

"BARZEL"
Vaskereskedelmi és Áruforgalmi R. T.
 ezeltt Rosenfeld Testvérek
 Telefon 123. SUBOTICA Telefon 123.
 Távirat- és levélcim: „BARZEL“
VASGERENDA
 minden szám és méreiben
RUDVAS ABRONCS TENGYEL
SODRONY SODRONYSZEG
 FEKETE HORGANYZOTT HORGANY FEHÉR
LEMEZEK
MINDENMŰ VAS- ÉS SZERSZÁMÁRU!
 NAGYBAN! KICSINYBEN!
 KÉRJEN ÁRAJÁNLATOT! 6113

NYILTÉR.

Van szerencsém a t. hölgyközönség tudomására adni, hogy lakásomat III. Bene-Sudarevičeva ul. (volt Bercsenyi utca) 97. sz. alá saját házamba helyeztem át.

Kovács Sztrikó Jánosné oki. szülészno.

Br. 15949. sen. 1923.

Oglas.

Senat grada Subotice stavlja do znanja da će se razmereni gr. pašnjak na Tavankutu na svrhu zidanja kuća u parcelama od 1/2 lanca, ukupno oko 90 lanaca tek. godine 11., 12., 13. i 15. septembra svaki dan u jutro u 8 sati na licu mesta na javnoj dražbi prodavati.

Na dražbi mogu učestvovati samo subotički stanovnici, koji nemaju na svome imenu nikakve nekretnine gruntovnički ubeleženo.

Svaki reflektant može samo jednu parcelu da kupi.

Isklična cena ja po parceli D. 2500. Četvrtina kupovne cene, biljegovina i mernički troškovi imaju se prilikom dražbe izaslatoj komisiji odmah isplatiti, dok ostale tri četvrtine imaju se uplatiti u gr. blagajnu za 10 godina počevši od 15. novembra 1923. u jednakim obrocima, i to polovina godišnji obroka svake godine 15. maja, a druga polovina 15. novembra.

Na zaostatak kupovne cene uvek se plaća kamata od 8%.

Prodaja je za kupca pravomoćna odmah a za grad nakon senatskog odobrenja dražbe. Svaki kupac je dužan na kupljenom zemljištu u toku 3 godine kuću sagraditi.

Ostali uvjeti mogu se pod zvaničnim satima u gospodarskom odeljenju Gr. kuća II. sprat br. 129. odnosno prilikom dražbe doznati.

Subotica, 14. avgust 1923.

6455

Gradski Senat

FOGLALKOZÁS

Tanulóknak adnám 15 éves flamet azonnali belépésre jobb géplakatos-műhelybe. Iványi István gépész, Pančevo. Postrestante. 6407

Földmivesiskolát végzett, 58 éves, román, katolikus, 18 évi gyakorlattal, gazdaságban október elsejére állást keres. Cím: Kővágó Mihály, Nemesmilitić 6495

Ügyes kereskedősegédet keresek azonnali belépésre. Krizshaber Dezső, Bajski put. 6489

Elsőrendű fordítónak, aki minden a szakmába vágó munkát elvállal, állást keres, azonnali belépésre. Ajánlatok kéretnek „Reklam” hirdetőirodába Kovács, Fatoški put 2. „Szabó” jelűre alatti.

Két kisebb fiút elvállalok az iskolai évre teljes ellátásra. Eugénie Boutrais Sombor, Svet. Ivana ul. 6.

Fiatal fűszerkereskedősegédet szeptember elsejére felveszek ellátással. Knapcz fűszeres, Maiskut, Subotica. 6461

Kocsis azonnali belépésre felvétetik Jovan Sijašić, Palicsi ut. 6476

Szárzadada, lehet idősebb nő is, vidékre, felvétetik. Cím a kiadóban. 6475

Komlószedők felvétetnek Gled-malom, Bajski put.

24 éves, jómegjelenésű fiatalember, aki a magyar, szerb és német nyelvet szóban és írásban jól bírja, mérlegképes könyvelő, gabona- vagy malomszakmában megfelelő állást keres. 6325

BŐRBUTORAIT

megtisztítja, megfesti, újíttatja Jellinek József Subotica, Kujundžica ul. 4. Uri kaszinóval szemben. 38 collos darálóval. Kova-Kanjliža. 6418 6483

Levelézőnek ajánlok jóllétező, biztos jövőjű kisebb iparvállalathoz, hol később alkalma volna tőrszámú 200-300,000 dinárral; tíz-négy évi gyakorlattal bíró hivatalnok, perfect szerb, magyar és német nyelvtudással. Képviselőt, lerakatot vagy utazást is vállal. Cím a kiadóban megtudható. 6323

Üzemvezetői, gépész állást keres egy 35 éves nő egyén, aki a Technikum Mittweidát látogatta; jelenleg egy malomban mint üzemvezetőgépész van alkalmazva. Vizsgái: összes stabilgőzepekről, motorokról és dinamogépekről, alacsony- és magasnyomású villanyáram és accumulator-telepek kezelésében járatos. — Örlőhengerek, rovátkológép teljes szakavatottságával képesítve. Ajánlatokat fizetés meghatározásával kérek a következő címre küldeni: Sontal Fülöp, Vel.-Kikinda. 6330

Paradicsom

eltovézhez legjobb leközőből a „Béllipar”nál, a Halasi-uton kapható

Házvezetői állást keresek, csakis idősebb, intelligens, független ur embernél, aki jószágon megbecsülne. Cím a kiadóban

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vastagbetűs és címzés kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Állástkeresők az apróhirdetési díj felét fizetik. Előfizetési díj havonként 45 din., negyedévre 135 din. Kérdezőkérdezőkhez válaszlevegő mellékelendő.

Reményi fotóművész egy fiatal fényképész-segédet azonnal felvesz. 6481

Egy elsőosztályú cipész-segéd, ki varrott munkát is tud csinálni, állandó munkára kerestetik. — Schwartz Árpád Sombor, Florián ucca 5. 6709

Három vaggonos, modern berendezésű kereskedelmi és vámmalom keres hosszabb gyakorlattal bíró, megbízható, ügyes főmőnart. Ajánlatok „Biztos állás” jelűre a kiadóba küldendők. 6468

Munkásleányok felvétetnek Lipsitz és Lampel vonalzó-intézetében. 6469

Gebildete Erziehlerin mit Sprachkenntnissen pr. September gesucht. Gute Verpflegung und Bezahlung, gute Behandlung. Vorstellen nachmittags 4-5 Uhr. Adresse in Administration des Blattes. 6253

Keresek egy bogárnestert tanyára, aki azonnal munkába léphet. Ugyanott Kovács-szerszám eladó. — Zorád Károly Staribečej, Gyep u. 4. 6437

A tudomány mai állása szerint

A PYRAM terpenines cipőkrém a legjobb. Gyártja: „Pirama” Vegyészeti Gyár (Benes Testvérek és Társai) Velika-Kikinda

Zongoratanárnő több évi gyakorlattal, ad órákat, tanít Bayer-, Köller-, Cserni- és Chován-iskolát. H. Koruška ucca 11, közel a Szt. György templomhoz. 6371

ZSÁKJEGYEKET TEJKÖNYVEKET MUNKA és CESELÉ-KÖNYVEKET ADÓIVEKET szerb, magyar-német, minden melléklettel, azonnal elnyomozson szállít **Berkovits M.** grafikai intézete **Kula (Bácska)**

Női irodai munkaerő állandó alkalmazásra felvétetik. Heumann Mór könyvkereskedő.

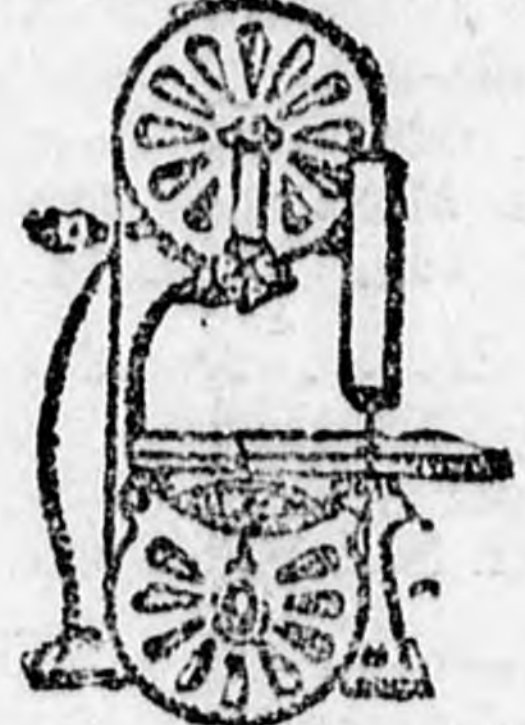
Kilenc év óta ugyanazon közigazgatási alkalmazásban lévő, a jegyzői teendőkhöz, de különösen adó- és kataszteri ügyekben kiváló jártasságu, szerbül, magyarul, németül és románul beszélő, 50 éves nő egyén alkalmazást keres. Cím: Kataszteri nyilvántartó, Velikišam, 6028

Elsőrendű szabász azonnali állást keres Cím: „Reklam” hirdetőirodában, Novisad, Jevrejska ucca 11. — 6397

Önálló bogárn- és kovács-segédet keresek. Üveges Antal, Bač-Topola. 6338

Almőnart, rendszeret, jó fizetéssel alkalmazunk. Lipković és Hubert, Ada. 6419

Tanítónő, magyar nyelvű, kerestetik, aki egy két évvel ezelőtt hallását vesztett, a szájáról való leolvást már megtanult, és most az első polgári iskolát végzett 11 éves kis leánnyal a második és évről-évre a következő osztályokat elvégezné. — A leánnyal való foglalkozás nem nehéz, miután az rendkívül intelligens és élénk. — *Fiatalabb* hölgyek, akik lehetőleg németül is beszélnek és állandó, kellemes otthonra reflektálnak, küldjék be ajánlataikat fizetési igényeikkel Szegő Félixné címére Kula, Bácska. 6417

Famegmunkáló - gépeket golyóscsapágyazással subotici raktárból jutányos áron azonnal szállít: **JELINEK JÓZSEF** Subotica, Paja Kujundžić u. 4

Utazói állást fűszerzakmában keresek; elfogadok esetleg raktárnoki állást. Lusztig József, Bácska-Palánka. 6394

Pékség szatósüzlettel, lakással együtt, Felsőhegyen (Gornjibregan), a központban, átadó. Érdeklődni lehet Tolmácsy István-nál, Senta. 6448

Bognárműhely lakással átadó. V. Gajeva ucca 92. 6446

OCASSIÓ!

PRIMA SELYEM FLORHARISNYA MINDEN SZINBEN 45.— DINÁR

EGYÉB ELSŐRENDŰ HARISNYÁK MINDEN SZINBEN 15—30 DINÁR

„RECLAM TRGOVINA”

ZSIDÓBANK MELLETT.

Malusev-iroda, amely már 17 év óta fennáll, elfogad mindennemű adásvételi szerződés, kérvény, utlevél stb. ügyben fordítást és vizumok beszerzését. 6497

Bizalmi állásra ajánlok egy megbízható, intelligens ember. Malusev-iroda.

Házvezetőnek ajánlok egy független, elvált, uriaszony, magányos urhoz. Bővebbet Malusev-iroda.

Szép és fessnek mondott urnő házvezetőnőnek ajánlok kizárólag magányos urhoz, vidékre is. Cimeket a kiadóba kérek. 6487

Kocsis, szorgalmas, józan, hosszabb szolgálati idővel, gyárnál felvétetik. Cím a kiadóban. 6421

Gépész, magasnyomású gőzepekről vizsgázott, több évi gyakorlattal, azonnali belépésre jobb gépész állást keres gőzmalomban vagy textilgyárban, ahonnan jó bizonyítványokkal rendelkezik. — Iványi István gépész, Pančevo. Postrestante. 6466

Tanonc fizetéssel felvétetik Kudlik Ádám hangszerkészítőnél, Subotica. 6447

Szabósegéd, lehetőleg falusi, azonnali belépésre felvétetik Francsik István-nál, Bajmok. 6432

Üzemvezető, erőlyes ember, rézlakatos, esztorgályos, formázó és munkásleányok rézarúgyár részére felvétetnek. 6337

NEMESITETT VETŐMAGBUZA Széllács-féle és bonfermier kisebb és nagyobb tételekben 5493 **ELADÓ** **Čokai Vetőmagnemestő R. T. Čoka, Bánát.**

Vaskereskedősegédet keresek szeptember elsejére. Három nyelvet bíró, munkászerető szakember ajánlatát küldje Fischer Zsigmondhoz, Bajmok. 6377

Kir. közigazgatási irodavezetésében teljes jártassággal bíró, jelenleg is mint ilyen alkalmazott, szerb, magyar és német nyelvet perfectül beszélő és író egyén azonnali irodai alkalmazást keres. Okiratókat önállóan fogalmaz, hagyatéki ügyeket önállóan tárgyal, a hagyatéki és telekkönyvi ügyeket önállóan végzi. Cím: A. P. Z. Veliki-Beckerek, Aranyeva u. 24. 6445

Szakácsnőnek jobb nő vidékre azonnali felvétetik. Cím a kiadóban. 6486

Udvaros felvétetik Neményi I. Drug cégnél Subotica 6406

Gyógyszerészgyakornokot keres szerb, német nyelvismerttel Török, Kovin. 6425

Egy fémipari szakiskolát végzett fiatalember jó bizonyítványokkal megfelelő állást keres. Cím: Kermán József, Bogojina posta: Dobrovnik, Prekmurje. 6384

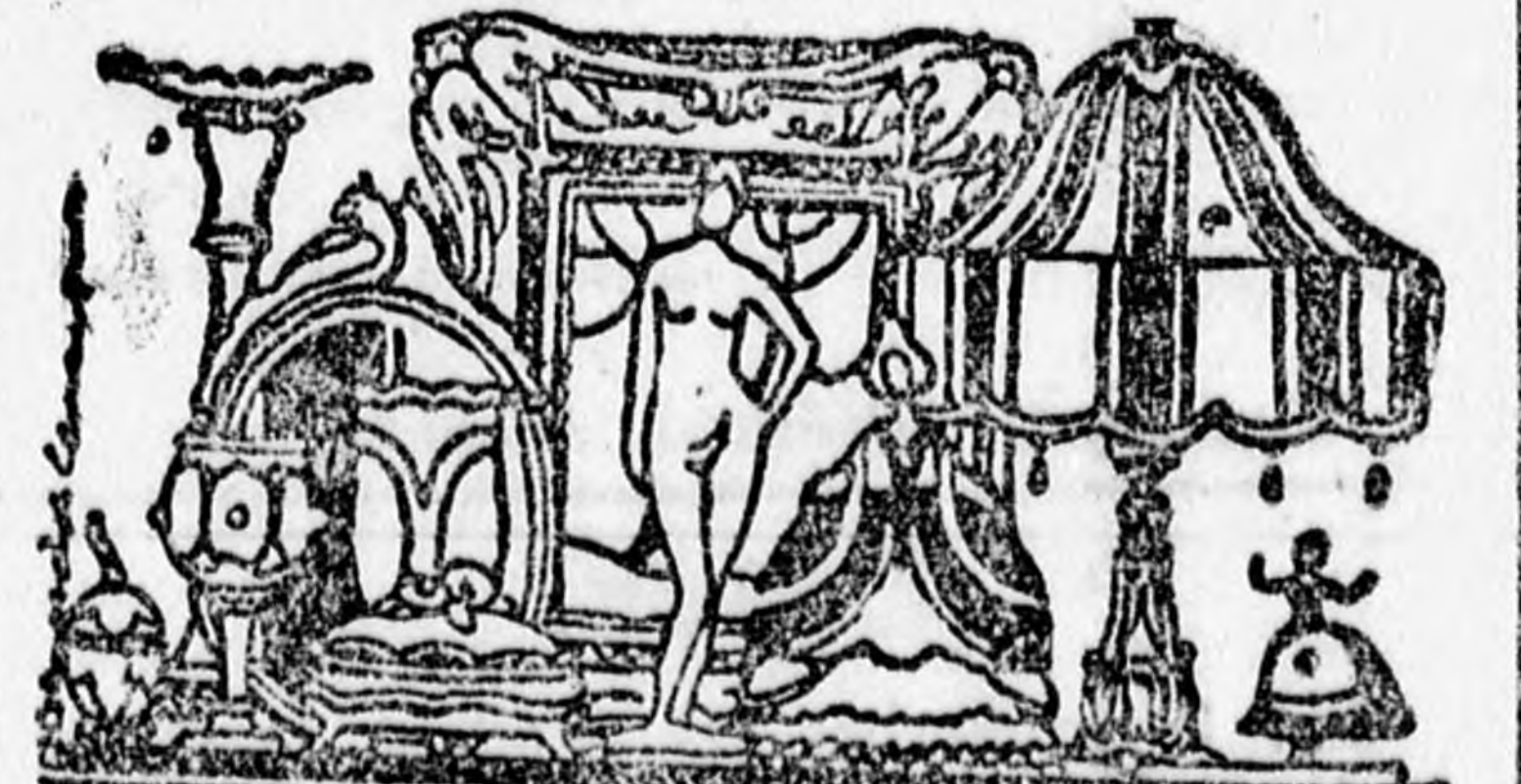
Helybéli fűszerkereskedősegéd felvétetik azonnali belépésre Nojcsok Géza fűszerkereskedésében. 6429

Almőnart azonnali belépésre keres a Kladek-malom. 6428

Könyvelő szerb-német nyelvismerttel nagykereskedésbe felvétetik. — Csakis gyakorlott, jobb erőre reflektálnak, aki már árúüzletben működött. — Ugyanott fenti nyelvismerttel bíró gyors- és gépirőnt alkalmazunk. Ajánlatokat „Koloniale” jelűre a Publik-Reklam Subotica, Strossmayerova ucca kérik. 6491

Fü fogtechnikus tanoncnak felvétetik. Dr. Vajda Félix fogorvos. 6392

AJÁNDÉKOK

minden alkalomra legjobban beszerezhetők Suboticián **BALOG LINA CÉGNÉL**

„MEMA” RÉZARÚGYÁR ÉS GALVANIZÁLÓ INTÉZET TELEFON 360. SUBOTICA TELEFON 359. **GYÁRT: RÉZÉPÜLET és BUTORVASALÁST. VÁLLAL: MINDENFÉLE NICKELEZÉST, REZEZÉST TÖMEGCIKKEK GYÁRTÁSÁT.** VESZÜNK ÓCSKA-PÉMET, ÓLNOT, REZET, VÖRÖS-REZET KÉRJEN ÁRJÁNLATOT MINDENFÉLE VASALÁSRA

Mizásnál, Kővérségnél **a Dr. Hofbauer-féle** 18rv. védett **soványító lapdacok** teljesen ártalmatlanok és étrendi változtatás nélkül is biztosan hatnak. Nem mülyg, nem hashajtó. — Kimerítő leírás orvosi bizonyítványokkal ingyen. **ILLÉS GYÓGYSZERTÁR SUBOTICA**

A csöndes szegények

Csöndben, szerényen, minden lárma nélkül működik Somborban egy keresztény humanista szervezet: a szociális missziótársulat, amely a jézusi gondolatnak, az emberszeretetek tisztá és áldozatkész hitével örökdió, virraszt a Vajdaság nyomorúságai fölött. Kevés anyagi eszközrel, de annál több jóakarattal és szeretettel segít a szegénység néma és tragikus sorsain, az élet névtelen hajótöröttjein, akik sokan vannak és egyre gyarapodóban ezen a területen, amelyet könnyelműen dus Kanaának szoktak nevezni. A társulat tisztán emberbaráti céllal támogat minden nyomorban sanyiódót. Nem ismer nemzetiségi, vallási és társadalmi különbséget, nem kever működésébe hittérítő szándékot. Vezetői felvilágosult, nagyszívű humanisták, akik jól tudják, hogy a nyomorúság sem tesz különbséget nemzetiségek és vallások között. A szegénység egyformán sújt magyart, németet, szerbet, katolikust, zsidót és görögkeletit. A nincstelenség fekete csapatait az éhség, a nélkülözés, a szenvedés internacionáléja tartja össze és ezt a csapatot csak a tiszta emberszeretet tudja az élet mostohaságaival kibékíteni. A missziótársulat nem tesz különbséget ember és ember között: amivel rendelkezik — pénzzel, ruhával, jószóval és tanáccsal — egyformán adja mindenkinek, aki rászorul, akit a nyomorúság elragadott. Nem vár arra, hogy a szegénység bárányai kopogtassanak ajtaján, maga megy eléjük, maga keresi fel őket a periferiákon, a pincelakásokban, ott, ahol a dus gazdagság árnyékában szótlannul meghúzódnak.

Százával lehetne példát hozni föl — történetet — a missziótársulat működése mellett, sok, szegény, elárult életet lehetne igazolásra felkérni, akik mind részesültek emberbaráti támogatásban. Csak egy-kettőt mondunk azonban el itt, hogy bemutassuk, mennyit és milyen tiszteletreméltó humanitással segít szegényeket a sombori missziótársulat.

*

A misszió irodájába beállított egy szegény fuvaros. Elmondotta, hogy az élete sorja az utóbbi időben annyira rosszra fordult, hogy kénytelen volt egyetlen lovat — amivel a kenyerét kereste — eladni, hogy a családját valahogy eltarthassa. Most már se pénz, se ló, minden ráment a nyomorúságos téli hónapokra.

— Tekintetes missziótársaság — mondta végül —, adjanak nekem egy lovat, nagyon megsegítenek vele.

A társulat irodájában összenéztek. Lovat még senki se kért tőlük. Mit csináljanak? Elhatározták, hogy műkedvelő előadást rendeznek, hogy a ló árát a fuvarosnak összehozzák. Egy hét mulva megtartották az előadást, táncal és gyűjtéssel, és két hét mulva a fuvaros már vígan poroszkált a lóval a sombori utcákon...

*

Egy másik eset. Meghalt egy tisztviselő. Tizenhárom gyereket hagyott az özvegyre. A nyugdíj kevés, a tizenhárom gyerek enni akar, ruhát akar — élni akar. Az özvegy kétségbeesett, nem tudott mit csinálni. Munkába nem járhat, mert gyerekeire vigyázni, takarítani kell. Elmegy hozzá a missziótársulat egyik tagja. Megvigasztalja és megígéri neki, hogy a társulat segíteni fogja. A gyűjtést már meg is indították érdekében és ha a gazdag Kanaában maradtak még embert-szerető szívek, a missziótársulat segítségével tizenhárom gyerek nem marad téli ruha nélkül.

Legyek

Irtó: Baedeker

A nyár egyebek közt azért is kellemetlen évszak, mert tele van légygel, ezzel a fekete kellemetlenséggel.

Az ember, akinek légy röpül az orrára, nem kevésbé szerencsétlen, mint ama balesetes ur, aki lebukik a lováról vagy kifordul a csónakjából. Legalább abban a percben, amikor ez a sötét állat (ez az igazándi *bête noire*) odaül az orrmányára, legalább abban a percben: *nem*. Nagy szerelem ez a méltóságunkon és szemtelen merénylet az arculatunk tisztessége ellen, — ahogy a régiek elnevezték az ábrázatunk e kimagasló ékességét: *honestamentum faciei*. Mert van egnéhány helyzet, amelyben hiábavaló minden alakoskodás és kárbavész a legügyesebb pózolás is, — néhány helyzet, amelyből nem bontakozik ki gráciával senki. Ilyen az a pozitúra, amelyben feszítesz, amikor a szabad mértéket vesz rólad, az ügyeskedő Kugli szappanhabbal fehéríti be az orcádat és légy üli meg az orrod hegyét. Ezekben a momentumokban nem lehetsz ünnepies és nem lehetsz méltóságteljes, óh, nagy férfiu! Ilyenkor, nem tehetek róla, bizony kissé kórikus vagy, s az utóbbi kalandnál, amikor tudniillik az orrodon trónoló légygel vagyon dolgozol, még hozzá dühös is. És gondold, hogy dühbe gurultan valami sok előkelőség van benned? ... Aztán, ha elzavartad az alkalmatlankodó szörnyeteget e szent helyről, megint jobban érzed magad, jobban, mint az a póruljárt, akit porba kanyarított a paripája vagy vízbe lödített a ladikja, — de csak az elkergetett légytől függ, hogy meddig örülhetsz e boldogságnak. A légy olyan mint az ember: szeret visszatérni oda, ahol egyszer jó dolga volt. Az orrodon pedig, kedves barátom, nagyon otthonosan érezte magát. Ez az a kellemetes hely, ahová érve, valószínűleg így kiált föl boldogan: »Itt jó lenni, itt építsünk magunknak sátrakat!«

Meleg augusztusi napon gondolom el ezeket, amikor ingujjra vetkőzve (bocsánat, nagyságos asszonyom!) próbálok irni valami halhatatlant, s ebbeli dicséretes törekvésemben konokul háborgat kétféle vadállat: egy sereg közönséges házilégy, amelyről íntebb volt szó (*Musca domestica* L.) és ráadásul még egy szakasz dongó. A kettő között sok mindenféle különbözőséget tudhat a zoológia érdekes tudománya; — a főkülönbség minden bizonytalansággal közöltük, hogy amaz rászáll az ember orrára, emez pedig nem követi el ezt a komizságot. A másik lényeges különbség, hogy amaz jobban tiszteli apját és anyját s hosszabbéletű e földön, mint a szegény efemerida, a dongó. Ez meg — az istenadta! — rövidke lévén e bolygón a pályája, tán azért csap akkora lármát és háborgó oly dérral-durrall, hogy kárpótolja magát lételének kicsi tartamáért. A hangya bezzeg, amely évszakokon keresztül él, ugyancsak szerényen - csöndesen viselkedik — még senki se hallotta a szavát. S az emberek közt, vajjon nem azok csapják-e a legnagyobb lármát, akiknek legkevesebb a mondanivalójuk?

De mi a haszna ennek a buta állatnak az ő örökös zizegéséből, a szünni nem akaró zsongásából? Csak az, hogy még kurtább leszen az élete. Mert az ember, e kétlábu, de türelmetlen állat, mindent szivebben tűr a légnél, s gyűlölvén őt, a tenyerével, kendővel, légyesapóval s minden életirtásra alkalmas kézzelével pusztítja, méregbe fúlasztja, csapdába csalja s ott öli meg, ahol éri. Van olyan légyutáló is, aki már ezer meg ezer ilyen kis szárnyasnak okozta »korai« halálát,

s kezdve attól a mesebeli hős szabólegénytől, aki hét legyet ölvén meg egyszerre, a sisakjára (mert a mesékben a szabólegények is sisakot viselnek, tehát a sisakjára) rávésette nagy betűkkel: *hétet egy csapásra*, s ezzel a nem hazug, de kétértelmű dicsekvéssel megfélemlíté a félvilágot, ettől a mesebeli individuumtól kezdve egészen a hirneves Zacherl urig, aki milliószámra pusztítja az apró háziállatokat, igen sok az ember, aki nem szereti a legyet.

Ah, ez a haszontalan »sötét pont« ugyancsak terhünkre van nekünk, akár az orrunkra száll, akár csak akadályozza az egyhangú bugásával s az ablaküveghez való koppanásával, hogy remekművet írjunk. A légy mindenképpen ellensége a békés polgárnak, a közönséges kis zümmögő is, meg a nagy dongó is. Nem csoda aztán, hogy mi emberfélék, mink se kedveljük őket. Az utkori kultúra sokféle irtószert talált már ki a fogsztásukra, — olyant, amely végkép kipusztíthatná őket, bár nem egy Edison törí a fejét rajta, még nem sikerült bejelenteni a szabadalmi hivatalokban. A legbiztosabb szer még mindig, s a légygyűlölőnek mindenesetre ez a legelvezetesebb: egyenkint fogni el és végezni ki őket. Ez ugyan könnyelmű idővesztegetés, de az olyan becsületes és gyöngédelkü kortársnak, aki a vérbosszu hive, igen szórakoztató mulatság. Különösen ajánlom ezt a pompásan bevált módszert a dongólegy ellen. A tigris-vadász se érezheti azt az édes elégtételt, ha elejteni sikerült neki India nagy macskáját, amely minket tesz büszkékké, légyüldözőiteket, ha ablakhoz szorítva agyonzuzhatjuk amugy is nyomorult életünknek ezt az adáz ellenségét. Az ilyen bosszuvágyat muszáj kielégíteni, mert máskülönben világyűlölővé válik az ember. Hiszen az élet legyek nélkül se valami igazán szép, hát még velük!

Még aztán kevés halandónak van olyan mesés flegmája és példás türelme, mint Tóbi bácsinak, a *Tristram Shandy* derék Toby-jának, aki, miután hosszas hajszja után megcsipte az ő folyton háborgató legyet, kinyitotta az ablakot s a kintjót szélnek eresztette ezekkel a történelmi szavakkal:

— Menj, piciny állat, repülj tova s örvendezz a szabadságnak! A világ elég nagy kettőnk számára... (Az ilyen emberről, aki ilyen jószágos, valóban érdemes volt könyvet írni. Sőt érdemes azt el is olvasni.)

Más halandó ilyenkor nem találja a világot elég nagyknak s rendszerint így kiált föl:

— Kettőnk közül az egyik fölösleges!

S ez a más halálra ítéli a dongót és kivégzi a következő már nem éppen szokatlan módon: kitépi a szárnyait, aztán a földre dobja s végezetül rágázza a cipője talpával. Ez biztos halál a légynek és jutalmazó elégtétel az olyan halandónak, aki meg akar szabadulni az ellenségeitől. S milyen pompás logikája van itt a nyelvnek! — az ember ilyen módon igazán láb alól teszi el az ellenségét.

Vannak más módszerek is, de mind közül erről lehet leghatározottabban állítani, hogy *probatum est*. Gyermekéveinkben nagyban gyakoroltuk a légyirtásnak azt a módját, hogy az elfogott legyeket éhhalálra íteltük s e célból légmentesen skatulyába zártuk; de kevesebb iskátulánk lévén, mint dongónk, kénytelenek voltunk több rabot dugni ugyanabba a cellába. Sajnos, ez a látszólag oly gyakorlati módszer nem vezetett célhoz. Valahányszor újabb foglyot ejtettünk s az elhelyezése

vége a fogház födelét leemeltek, a már bentlevő légy — a jellemtelen! — rendszeren elinalt. Gondolta, a világ elég nagy kettőnk számára. Így hát csak annyi hadifoglyunk volt, ahány iskátulánk. Sőt ennyi se mindig. Mert türelmetlen az ifju, hogyha gimnáziumba jár! — olykor megnyitottuk a börtönház kapuit, hogy lássuk, mit csinálnak a foglyaink odabent? Ezek ilyenkor boldogan és vígan kirepültek. De a skatulyáink, azok megmaradtak.

Már csak jobb módszer: egyszerűen agyonzuzni őket. (Tudniillik a legyeket, s nem a skatulyákat.)

Nem valami szerfölött elegáns dolog, mert az se éppen méltóságteljes helyzet, amikor dongókra vadász, egyet-egyet szerencsésen elfog, a szárnyaitól megfoszt s aztán szeretettel agyongázol az ember. Valóban, semmiképpen se csinos cselekedet. De hát nem kell olyankor vinni véghez, amikor közönség nézi. Publikum előtt ne fogdoss legyeket, mert ez árt a tekintélynek, — de otthon, a szobád rejtekében, ahol senki se ellenőriz, ott átadhatod magad bátran a bosszuztetednek s gyilkolhatod sorra az apró ellenségeidet.

Megteheded bizvást, mert a legyek nem tartoznak ama teremtmények közé, amelyekre kiterjed az állatvédőegyesületek gondossága. Ezek a derék egyesületek, amelyeknek a tagjai utóvégre szintén csak emberek, akiknek néha szintén az orrukra telepedik egy-egy impertinens házilégy s az ablakjukat teledudolja néhány zenekedvelő dongó, ezek a derék testületek csak a hasznos háziállatokat védelmezik, ellenben az olyan haszontalanokat, aminőkről szó van, kiszolgáltatják a n. é. közönség vérszomjának. Hihetőleg azt gondolják, hogy néhány ezer légyvel több vagy kevesebb meg se látszik a világ folyásán.

S igazuk van.

Hiszen — hebizonyult az elmúlt évtizedben — még egy-kétmillió emberrel több vagy kevesebb se igen változtat ennek a planetának a törvényszerű forgásán, amelyben mi is résztveszünk meg a legyek is. Pedig az ember, ez a kétlábu, de okatlan állat (akit szintén nem véd semmiféle egyesület, — hebizonyította az utóbbi évtized tanulságos története!) valamivel mégis csak többet számít, mint a légynek bármelyik fajtája. Mert a teremtés koronája — tudniillik öfelsége az ember — néha számár, olykor elefánt és sokszor barom csak úgy általánosságban, de sohase dongólegy. Csak egyszer hittem rövid ideig egy igen illusztris társaságban, hogy dongóval van dolgom, aki kifogástalan fekete frakkban állott, helyesebben: ült előttem. Egy esztétikával és egyéb irodalommal cukrozott teaestélyen történt, hogy ez az ur leült egy csinos terítővel bevont asztalkához, amelyen néhány cukorkán, egy palack vizen s egy csiszolt poháron kívül még vagy hatvan lapnyi kézirat is feküdt. Az értekezés az optimizmusról szólt, mint világnézetről, s mialatt azt a »szellemes« fölölvásó monoton hangon ledarált, paradicsomiaknak festvén ezen világ édes gyönyöreit, a képzelhető legpesszimiztikusabb hangulat vett rajtam erőt, elfogott az élet nyomorának egész keserisége, s úgy tetstett nekem, hogy egy makacsul dongó óriási légy zugását hallom, amely nem hallgat el addig, amíg le nem ütöm... De előbb hallgatótt el. Erre nagy tapsvihár támadt, a frakkos dongólegy hajlongott, jobbról s balról gratuláltak neki s szerte a teremben nem hangzott egyéb szó, mint csak ezek:

— Pompás! Nagyszerű volt! Még ilyet nem hallottam!

En is gratuláltam az est hősenek s azt hazudtam neki:

— Kitünő volt! Ilyen jól már régen nem mulattam!

(Ilyen jellemtelenné teszi az embert a társasélet.)

De hát nem minden dongót lehet értelmetlenül tenni. Keserőséggel látja ezt a mai kultúrember, akinek az élete most alig egyéb, mint állandó tiltakozás és folytonos küzdés az utóbbi esztendőben olyannyira elszaporodott dongók ellen, amelyek olyan zajt ütnek a közéletben, mint ha minden hatalom és dicsőség az ő kizárólagos tulajdonuk volna.

S ez a küzdelem igen kínos. Mert mentül apróbb az ellenség, annál kellemetlenebb verekedni vele. Még látványos is vigasztalan, sivár: nézni a háborúságot egy óriás meg egy kicsiny, az ember és a légy közt. Persze, hogy az ember csak a légyhez képest óriás, a légy meg csak hozzánk mérve kicsiny, de egymással szemben bizony ilyen módon egyenlőtlen a két küzdő fél. S ugyan ki győzhetne az ilyen harcban? Se az egyik, se a másik. A harc örökké tart. Mert az ember az Ur parancsára mindvégig »küzd és bizva bizik«, a légy pedig halhatatlan. Megöhlhetsz ezeret, másik ezer csatározás talán jelképe annak a hadviselésnek, amelyet a gondolkodó ember a buta véletlennel, az ostoba fátummal, magával a gép-szerű léttel örökösön folytat. A gondolkodó úgy áll szemben a többi halandókkal, ahogy ezek állnak szemben a legyekkel; az előkelő kisebbség, az *optimates*, az alpári tömeggel, a *plebs*-szel. S az élet meg a harc folyik tovább a maga útján, s a légy is dong tovább az ő vigasztalan ritmusával, amelynek egyhangú danája mellett az ember — a számár! — továbbad küzd és bizva bizik.

Világos hát, hogy bolond az ember, aki harcol oly ellenséggel, amellyel nem bír. Mink pedig, mi ugyanevetett idealisták vagy illuzionisták, akik eszméikért küzdünk és eszményekért hevülünk, ebben a szizifuszi munkában folyton háborogva ama tartalmatlan zizegéstől, amelyet a korlátoltság és a rosszakarát dongólegyei visznek véghez körülöttünk. — mi vagyunk csak az igazi bolondok!

De bolond maga a légy is. Amilyen kevés régi jó auktort olvasnak mostanában, kiadhatnám ezt a gondolatot a plágiumon való rajtakapás minden veszedelme nélkül bátran eredetinek is. Aligha csipnének rajta. De első lévén az irodalomban is a becsületesség, s ezen a zöld mezőn is legjobb lévén az egyenes út, megmondom az igazsághoz híven, hogy ez a feltűnő állítás *Vischer*-től, a kitting sváb esztétikus-tól ered, aki *Allotria*-i közt deklarálja bolondnak a legyet. A fejtegetése így szól: »A legyeket sokszor figyeltem meg s azt tapasztaltam, hogy részleges tébolyban szenvednek s hogy sok humoruk van. Ha a légy cukorszemen üldögél s egy kollégája kerül mellé, akkor fölemeli az egyik lábát s addig csiklandozza vele a másik legyet, míg az tovaszáll. Ki nem bosszankodott már, ha egy légy, amelyet ezerszer kergetett el hasztalanul, megmagyarázhatatlan makacssággal arcának megint ugyanarra a helyére repül vissza, ahonnan elzavarta? Ez világosan: bizonyos gonoszok humor némi tébolyodottsággal.

Epen így tesz az ember is, amikor jó falathoz jut vagy zsiros hivatal után jár. Nem emeli ugyan föl az egyik lábát, mert ez rosszul állna neki, de kézzel-lábbal kapálódzik, nehogy osztoznia kelljen valamelyik konkurensével. Csakhogy ezt az ember minden humor nélkül, kétségbeesetten teszi. S azon bolondsága a légynek, hogy ezerszer is visszaül oda, ahol nem szívesen látják, az is szörnyen hasonlít az ember örületéhez, ki, ha mégannyiszor lakol is meg valamelyes hibájáért, újra visszaesik bele.

De a közönséges légnél még fu-

rább a dongó, amelynek semmi humora sincs, s csupán csak örült. Az ő élete igazán csak egy beaumar-chais-i vigjátékaim: egy napi bolondság. Efemer létének parányi tartamában kóstolja ki az élet minden gyönyörűségét; ezen egyetlen nap alatt nő meg, szeretkezik és szaporítja a komisz fajtáját, — csoda-e aztán, ha úgy viselkedik, mint egy köztönivaló bolond? Ha a Végzet valami kétségbevonhatatlan bizonyossággal tudtára adná a világ legbölcsebb emberének, hogy még csak huszonnégy órája vagyon hátra, nem jönne-e kísértésbe olyanokat követni el e rövid határidő alatt, hogy még a bolondok is azt mondanák rá fejszóvalva: bolondság?

Az ember nagyra van azzal a kétértelmű előnyével a többi állatok fölött, hogy képes megörülni (mert csak ő vesztheti el az esztét, amelyet a Természet büntetésül adott neki), s ime! van egy állat, nem nagyobb

egy jól megtermett kukoricaszemnél, amely már örülten, mint kész bolond jön a világra. Mert ha áll az, amit a nagyszerű *Vischer* mond, hogy tudniillik a légy parciális örületben szenved, akkor semmi kétség, hogy a betegségét magával hozta erre a világra. (Amely sokaknak a nézete szerint szintén bolond.) Hogyan juthatna másképpen ebbe a szomorú állapotba? Az idegek túlfeszítésétől? A létért folytatott küzdelem izgalmaitól? Szerencsétlen — vagy nagyon is sok szerencsés — szerelemtől? Zavart anyagi viszonyok következtében? Ah nem! Ezek mind általános és különleges emberi, s nem légyi dolgok... A légy, amennyiben bolond, bolondnak születik.

S ezért talán megérdemli, hogy foglalkozzunk vele. A pszichopatia igen érdekes tudomány. S az ember ne higgye, hogy csak ő okos. De azt se, hogy csak ő bolond...

A magyar helyesírásról

Irta: Szilágyi József

A Vajdaságban csak igen kevesen tudnak róla, hogy mi is történik mostanában a magyar helyesírás körül. A tájékozatlanságot csak fokozza az az egy-két pesti napilag, amelynek helyesírása a fölületes szemlélődő előtt is föltűnően megváltozott. Tudunk kell ugyanis, hogy ezek a Vajdaságban is olvasott újságok Balassa József, a Magyar Nyelvőr szerkesztőjének külön erre a célra alkotott és módosított helyesírása szerint készülnek. A módosítások között legszembetűnőbb az a változás, amely szakitott azzal a régi újságszedői hagyománnyal, hogy a gyorsan készülő napilapoknál mellőzik a hosszú *i*, *ü* és *ü* betűt. Az ugynevezett rövid helyesírást, amelyet újságortográfának is neveznek, és amellyel a Bácsmegyei Napló is készül, így akarják lassan és fokozatosan a mult emlékei közé juttatni. Külön érdekességet jelentene a régi magyar újságortográfia történeti fejtegetése, de az messze vezetne bennünket a keretektől, amelyeket mozgási területül szabunk a magunk számára. Ezuttal csak a magyar helyesírás mostani helyzetéről van szó, amely Magyarországon is sok zavarnak van kitéve. Nem csoda tehát, ha a zavar szinte hatvánvázott mértékben mutatkozik közöttünk, akik mégis csak távolabb esünk e forrástól.

Az említett Balassa-féle újítások közül hozzánk is elérkezett a régi *utca* módosított helyesírása: az *ucca*. Balassa tanárnak ugyanis az az álláspontja, hogy az *utca* helyesírása nem egészen kifogástalan, mert egyáltalában nincsen bizonyítva, hogy az *ut* szóból származik. Ha tehát az etimológikus helyesírás nem biztos, akkor észszerűbb, ha fonétikusan *uccát* írunk. Ez a hangzás után igazodó írásmód azért is logikusnak látszik, mert az *utca* és a szláv *ulica* között inkább érezzük és elfogadjuk az összefüggést, mint az *ut* és az *utca* között. Érdekes, hogy nemcsak a Vajdaságban megjelendő nyomtatványokon találkozunk az *ucca* alakjával, hanem a magánlevelezésben is. Igen ám, csak hogy Balassa nemcsak az *utca* írásmódját igazította *uccára*, hanem a régi összetételeit is gyökeresen megváltoztatta, és ezt a legtöbbben szem elől tévesztik. Pedig a gyakorlatban ez azt jelenti, hogy míg azelőtt úgy írtunk, hogy — például — *Baross-utca*, most *Baross uccát* kell papírosra vetnünk, különösen pedig a nyomdásznak így kell szednie. Azelőtt tehát kötőjellel írtunk az ilyen esetekben, a Balassa módosítása szerint azonban két szóba írják vagy szedik a *Baross uccát*. Aki fölületesen és egyszerűen csak tudomásul

veszi ezt az újítást, az bizony könnyen fölöslegesnek is tarthatná. Pedig nem fölösleges. Mert az iskolai helyesírás ingadozásai és a régi okoskodások ezzel mind halomra dőlnek. Ha ugyanis több szóból alkotott esetekről, különösen pedig vezeték- és keresztnéves utcákról van szó, akkor megszűnnek az ilyen összetételek: *Kossuth Lajos-utca*, *Gróf Zichy Jenő-utca*, és a többi. Hiszen tudjuk, hogy még ma is vannak hívei annak a régi akadémiai vaskalaposságnak, amely nem akar leszokni még az ilyen elavult és csak rövid életet élt írásmódról sem: *Kossuth-Lajos-utca*, *gróf-Zichy-Jenő-utca*! Bizony időbe kerül, míg ezeket az írásformákat végképen kigyomlálják a magyar helyesírásból. A Balassa-féle megoldás vagy újítás azért is számíthat jövőre, mert az ő írásmódja rendkívül egyszerűvé teszi a melléknévképző *i* betűs összetételeket, amelyek ugyancsak sok vitára és zavarra adtak okot a multban. Az új írásmód szerint ilyen esetekben mindössze annyi a változás, hogy az *i* betűt egyszerűen odairjuk a szó végére. Tehát: *Baross uccai*, *Kossuth Lajos uccai*, *Gróf Zichy Jenő uccai*. Talán nem érdekesség nélkül való annak a megemlítése sem, hogy az *ulica* szót mind az északi, mind pedig a déli szláv nyelvekben ugyancsak kötőjellel nélkül, külön írják.

Ámde bármennyire liberálisnak és fejlődésszerűnek ismerjük is el Balassa fáradozásait, az egységes eljárás érdekében az látszik észszerűnek, ha mi csak akkor alkalmazkodunk az új írásmóddhoz, ha az kellőképpen kiforrott és általános gyakorlattá vált. Erre az állásfoglalásra kettős okunk is van a mondott egységes eljárás kivül. Az egyik ok az, hogy nálunk amúgy is sok zavarral kell megküzdenni a rengeteg szerb és horvát név miatt, a másik pedig az, hogy éppen mostanában alakult meg — Balassa Józseffel az élén — az a bizottság, amely az egységes magyar nyomdai helyesírást óhajtja tető alá juttatni. Ennek a bizottságnak magam is egyik szerény tagja vagyok, és ismerve Balassa tanár képességeit, ugyszintén azt a széleskörű és ambiciózus szervezőmunkát, amely az ügy érdekében Budapesten történik, teljes optimizmussal tekintek a munka sorsa elé.

Sajnos, a vajdaságbeli magyarság részére külön egységesítő rendszerezésre volna szükség, mert a rengeteg szerb és horvát szó, különösen pedig a számtalan név, meglehetősen sok zűrzavart okozott már eddig is. Elsősorban a horvát nyelv fonetizáló hatásait érezzük károsan,

amely annyira megváltoztatja a személy- és városnevek figurális formáját, hogy olyan esetek is vannak bővíben, amikor az illető nevek tulajdonosai rá sem ismernek a saját nevékre. A fonetikus és etimológikus írásmódnak mindenütt és egyaránt vannak hívei és ellenzői. A magyar nyelvűmvelők — azt mondhatjuk — csaknem mindig közép-uton haladtak, mint általában a nyugati nyelvek istápolói. Az erőteljesen fonetizáló horvát nyelv művelői talán nem is tudják, hogy a művelt nyugaton valósággal sértésszámba megy, ha valakinek nem úgy írják vagy nyomtatják a nevét, mint ahogyan azt ő maga teszi. A magyarok általában ezt a nyugati elvet vallják. Nálunk magyaroknál nem az írás igazodik a kiejtés után, hanem megfordítva: úgy ejtjük a szavakat, amint azok írva vannak. Nagy általánosságban így gondolkozik ugyszólván az egész intelligens magyarság, legfőljebb arról lehet csak szó, hogy az ugynevezett jobb körökben alkalmazkodnak a szavak kiejtésénél a francia és angol olvasásmódhoz. De írásban vagy nyomtatásban sohasem változtathatjuk meg senkinek a nevét. A nyugati nemzetek annyira komolyan veszik ezt a törvényszerű írásmódot, hogy például a franciák annak idején *Munkács* nevét is helyesen írták, de a saját olvasásmódjukkal úgy ejtették, hogy *Mönkacszi*. A művelt francia a világról sem sértene meg — például — Jugoszláviát azzal, hogy nem *Subotica* néven emlékeznek meg rólunk írásában, ellenben egészen bizonyos, hogy városunkat *Szobotikának* ejtené. Teljességgel célját tévesztett tehát az az igyekezet, amely a franciának segíteni akarván, egyik helybeli kirakatban így írja a város nevét: *Soubotitza*. Természetesen nemcsak a horvátok követnek el hibát, amikor a fonetizáló írásmódjuk mellett tulzásokba esnek, hanem mi magyarok is. És ez nálunk sokkal nagyobb hiba, mert ellentétben van a nyelvcsokásainkkal. Hogy ezek a fonetizáló tulnégések milyen gyümölcsöket teremnek, arra elég világosságot vet egy-két példa fölsorolása. Az újságaink és nyomtatványaink sűrű változatban irnak *Suboticát* is, *Szoboticát* is. Aztán nem tartozik a ritkaságok közé a *Novi Sad*, a *Novisad*, a *Noviszad*, a *Noviszád*, a *Novi Szád*, a *Beograd*, a *Beográd* és a többi fölsorolhatatlan sokaság név. És ez legalább is olyan hiba, mint a horvátoknak az az önkényes eljárása, hogy a személyneveket a fölismerhetetlenségig kiforgatják az eredetiségükből. A horvátok meg is győződhetnek ennek az eljárásnak a tarthatatlanságáról, ha a példájukat más európai nemzetek is utánoznák. Hiszen hová vezetne ez a mérték-telen fonetizálás például a hírlap-irodalomban? Mi történnék akkor például Poincaré vagy Clemenceau nevével, mire eljutna a Balkánra?

Maradjunk meg tehát az eddig is követett nyugati szokásaink mellett, amelyek tiszteletben tartják legalább másoknak a nevét vagy városát. Ha a horvátok vagy szerbek *Suboticát* irnak hivatalosan, akkor — a magyar helyesírás alapján — senkinek sincsen hozzá jussa, hogy ezt megváltoztassa. Még akkor is helytelen és jogosulatlan ez, ha a horvát helyesírás viszont a fölismerhetetlenségig agyonfonetizálja a nevünket. Valószínű, hogy a nyelvfejlődés és a nyugati kultúra szele előbb-utóbb a horvátokat is más belátásra bírja, amint hogy a latin betűvel író északi szlávok is másként gondolkoznak.

Az említett egységes magyar nyomdai helyesírás egyébként igen jelentős stáció a magyar nyelvfejlődés és talán a magyar nyomdászati történetében is. Ilyen rendszerességgel alkották meg a németek is a maguk *Rechtschreibungs*át dr.

Duden Konrad vezetésével, amely alaposság és megbízhatóság tekintetében egyenesen páratlan a szakirodalomban. Várjuk meg kellő türelemmel ezt a magyar Dudent, és addig is tartuk tiszteltben azokat a szolid hagyományokat, amelyek a magyar nyelv minden egyénisége mellett is biztosították részünkre a nagy európai nemzetek elismerését és figyelmét — ha nyelvről és irodalomról esett szó.

A tudósok műhelyéből

Sven Hedin szerint nem lehet feljutni a Mount Everestre

Egyetlen hegymászó sportvállalkozás és földrajzi kutató út sem kellett az elmúlt két évtizeden oly nagy érdeklődést, mint az a két angol kísérlet, amely a Himalaya Mount Everestjének a föld 8840 méteres legmagasabb csúcsának megmászására irányult. A Mount Everest ott emelkedik Ázsa két országának, Tibetnek és Nepalnak a határán. Számítalan jelentésből, úgy a napilapok híradásaiból, mint a szaklapok közleményeiből ismeretes, hogy a vállalkozások nem jutottak el végül céljukhoz. Miután az első expedíció megoldotta azt a feladatát, hogy a Mount Everest környékét átkutassa és megállapítsa a csúcstól vezető legjobb utat, a második expedíciónak, amely tizenhárom angolból, több száz bennszülöttről és teherhordó állatból állott, sikerült az elmúlt nyáron három támadást intéznie a csúcstól és felállítani ezzel az eddig elért legnagyobb magassági rekordot, amelyet ember a földön elért. Az eddigi rekordot az abruzzói herceg tartotta 1909-ben elért 7500 méteres eredményével, most Finch és Bruce kapitány 8321 méter magasságot ért el. Ötszáz méterrel a cél alatt azonban fel kellett adniuk a küzdelmet. Az angolok most egy harmadik vállalkozásra készülnek.

E szenzációs erőfeszítésekkel kapcsolatban érdekes meghallgatni magát Sven Hedin, aki az elmúlt hetekben jelentette meg erre vonatkozó könyvét, amelynek címe: Mount Everest. (A Brockhaus cégnél jelent meg Lipszében.) A könyv több tekintetben érdekes. Sven Hedin ugyan maga sohasem vett részt a legmagasabb hegy megmászási kísérleteiben, de ő ma a legpontosabb ismerője ma Tibetnek. A legpontosabban ismeri tehát azokat a nehézségeket is, amelyekkel ez a vállalkozás jár.

A könyv első fejezete megbeszéli az eddigi két expedíció eseményeit. Sven Hedin állandóan azt hangsúlyozza, hogy nem fog sikerülni elérni a csúcstól, miután a legjobban trennirozott emberiszervezet sem képes a szükséges erőfeszítésekre ezekben a magasságokban. De egyébként is: mit érne el akkor, — veti fel a kérdést — ha emberi láb érintené a csúcstól? — még oxigénes tömlő nélkül is, amint azt az Alpine Klub szabályai megkívánják? Mindenesetre érdekes volna a tény, hogy ember a saját erejéből ilyen magasra eljutott, hiszen léghajóval már 10.000 méternyi magasságot is elért. De meghaláná-e ez a tény az utazás óriási költségeit és hallatlan erőfeszítéseit? Sven Hedin erősen bírálja a második expedíciót, amelynek utasai fontosabbnak tartották a csúcstól ellenitot finist, mint a hegy geográfiai átutazását. A tizenhárom angol közül ugyanis egyetlenegy sem volt geográfus.

A többi fejezetekben Sven Hedin részletesen foglalkozik a hegy történetével és földrajzi viszonyaival.

Lehet-e szérummal gyógyítani a rákot?

Az elmúlt hónapokban két német tanár, Deutschmann és Kotzenberg

professzorok egy szérumkészítményt állítottak elő, amelynek a tumordizin nevet adták és amelyet gyógyszerül ajánlották a rák ellen. A szerről a Deutsche Medizinische Wochenschriftben Blumenthal tanár és Halberstädter doktor cikket írtak, amelyben azt jelentették, hogy néhány esetben a szer teljes csődöt mondott, néhány más esetben azonban megállapították, hogy a tumordizinnek kedvező volt a hatása, anélkül azonban, hogy a befecskendezése után a rák teljesen eltűnt volna. Egyáltalán kis eredményeket meg lehet állapítani minden idegen szérum beoltása után, így ló- vagy szamar-szérumnál. Minden esetben azonban, amikor ezeket a szérumokat beoltották, súlyos mérgezési jelek léptek fel. Az elmúlt hónapokban más szerzők is beszámoltak kísérleteikről, amelyeket egyéb élet-tani és vegyi eszközökkel folytattak a rák ellen, főként festékkombinációkkal. A jelentésekben sok az optimizmus. Ez az optimizmus főként abból táplálkozik, hogy az adagolt szerekre bizonyos reakció mutatkozott a ráknál, holott a rosszindulatú daganatok mindezekig teljesen indifferensek voltak a szerekkel szemben és csak a sebészeti be-

avatkozásában lehetett bízni. Ujabban a műtéti úton eltávolított daganatból készítenek oltóanyagot és azt oltják a betegekbe. Egy jelentés szerint kedvező eredményt sikerült elérni az autovaccinával egy gyomorrákos emberről. A kedvező eredményt azonban a szakemberek kétségbe vonták, amennyiben kételkednek abban, hogy az illetőnek valóban gyomorrákja volt.

Mi újság a Marson?

Egy angol csillagász, P. M. Ryves, aki néhány esztendő óta a Mars tanulmányozásának szentelte munkásságát, a Daily Mailben érdekes új megfigyelésekről ad számot. Jelentése szerint a Mars sötét földi mélyedései, magaslatai, úgynevezett »csatornái«, »tengerei«, és »sivatagai« a legutóbbi esztendőben jelentékenyen megváltoztak. Megváltoztatta alakját, például, a Syldie Majornak nevezett terület, amelynek eddigi alakja egy oldalkinövéstől állítólágy négyszög alakúvá változott. Megsötétedtek a »tengerek«, különösen a Lacus Soli nevű, amely eddig alig volt észrevehető. Részben kiszélesedtek és erősebben láthatóvá váltak a »csatornák« is. E jelenségek okairól az angol csillagász nem számol be.

Régi torontáli urak

Emlékezés az utolsó torontáli magyar főispánra

Ugy tűnik fel, mintha Torontál vármegye régi urai arra vártak volna, mi történik az ő pártjukkal? Aztán, hogy egyre szomorubb lesz az élet, egymásután megindultak a tulvilági igazságosztónak elébe. Elsőnek Rónay Jenő halt meg Szegeden. Akkor még szerbek voltak Kis-Zomborban, különös kegy volt, hogy hazaengedték a holttestét. A fia azonban a szegedi közúti hidon vetek tőle bucsut.

Tallán Béla báróval Szegeden beszélgettünk akkor a magyar sorsról.

— Szegény Jenő — mondta —, legalább így jut haza, megelőzve engem. Különös a pályánk, majdnem egyszerre indultunk el, én egy kakaslépéssel előbb, azon az alapon, hogy előtte léptem a vármegye szolgálatába. Amint előre leletem, minden állásomban ő következett. Akkor lett alispán, mikor engem Somogyba vittek főispánnak. Én aztán a politikai pályára léptem, ő megmaradt a közigazgatásban, amíg le nem járatták mint főispánt.

Hamarosan utána ment Tallán Béla is, a mindig elegáns, gavalléros, nagymultú politikus, aki visszavonulva a közéletől, semmiéle új alakulásba nem volt hajlandó bekapcsolódni. Kállay Alberttel, Szeged rekonstruktorával, elvonultan merengtek a multakon, Tisza István emlékének fanatikus imádatában.

Az idei tavasszal DeLimanius Lajos halt meg, Torontálnak a háborús esztendőben főispánja és kormánybiztosa. A sors most Bottka Béla egészíti ki, az utolsó magyar főispán Torontálban. Hatvankétéves korában tért örök pihenőre, éppúgy idő előtt, mint elődei, a magyarság erős bástyái.

Az ő halála alkalmából talán nem lesz érdeknélküli, ismertetése Torontál egyik fejezetének, amely viharos izgalmaival sokáig tartotta felkavarva a szenvedélyeket. Sok részlet talán most kerül először napvilágra.

A vármegye egymásután következő négy nevezetes halottja közül Bottka Béla volt korra, pályára nézve is a legfiatalabb. Fia volt Bottka Lajosnak, a zágrébi érseki uradalom jószágigazgatójának, aki viszont Mihálovics érsek unokahugát bírta nőül. Az ifjú Béla a megye szolgálatába lépett, 1901-ben főjegyző volt s az őszi választásokon alkotmánypárti programmal fellépett az ozorai (azdini) kerületben Jovánovics István régi szabadelvű képviselővel szemben, aki Istvánvölgyön (Hajdusiczka) volt földbirtokos.

A miniszterelnök Széll Kálmán volt,

az obstrukció már csak emléken élt, a nemzeti párt beolvadt a kormányzó pártba, Széll Kálmán a »jog, törvény, igazság« jelszavával zsonglörösködött. Akkor született meg a kuriai bíraskodás. Széll Kálmán »tisztá« választásokat akart, nem avatkozott semmibe, — mikor aztán Jovánovics István megbukott, mégis országos földindulás lett belőle.

Mikszáth Kálmán azt írja erről az időről, hogy csakis a kormány keze nem nyult a választások tisztaságához, a többi kéz mind nem kímélte. A régi választások egy költséggel jártak. Az ember megfizette a voksokat és képviselő lett. A tiszta választások költsége azonban dupla, mert pénzbe kerül a peticionálás megakadályozása is.

Az 1901. évi választás nagy elvérésekkel járt. Maga Tisza Kálmán is megbukott, de kimaradt a parlamentből Herczeg Ferenc, Abrányi Kornél, Rohonczy Gida, Rosenberg Gyula és sok régi hűséges mameluk, akiket ha nem is ejtettek el, de nem pártoltak. A népakarat! — mondta Széll és ezzel elhallgattatott minden panaszt.

Jovánovics bukásán, természetesen, ő maga bosszankodott elsősorban, mert szinte hihetetlennek tetszett, hogy ez megeshessék a legendás gazdagsága nábob, Dungyverszky Lázás vejével. Ki más lehet ennek az oka, mint Rónay Jenő, a főispán? Hiszen Torontál mindig arról volt híres, hogy pontosan beállította a maga tizenhárom mamelukját, Hertelendy József idejében még ellenzéki jelölt is olyan lehetett, aki csak a zászló becsületéért küzd, de akinek nincs gyökere a kerületben, — micsoda vármegyei szellem az, ahol a főjegyző nem a tradíciókat követi s ha már fölmer lépni, nem szabadelvű programmal lép föl? Ámbár akkor is le kellett volna inteni.

A dolog úgy esett, hogy Rónay Jenő szószerint vette Széll Kálmán szavait. Nem igen avatkozott a választásokba, legalább is nem dolgozott presszióval. Olyan zurnalisztikai tevékenységet fejtett ki a »Torontál«-ban, hogy mai sor-díjjal milliomos lehetne; százfélé formában, álnévvél, társadalmi milióban írta a cikkeit, mintha a vármegye választói mást nem olvasnának, mint azt a lapot. Ezalatt megbukott a székvárosban a régi parlament egyik legérdekesebb alakja, Demkó Pál s csufos kisebbségben maradt a többek közt Jovánovics.

Ali kezei azonban hosszúak. Az öreg Dungyverszkynek bizalmas jóembere volt

Hordanszky Nándor, — esetleg fordítva, de ez már egyre ment. Horánszkyra már várt a kereskedelemügyi tárca, a belügyi államtitkár viszont Gullner Gyula volt. Szemefényei az új alakulatnak, amely igyekezett a voit nemzeti pártiakat minél melegebb barátságba olvasztani.

Hogyan történt a folytatás, mi történt a kulisszák mögött? azt ma már talán senki sem tudja megmondani (esetleg akkor sem mondaná, ha tudná), de Rónai Jenő kezdett rossz hírű főispán lenni s Kaffka László belügyminiszteri tanácsos lement vármegyét vizsgálni. Ugyanakkor megindult Rónay ellen a sajtóhadjárat is egy fővárosi lapban, mely mindig közel állt a nemzeti párt-hoz. A cikkeik írására Kaas Ivor bárót nyerték meg, anyagot bőségesen szolgáltatott neki. Dániel László, a vármegye egykori alispánja, nagyszerű fegyvertárs volt ebben az attackban, őt viszont az keserítette el, hogy megbukott a bánlakai kerületben Karátsonyi Jenő gróffal szemben, — pedig elszántságban erős, hasonló küzdelem kevés volt akkor az országban, — hát szörnyen összegyűlt minden.

Kaffka, aki közigazgatási mumussá nőtte ki magát, pedig csak egy ugynevezett szemfüles számkukaca volt a főereje — semmi égbekiáltó bajt nem talált.

— Szeretném én azt a minta alispánt, vagy polgármestert látni, — mondta akkoriban egy másik közigazgatási kapacitás, — akit én ne függeszthetnék fel abban a pillanatban, amikor akarom. Nincs a világon hivatal, amelyikben nincs szabálytalanság, ha arra töreksem, hogy szabálytalanságot találjak.

Azokban úgy volt határozva, hogy Rónay Jenőnek csunyan kell megbuknia azért, mert a választáson Dungyverszky vejét legyürte Bottka Béla vármegyei főjegyző, még hozzá — horribile dictu — Andrassy Gyula gróf programjával. El is ment Rónay vérző szívvel, de soha felejteni nem tudta. A decemberi tisztújító közgyűlésen pedig folytatódott a tisztogatási munka. Az ozorai kerület egyike volt a legnagyobbaknak. Tartozott ide vagy harminc község is három járás területéről. Torontálban pedig nagyok voltak a járasok, hiszen vagy 223 falut dirigáltak. Hát ezen a közgyűlésen bukott ki Jablonszky Miklós pancsovai, Szávics Gergely antalfalvai és Kajtar Jenő albunári főszolgabíró. Menthetetlenek voltak. Akkor tudott parancsolni a vármegyének Dungyverszky.

Bottka Béla azután Andrassy Gyula gróf belügyminisztersége idején főispánja lett Torontálnak, másodsor pedig 1918-ban került a megye élére, de már nem sokáig, mert jött október és eltemetett mindent. Szeretetremlő, kedves uriember volt, külső megjelenésében is férfias és imponáló.

Önkéntelenül is ide kívánczik egy vele kapcsolatos anekdota.

Joggyakornok korában már második napja mulatott, mikor hivatta valamért Hertelendy József főispán.

— Nem megyek — üzenté vissza.

Mikor pedig figyelmeztették, hogy a főispán mégis csak a vármegye feje, mámoros jókedvében azt felelte:

— Eh, füttyölök a vármegyére.

A mulatás egyszer mégis véget ért, Bottka Hertelendy elé került, akinek besugták a felségsértő kiszólást.

— Hallod-e, Béla fiam, — mondta neki a csibukja mögül —, ha te füttyölsz a vármegyére, kevés jut egyre. De ha a vármegye füttyül rád, abba elmerülsz.

... Most más csak a szél füttyül a sírjuk fölött.

FOLTMENTES FEHÉR
TÜKRÖKET
fekete és kék folt nélkül, garancia
mellett készít
„VITRUM“ NOVISAD
Futoski put 84/a. — Üvegsziszolás.

PÉNZÜGYI POLITIKA

Az adóreform előtt

XIII.

Milyen legyen az adóreform?

Megemlítettük már előző cikkünkben, hogy adóreform tervezetünk elfogadása esetén meg lehetne szüntetni a vámok jó részét is, meg lehetne szüntetni azokat, amelyek kizárólag csak az állami jövedelmek emelését célozzák. A vámok általánosságban való megszüntetésével hatalmas lépést tettünk a drágaság megszüntetésére. A vámokból előállított jövedelem elvesztését az állam nem érzi meg, mert a jövedelmi és vagyonadó igen kis százaléka fődözi ezt, különösen ha figyelembe vesszük, hogy a kezelési költségek is mennyire meg apadnak, mennyi I. és II. o. vámhivatalt lehet bezúrtatni és mily nagy számú tisztviselőt, nyomtatványt stb. lehet megtakarítani. A másik oldalon pedig mennyivel olcsóbbak lesznek az áruk és mennyivel fog a drágaság az egész vonalon csökkenni.

Nagy konturokban ime megvázoltam azt az adóreformot, amely a jövedelem és vagyonadón támaszkodva, egész pénzügyi rendszerünket modern, egészséges alapokra volna hivatva fektetni. Ehhez az adóreformhoz — amint láttunk — nem kelene más, mintegy tisztességesen és igazságosan, a legkisebb részleg kidolgozott jövedelem és vagyonkataszter és ez volna az egyedüli, amely fáradságos, költséges munkát okozna az államnak, de szólna is egy egész emberöltőre. Merem azonban állítani, hogy távolról sem kerülne annyiba és távolról sem volna oly fáradságos — természetesen ha körül volna bástyázva azokkal a szankciókkal, melyeket cikkeimben pertraktáltam — mint a mennyi költségbe és fáradságba a mostani adókirovés, könyvelés és behajtás az illetékekezelés; fogyasztási adó, közköltség stb. kirovés, beszédese és behajtása kerül, s amelyek az állam költségvetési beficijét még sem tudják eltüntetni.

A jövedelem és vagyonadó kataszterén alapuló adóreform és az ezzel kapcsolatos törvények elfogadása után már az első budget is óriási megtakarításokat fog kimutatni, de a második és harmadik évi budget már normális lesz t. i. kevés eltéréssel a háboru előtti arányokat fogja elérni, mert közgazdasági téren a békebeli állapotok fognak bekövetkezni. Akármilyen laikus is valaki pénzügyi téren belátja, hogy ha nem lesz annyi adó, nem lesz adópótlék, illeték, bélyeg, vám, fogyasztási adó, ha megint olyan olcsón lehet utazni, telefonálni, szállítani stb. mint azelőtt, az árak azonnal leszállnak és így a budget is a normális határok között mozoghat. A deficit megszűnése megjavítja valutánkat, a mi árcsökkenéseket okoz, s költségvetés jövedelmi és vagyonadóval fedezendő deficitje ez által kevesedik és így az adókulcs még kisebb lesz, a mi ismét újabb árcsökkenést fog előidézni és így két-három év múlva az országunk rendezett pénzügyi viszonyai megjavítják úgy az állam, mint a magános részére a boldogulás útját. Igenis csak ez az adóreform tudja majd ezeket az állapotokat előteremteni. Minden más adóreform csak toldozás, földözés és nem fogja azt a célt szolgálni, amelyet maga elé tűzött s minden a régiiben marad.

XIV.

A kormány adóreform tervezete, mely az ősszel a szkupstina elé kerül, jelenleg abban a stádiumban van, hogy nyomtatásban elküldték a kereskedelmi és iparkamarákhoz és talán más hatóságokhoz is, hogy öt

nap alatt mondjanak véleményt róla, szóljanak hozzá, tegyék meg észrevételeiket. A kamarák, mikor hiába kérték határidő meghosszabbításokat, visszaküldték azzal hogy ilyen határidő mellett lehetetlen a tervezet-hozzászólások, nem akarnak osztzkodni a felelősségen. Mi hosszú ciksozatban hozzászólunk a tervezet-hozzászólásokhoz, a mely igazán alkalmas volna arra, hogy annak alapján jó és modern adótervet lehessen alkotni. Az ott előadottakat felhasználhatnák a kamarák s most a parlamenti szünet alatt megtehetnék észrevételeiket. Az adótörvény tervezete, talán csak a téli ülészakban kerül majd a szupstina napirendre. A képviselőinknek is elég idejük van, hogy alapos tájékozást szerezhessenek az általunk előadott tervezetről és ezek figyelembevételével maguk is készíthetnek egy törvénytervezetet, a melyet a téli időszakban az országgyűlés elé terjeszhetnek.

Még az általunk felvetett javaslat ellenzői is be kell hogy lássák, hogy egy alaposan és lelkiismeretesen elkészített országos jövedelem és vákönyv meg, még kombinált adógyon kataszter mily óriási módon rendszerek mellett is az adókirovést, s hogy e kataszter segítségével alapos munkát lehetne vele végezni a jövedelem, vagyon és egyéb adókirovésénél is és nem kellene hasból

szedett adatokkal az adókirovó bizottságok elé lépni. Akármilyen adótervezetet fogadna is el az országgyűlés, a jövedelem- és vagyonkataszter felfektetésére mérhetetlen előnyöket jelentene az adókirovó közegeknek és a közönségnek.

Ha ez a kataszter megvan, megvan teremtve a valuta rendezés alapja is ha azt a valutát valamikor vagyon leadással véglegesen és rádiálisan rendezni akarjuk, így, hogy nyomasztó adósságainktól megszabaduljunk. Természetes, hogy nem elég ennek a kataszternek megteremtése hanem azt a jövőben rendszeresen és pontosan kell vezetni is minden változást abban kitüntetni, hogy ebből egy alapos telekkönyv létesüljön, természetesen kizárólag csak adókirovási célokra és semmi egyébre.

Akkor nem lehet majd sötétbe ugrásról beszélni, mikor tisztán áll előttünk az ország vagyoni állapota és a mikor a számtan segítségével látni fogjuk, mily mérsékelt megterhelésbe kerül az országnak, ha költségvetési deficitjétől meg akar szabadulni. Ez a jövedelem és vagyon kataszter végeredményében meg fog szabadítani a már túrhetlenné vált drágaságtól és visszavezet bennünket a békebeli állapotokhoz. És a mint már valamelyik előbbi cikkemben megemlítettem, nem kell az egészhez más mint hogy közvéleményünk komolyan foglalja a felvetett eszmékkel, azokat tanulmányozza és magáévá tegye. A többi azután a választó polgárok, a képviselők és az országgyűlés dolga.

Spektator.

MURAVIDÉK

A konszolidáció

szükségességéről és helyes útjáról nem ma esik először szó e lap hasábjain. A lezúrt gazdasági viszonyok és az ezekből fakadó politikai anomáliák arra kényszerítettek, hogy ezen kérdést napirenden tartjuk. És ha szűkebb hazánk viszonyait vesszük mérleg alá: akkor fájó lélekkel, de le kell irnunk, hogy nálunk, Prekmurjében, a konszolidáció érdekében tett munkáról, komolyan nem beszélhetünk. Közállapotaink még mindig ott tartanak, ahol az átalakulás elején és ennek már ide-oda négy esztendeje. Közgazdaságunk a legsivárabb képet mutatja. Ezzel nem azt akarjuk mondani, mintba a jó adminisztrációhoz szükséges erők hiányoznának. Inkább technikai jellegű vizsásságok vannak e téren, amit nem kis mértékben a pártpolitika rovására irhatunk. Itt van mindjárt a kerületi beosztások kérdése, amelynek fontos szerepe van a közigazgatás terén. A legelső terv szerint Prekomurje a varasdi veliki županija-hoz került volna. És ha csak egy pillantást vetünk a térképre, rögtön láthatjuk, hogy ez a terv minden tekintetben a legpraktikusabbnak látszik. Gazdasági és közlekedési viszonyokból fakadó előnyök kényszerítik Prekomurje lakosságát, hogy e terv mellett foglaljon állást. Azonban a politika e tervet is kilendítette természetesen útjából és Varasdin helyett a maribori kerületbe kebeleztek be Prekomurjét. Erről azonban ma már csak mint befejezett tényről beszélhetünk. Az új kerületi beosztások megvalósulása — a jelekből ítélve — rövid idő kérdése.

A középiskolai tanulók

ügyével már foglalkoztunk futólag multiheti rovatunkban, ahol vázoltuk azokat a nehézségeket, melyet a közoktatásiügyi minisztériumnak az az intézkedése teremtett, hogy a külföldi

középiskolák látogatását miniszteri engedélyhez kötik. Rámutattunk, hogy a muravidéki (különösen a prekomurjei) magyar szülők gyermekei technikai okokból a magyarországi iskolák látogatására kényszerülnek. Magyar tan nyelvű középiskola a Muravidéken nincs, az ifjuság még nem tanulta meg az államnyelvet. Tekintve, hogy a jövő iskolai esztendő kezdetén állunk, ismételt felhívjuk az illetékes fórumok figyelmét erre a kérdésre és Prekomurjében a közoktatás terén fennálló állapotokra: a százezer főt számláló Prekomurje területén politikai és kulturális szükséglet, hogy egy nyolcosztályú középiskola legyen. Nem kevésbé jogos azon óhaj is, hogy azok a gyermekek, akik már külföldön kezdték meg tanulmányaikat, ott be is fejezhessék, mert kellő nyelvismeret híján képtelenek az ország belsejében levő iskolákban a tanulást sikerrel folytatni.

Az opciót

nem nyert polgárok helyzetéről — amint azt a *Bácsmegyei Napló* is megírta — illetékes helyen nyilatkozat hangzott el. E nyilatkozat szerint mindazok, akik az SHS királyság javára optálni akartak, azonban kérésüket visszautasították, továbbra is helyükön maradhatnak és a visszautasításból kifolyólag semmiféle téren megrövidítés nem érheti őket. Jól tudjuk, hogy a magasabb intézőkörök intenciói mentesek minden kicsinyes gondolattól. Viszont nem hallgathatjuk el abbéli aggodalmunkat, hogy a nyilatkozatot követő napok vigasztontó órái után az érdekeltek lelkében ismét felülkerekedik a bizonytalanságtól való rettegés és a félelem. Véleményünk szerint a nyilatkozatot rendeltetnek kellene követnie, mely az elhangzottakat az alantas hatóságok tudomására is hozná.

HIREK

(Harangszentelés.) A nemdaveci evangélikus gyülekezet az elmúlt vasárnap fényes egyházi szertartás keretében szentelték fel az újonnan beszerzett harangot.

A lélekemelő ünnepélyen Kovács István evangélikus esperes és Luthar Ádám puccnei lelkészek tartottak magasszárnyalásu egyházi beszédet.

(Az új Muravidéki költségei.) Mint értesülünk a beogradi kormány az ormož-murskasobotai vasut, Mura hidjának építési költségeire hat és fél millió dinárt szavazott meg.

(Egyházi hír.) Prekmurjében Pclana székhellyel új plébánia kerületet szerveztek.

(Egy Bathány grófnő halála.) Gornja-Lendaván aminap elhalálozott Bathány Jusztin grófnő. Az elhunytban Bathány, Zsigmond s Bathány Tivadar gróf nővérüket gyászolják.

(Szabályozzák a Murát.) Megírta már a Bácsmegyei Napló, hogy a gornja-bistricai Mura-ág a legutóbbi esőzések alkalmával kiöntött medréről és tönkretette a falu szántóföldjének egy részét, több épületet is összerombolt az árvíz. Mint most értesülünk a környékbeli falvak, a belatinci uradalommal karöltve, a folyton fenyegető folyó szabályozásához fogtak.

(Rendőri krónika.) Mctovcin, Mirkl Matia gazdálkodó földjéről az elmúlt hét egyik napján ismeretlen tettesek több kereszt zabot loptak el. — Ivancin, Püčko István gazdálkodó kamarájából több száz liter bort vittek el. — Ženavljeban Kopar Iván és Balek József földművesek erdejéből ismeretlen tolvajok több levágott tölgyet vittek el.

(Évforduló.) Prekmurjenek az S. H. S. királyságba való bekebelezésének négy éves évfordulója alkalmából az elmúlt vasárnap a belasinci ifjuság ünnepélyt rendezett. Az ünnepélyen a hivatalos kiküldötteken kívül a lakosság nagy számban vett részt.

(A hivatalos lapból.) Glüskovnyak Márton hivatalnokot a dolnjalendavai adóhivatalhoz adóhivatali gyakornokká nevezte ki. — Pipa Lajos, murskasobotai vámtisztet revizornak nevezte ki Mariborba. — Friedrich István járásbírói irodakezelőt, a murskasobotai járásbírósnál, magyar tolmácsnak neveztek ki.

(Halálos esés.) Botyák Antal dolnji-petanci lakos a takarmánypadlásra vivő létráról leesett és szörnyethalt.

(Öngyilkosság.) Hozian István 65 éves, veliki-polnai gazdálkodó, öngyilkosságot követett el. A szerencsétlen ember a széna paja gerendára akasztotta fel magát, amire hozzátartozói észrevették, halott volt.

(Egy gimnazista dalestélye.) Kedden, 21-én tartotta Dzialowski Eugén a 13 éves diák hangversenyét a lendavai Korona szállodában nagy számú hallgatóság előtt. A fiatal énekes skat igéro tudása megnyerte a közönség tetszését, amely lelkes tapsal jutalmazta meg a második gimnazistát.

(Hasena egyesület Lendaván.) Az elmúlt héten a lendavai hölgyek, felbuzdulva a Ljubljana-Čakoveci-i kézilabdamezőzésén, megalakították a »Hasena« egyesületét, amely már kedden megtartotta első trainingjét.

(ČSK Hasena—Ilirija (Ljubljana) Hasena mérkőzés Čakovecen 2:13 (2:9).) 19-én tartotta a čakoveci »Hasena« mérkőzést Ljubljánával. A küzdelem a vendégszereket fölényes győzelmével végződött, amely valóságos iskola játékot produkált. A čakoveciek közül kitűnt a két Hirschson nővér.

(Megbüntetett vendéglősök.) A murskasobotai járásbírósg Szapács István (polovcei és Bagola István domasinci-i vendéglősöket 300—300 dinár pénzbírsággal ítélte, mivel a boruk eladásánál túlléptek a megengedett 25%-os nyereséget.

(A prekmurjei lódiázás eredményei.) A múlt hóban Belatincon megtartott lódiázáson a Hotiza környékbeli lovak tüntek ki a legjobban, melyek gazdái elismerő okiratokat és pénzajándékokat kaptak.

KÖNYVEK

„Viaskodó tavasz“

Szántó Róbert verseskönyve

Szerény és csöndes ember életéről hoznak híreket e versek, szerény és csöndes papember életéről, aki a talár mögött annyi ékes szomorúságot visel, mint Leopardi és olyan hiábavalónak érzi a világot, mint Schopenhauer. Az első pillanatra nem lehet biztosan eldönteni, hogy a szomorúság, ami e könyvet régiek tradíciójaként díszíti, igaz, őszinte-e és hogy a pesszimizmus, amely valóban tobzódik e versekben, egy családított élet gyökeréig mutatnak-e biztosan. A bánat lamentációja, a pesszimizmus miséje egy idő óta a dilettantizmus lamentációja és pedig az a dilettantizmusé, amely kitűnően tudja értékesíteni azt, amit költők — régiek — teremtő ereje formában, hangban, pózban és elgondolásban a világra hoztak. Pár verset újra kell olvasn Szántó Róbertnél, hogy meggyőződjön az ember: nem dilettánssal áll szemben, hanem költővel. Költővel, aki ha visszacsuklik is régi emlékekre, tanul, látott, megérett dolgokra, a maga életéről értesít bennünket, a maga szomorúságáról, zaklatottságairól és éhségeiről. Halk szóval, ügyesen, a legtöbbször a papiebert hangsúlyozza ki verseiben, azt, aki prédikációval híveket akar megtartani és üdvözíteni. Sokszor mintha Adyt olvasná az ember. »Várni, ha éjfél üt az óra, Egy kísértetes kézfogóra...« írja például az egyik versében. Általában Szántó Róbert nagyon szereti Ady Endre formáit alkalmazni. A kötetben van vagy husz vers, amelyről kétségtelenül meg lehet állapítani, hogy Ady hatása alatt íródtak. De nemcsak Ady, az egész, ugynevezett dekadens költői irány, tulságosan determinálja Szántó Róbertet, aki több önállósággal és egyéni veretl, de hű követői közé tartozik azoknak, akiket már klasszikussá rangosított az idő. Ez a régiekkel tartó rokonság azonban nem róható föl a »Viaskodó tavasz« szerzőjének, vagy legalább is nem lehet versei megítélésében komolyan számba venni, mert Szántó Róbert mindennek ellenére olyan kvalitásokról tesz bizonyosságot, amelyek kétségtelenül elárulják, hogy igaz, becsületes költő, akinek csak idő kell, hogy eljusson legembérségesebb és legeredetibb önmagához. Ha valamit szabad hibáztatni verseiben, egyedül az lehet, hogy néha verselési technikája tökéletlen. Vannak sorai, amelyek bántóan diszsonánsak. »Nem olyan, mint a többi hűs lapos. De üstökös ki csillagot tapos...« Az invenció is néhol cserben hagyja. A könyvben, szerencsére, csak elenyésző kisebbségben vannak az író indiszponáltságát éreztető versek. A zöme gondosabb kivitelű, értékesebb és jobb. Ezek Szántó Róbertnek, a költőnek, a halkszavu, szomorú, viaskodó embernek az igazabb és töretlenebb megnyilatkozásai.

A könyvet a Kurir könyvkiadó adta ki Suboticán.

A taps

Regény, írta: Kiss Vilmos

Megjelent a szerző saját kiadásában (Sovisadon.) ... van azonban a regényben egy szerencsés kézzel megízolt figura, a dilettáns író: egy orvos, aki nyugodtan dolgozhatna laboratóriumában és foglalkozhatna receptjeivel, de ő Shakespeare-nek képzeletét, elhanyagolja foglalkozását, és ír és művészek társaságához dörzsölődik, és érvényesülni

akar és boldogtalan, mert »az irodalmi klikkek nem vezik be« és reggeli, ebéd, uzsonna, vacsora közben a Tapsról álmodik, ezt a szerencsétlen doktort, akinek a nyelve kilóg az után, hogy nyomtatásban olvashassa egyszer saját nevét, érzékeltetni tudja Kiss Vilmos. Ahogyan lerajzolja a dilettáns, a rossz értelemben vett dilettáns: az maga a dilettáns. El. Az ábrázolás tökéletes, az írónak sikerült ezt az alakot kivetíteni magából; aki elolvassa a regényt, az fogalmat alkothat belőle arról, milyen siralmasan szomorú, szájalomraméltó, sőt gusztagyán jelenség az író, a tehetségtelen papirospusztító, aki csak a külsőségeit látja annak, ami Irodalom néven nevezetik, és aki nem adni akar, — magát, — hanem kapni: tapsot, sikert, elismerést, lényegtelen pléhmedálákat. Kiss Vilmos igazi író, aki igyekezett magát adni könyvében és nem eredménytelenül. Erős líra buzog minden sorából s ez segít hozzá a hatáshoz szuggesztíven tudja elénk állítani, minden objektív analízisnél jobban, főhőse jellemző vonásait. S hozzá még teljesen eredeti, egynemű módon: Kiss Vilmos nem él Flaubert Maupasant, France, Dosztojevskij, Tolsztoj, Thackeray, Stendhal írói eszközeivel, mindent, amit tud, magából merít. Talán még Raskolnikovhoz áll legközelebb s ha valakit mesterének, irodalmi apjának nevezhet, bizonyára »A színész« és a »grófé« illusztris szerzője az. Ennyi elismerés után, bár eredetileg nem volt szándékunkban, a regény gyöngéit sem hagyhatjuk megemlítés nélkül, vannak kevésbé sikerült részletei is, és vannak alakjai, amelyeket az író nem figyelt meg olyan gondosan, mint a főhőst, lehet, mert nem ismerte ezeket, csak

hallott róluk, vagy a kávéházban látta őket. Külső adatokról rá lehet a regény mellékszerzői közül ismerni például Bródy Sándorra, vagy a szegény megboldogult Pili Lajosra, — csak Bródy használja a »fikák« kifejezést és Csabai Lajos (óh, Pili-csaba! ezt az inkognitót nem volt nehéz lehántani) nacionáléja, aki pap, tengerész, szinigazgató, újságíró, katonai és egy félbemaradt regény szerzője volt, csak Pili-sire illik rá — de a diadalógusok, amiket Kiss Vilmos szájukba ad, semmiképpen sem jellemzők rájuk. Dr. Magoss Vince, a regény főhőse bizonyára boldog lenne, ha olyan frappsásokat tudna mondani, mint ebben a könyvben Bródy Sándor, de Kiss Vilmos megtehetné volna bátran, hogy Bródy mondókáit odaajándékozza a szegény Magoss doktornak. A regényben szereplő összes tehetséges emberek gyöngye vannak kissé eleresztve, figyelje el az író, hogy a tehetségek és zsenik nem olyanok, mint ahogy azt a Kiss Vilmos elképzeli. Legrosszabbul Rodin járt közüllük, aki szintén személyesen fölép a regényben és a következő megjegyzést teszi, amikor egy fiatal magyar szobrász bemutatja neki legújabb alkotását:

— Megcsinálja a pendente-ját is? Ez kissé erős. Nemcsak mert Rodin helyesen beszélt franciául, (a »pendente« sajtóhiba is lehet), hanem mert a világhírű francia szobrász mégsem tart ott, ahol az újsütetű milliomas lakásberendezők, hogy első gondolata lenne egy szobor láttára a »pendente-ját reklamálni. Ezt a megjegyzést alighanem dr. Magoss Vince írta bele a regénybe.

A könyv, amely tartalmához méltó díszes kiállításban jelent meg, minden könyvkereskedésben kapható. (— —)

Kézfogás

Írta és Losonc és Rimaszombat városok kulturális összefogását célzó program első találkozásán: a Losonci Magyar Dalegylet rimaszombati hangversenyén elmondta: György W. Dezső

Lassu, tompa gördüléssel jár a Sors-szekér felettünk
És alatta eltiporva fölajdul az álmodás.
Sikoly minden ébredésünk: Mivé lettünk? mivé lettünk?
— Jaj, testvérek, de ránk is fért ez a mai kézfogás.

Mert az ember mégis, mégis csak szeretet, szájalom
És valami Isten-szikra földrengeses robbanása.
Csökre teremődött a szám, ölelésre a karom,
Akkor is, ha tán kapóval néha társát sirba ássa.

Két hajó közelbe éri egymást bősziült óceánon:
Egy viharban egy a szívük, egy a céljuk... s tán haláluk. ...
Két folyó megy... — tán az Ipoly és a Rima — s messzi tájon
Egybe-ölelkeznek habjuk: Egymást mégis megtaláljuk! —
Sivatagban, számumoktól átvert pusztán két zarándok
Téved össze... Idegenek... S úgy csókolják egymást arcul. —
— Hát csak ép mi: magyarok, egy gallyról tördelt virágok
Ne találtunk volna itten egymásra, — annyi harctul,
Annyi egy-sorstól gyötörve?!... mégse, mégse... Csitt! — szeliden
Szólj ma szívem, mint harang, feltámadásra.
Mint az anya-szív, meleg légy s szeresd társad hittel, hiven:
Testvéreid gyűltek össze megható, nagy kézfogásra.

Férfikezek... És magyar kéz... Jóra selymes, ütni bátor...
Széles, áldott szoritással egybesimul, összebú.
Es belőle a barátság csordul, mint borból a mámor
S özvegy lelkünkre kizöldül dalvirág: a koszoru.

S míg viharzó vágatással döng a Sors-szekér felettünk
S kerekei, mint az átok, marcangolnak, rontanak,
Vérbe, sárba, porba törten annál inkább testvér lettünk!
S összefogó kétkezünkben erők, jövők alszanak
— S mint a napnak perzselése, mint a villám robbanása,
Mint hegyekből lerohanó vad zuhatag-zuhogás,
Olyan természetes, áldott, szent erővel érzünk rája:
Hogy erőt ad, hitet ad!... s hogy szép, szép ez a kézfogás!

Küzdelem

a vakság ellen

A régebbi statisztikai adatok tanúsága szerint 10.000 lélekre 9 gyógyíthatatlan esett. Ez arányszám jóval nagyobb, mint a nyugati államokban, de még ezt is nagyobbbrészt meg lett volna akadályozható.

A háboru óta a helyzet kétségtelesen még rosszabbodott nem csak a háboruban megvakult katonák számával, hanem az által is, hogy a kedvezőtlen lakás, táplálkozás és közegészségi viszonyok a szembetegségek szaporodását és súlyosbodását okozták. A nagy népbetegségek: a tuberkolózis, a nemi betegségek s a trachoma a látás elvesztésének gyakori okai. Az újszülött szemét elsősorban a fertőző természetű gennyes szemgyulladás veszélyezteti, mely nem kevesebb mint 1000 esetben volt a vakság oka. A vakok intézeteiben a növendékek 30%-a köszönheti e bajnak vakságát. A betegségnek el kellene tűnnie. Svájcban a legnagyobb ritkaságok közé tartozik. A nemi betegség ellen való küzdelem: az újszülött szemébe 1% ecetsavas ezüst oldatnak becsoptatása az eszköz, mely a szörnyű betegség keletkezését gátolja meg.

Egy másik szembetegség, a trachoma, az ugynevezett egyiptomi szembetegség. A vaksági okok között 1200 egyénnel szerepel, de még sokkal több ízben lettek munkaképtelenné a nélkül, hogy teljesen megvakultak volna. Főként a Bácskában nagy a trachomások száma.

A védekezés elhanyagolása súlyos következményekkel járna s évtizedek alatt sem lehet az elmulasztotakat jóvátenni. A himlő még mindig nagy számban okozott vakságot, ez a veszedelem azonban a védőhímlőoltás szigorú keresztülvitelel által évről-évre csökken. A tuberkolózis nem kiméli meg a szem egyetlen szövetét sem s sajnos, éppen a fiatal szemeken szedi áldozatait. Számátlan gyermekek szeme, látása lenne megmenthető, ha legalább a legszilysabb szembeteg gyermekek kórházi ápolásáról gondoskodás történék. Már pedig éppen a görvélyes és tuberkulotikus szembeteggyermek kórházi ápolása férőhely hiányában a legnagyobb nehézségbe ütközik.

A vaksági okok között nagy szerepet játszanak a nemi betegségek, melyek az anyira veszedelmes látóidegsorvadást leggyakoribb forrása. A nemi betegség ellenes küzdelem a vakság megelőzésének is hatalmas eszköze.

A háboru sérüléseit az ipari sérülések váltották fel. Gyors és szakértő segítség sok sérülést gyógyíthat meg tervszerű céltudatos ipari közegészségügyiszámában szemserülést előzhet meg. A feladatokról a genfi nemzetközi munkaügyi iroda csak nemrég közölt nagyon fontos adatokat és javaslatokat. De e téren is megbecsülhetetlen szolgálatot tesznek a jó felszerelt s szakértő vezetése alatt álló szemosztályok.

A gyógyíthatatlan vakság leggyakoribb oka a glaukoma — a zöld hályog, mely a baj kezdetén gyógyítható, annak előrehaladtával gyógyíthatatlanná válik. Indolencia, s a gyógyítás alkalmának hiánya, s néha a hibás diagnózis a vakság oka. Felvilágosítás, szemosztályok, specialista szemészek letelepedése a vidéken orvosi továbbképzés az eszközök, melyekkel a baj pusztulása csökkenthető...

Minden országnak erőre van szüksége. Legnagyobb erő az egészség.

"MARIOLO" arckrém a legjobb arcápoló!

Korsós Zoltán:

Üzenet

Vigszd helye, bájos, kis városom,
Ha néha-néha rád emlékezem,
Szívembe száll, mint szép ifjúkorom,
Mint rózsáillat nyári reggelen.
Stb. cimborák, a lelkemmel rokon
Bohém pajtások, füstös, kis tanyán,
Ha fogytán már a téma s jó a bor,
Beszállingózik néhány szál cigány.
És teltzokog a dal a hurokon,
Rá összecsendül mindenik pohár,
A primást lesve senki sem dalol,
A bus melódiát figyelve vár.
Urnak, cigánynak lelke összeforr,
A banda ma vajdáknek muzsikál
S valami régi-régi nótá szól
Mámorba eítő, boldog éjszakán...

SAKK

Rovatvezető: Maróczy Géza

94. számú főldvány.

Sahlberg R.-tól.

Sötét: Kc8; Be4; Ff6; gy: c4; d3; d4;
e5; f4; f5 és f7 (10).

Világos: Kg8; Vf3; Ba7; Hc6; gy:
g4 és h3 (6).

Matt három lépésben.

*

94. számú játszma.

Játszották a scheveningeni versenyen
1923 július hó 24-én.

Világos:

- Maróczy
- 1. e2—e4
- 2. Hg1—f3
- 3. d2—d4
- 4. Hf3×d4
- 5. Hb1—c3
- 6. Ff1—e2

Sötét:

- Euwe
- c7—c5
- Hb8—c6
- c5×d4
- Hg8—f6
- d7—d6
- e7—e6

Ez a játékmód alapos elemzés eredménye, s Hollandiában közkezdelt, világos következő fejlődési módja figyelemre méltó s valószínűleg a legerélyesebb játékmód, amit az is igazol, hogy ez a játszma az, amely első helyen jön számításba a »strategis legjobb« játszma rá kitűzött díjra.

- 7. eljáncol
- 8. Gg1—h1!

Ff8—e7

A szokásos lépés e helyen 8. Fc1—e3, hogy aztán esetleg 9. f2—f3-mal lehessen folytatni. Általánosan ösmert dolog azonban, hogy a legtöbb fejlődési hibat a vezériutóval követheti el s így jelen esetben is korai volna a fejlődés, a fenyegető Vd8—b6-ot a királylépés is kielégítően páriozza s e mellett lehetővé válik az »f« gyalogos erősebb előnyomulása által a c6 huszár hatáskörét szűkíteni.

- 8.
- 9. f2—f4
- 10. Hd4—b3!

elsáncol
Vd8—c7

Ujabb váratlan lépés, a legtöbben Hd4—b5-tel folytatták, ami azonban Vc7—b8! után teljesen hatástalannak bizonyult. A szöveglépés elkerüli a d4-en való cserét s így esetleges e6—e5-öt.

- 10.
- 11. a2—a4

a7—a6

Világos elejét veszi minden ellenjátéknak, a sötét vezérfutó csakis b7-en keresztül jöhet játékba s így b7—b6 után a b6 gyalogos könnyen támadható.

- 11.
- 12. Fe2—f3
- 13. Fc1—e3
- Sötét d6—d5-tei akar játékhoz jutni.
- 14. Vd1—e2
- 15. e4—e5

b7—b6
Fc8—b7
Hc6—b4
d6—d5

A gyalogcsere sötét játékát igazolná.

- 15.
- 16. Ff3×e4
- 17. Ve2—f2

Hf6—e4
d5×e4
b6—b5

A sötét gyalogos másként sem védhető, mert Fe7—d8 a d6 pontot ténnyé hozzáférhetővé, s a világos bátyák a vezérvonalon döntő erősen jönnének játékba.

- 18. a4×b5
- 19. Hb3—d4!
- 20. Vf2—g3

a6×b5
Fb7—c6

Az eddigi játék a vezérszárnyon folyt, most áttérődik a királysárnyra.

20. Ba8×a1
21. Bf1×a1 Bf8—b8
A »b« gyalogos menthetetlen, számitásba jött Bf8—e8.
22. f4—f5! e6×f5
23. Hd4×f5 Fe7—f8
24. Fe3—f4!

A legerélyesebb lépés, sötét nem kerülheti el az anyagi veszteséget. Fe3—c5 vagy Ba1—a7 nem volt ily erőlyes, mert sötét g7—g6 resp. Bb8—b7-tel.
24. Bb8—a8
A fenyegető e5—e6 ellen nincs jobb védelem.
25. Ba1—c1!

A leghelyesebb; a bátyacsere vagy Ba1—f1 még némi ellenjátékot tenne lehetővé.
25. g7—g6
A vezér mozdulása esetén Hf5×g7 nyerne.
26. c5—e6 Vc7—b7
27. e6—e7! Ff8—g7

A gyalogos ütés tisztvesztést jelent.
28. Hf5×g7 Kg8×g7
29. Vg3—h4 f7—f6
Fenyegetett Ff4—e5f.
30. Vh4—h6+ Kg7—g8
31. Ff4—d6, sötét földadta, a tisztvesztés elkerülhetetlen, minthogy Vh6—f8+ is fenyeget.

Szerkesztői üzenetek

Ludovika. Azt kérdezi, hogy érdekes-e időt vesztegetnie a versírásra. Ha örömet okoz önnek a versírás, akkor érdemes. De a nyilvánosság elé ne kíváncsozzék.

M. S. Torontál-Szécsány. Írása igen tetszetős s ha más témája lenne, talán közöttük volna is, de erre az ügyre már nem akartunk visszatérni. Arra kérjük, küldjön máskor is cikket, de eleinte talán tudósításokat sziveskedjék küldeni.

V. K. Bács. Sajnos, tudósítása el-késve érkezett. Kérjük máskor nyomban az esemény bekövetkezése után küldjön tudósítást, esetleg hívjon föl bennünket telefonon.

H. K. Mali Idjos. Sakkmestereknek azokat tekintik, akik nemzetközi mesterversenyeken résztvettek már, vagy a sakkmesteri címet mesterképző tornákon elnyerték. Küldjön be egy-két parthtet, szívesen mondunk róluk véleményt.

K. E., Dubrovnik. Ha jók, közöljük.

Jugović ulicai lakó. Névtelen levelek alapján nem áll módunkban panaszokat nyilvánosságra hozni. Sziveskedjék panaszát teljes névaláirással beküldeni. Érdeklődünk az illető gyárnál és meggyőződést szereztünk, hogy a munka a legszigorubb felügyelet és az összes idevonatkozó rendelkezések betartásával folyik.

Sz. A., Novisad. Értékpapírok vagy részvények kivitele nincs szabályozva. Legtanácsosabb, ha a kiviteli vámhivatálnál előzőleg érdeklődik.

Gr. Antal, Pančevo. Önnek van igaz. Nemcsak kellemetlenkedő, hanem hasznos szunyogok is vannak. Ámbár nemcsak kellemetlenkedő, hanem kártékony, betegségetterjesztő fajta is vannak a szunyogoknak. Az olasz Grassi vizsgálataiból ismeretes, hogy a váltólázt (malária) vérben élősködő parányi, egysejtű, spórás véglények okozzák s hogy a betegség okozóját az Anopheles-nembe tartozó szunyogok csipésükkel oltják be az ember vérébe s így terjesztik beteg emberekről az egészségesekre a bajt, mert a vérszívó szunyog a vérszövetekkel egyszersmind a bennük megtelepedett spórás véglényeket is magába szívja. Az Anopheles-szunyogoknak és vízben élő lárváiknak elpusztításával tehát a malária ellen sikeresen védekezhetünk. A francia gyarmatokon, mint Legendre J. a párisi akadémia üléséről szóló tudósításában közli, édesvízi halak meghonosításával kísérletet meg a szunyogok kiirtását. Madagaszkáron, melynek rizsföldjei 3 millió négyzetkilométer kiterjedésűek s ahol a sziget lakóit a mocsárláz meg-tizedelte. Tananarivo határában pontos kísérletet végeztek. Pontyokat hozattak Franciaországból és Rénnion-szigetéről aranyhalakat s 1 hektár víz-földre 1300 db halat helyeztek ki 6 kg ósszsúlyban. Öt hónap múlva 1800 lett belőlük 120 kg ósszsúly mellett. Gyomruk tartalmának vizsgálatából kiderült, hogy az Anopheles-ek pusztításából fő-

képpen az aranyhalak vették ki részüket s így lényegesen hozzájárultak a közegészség javításához.

Az Anopheles-nembe tartozó veszedelmes szunyogok hazánkban is élnek. Ugy ezeknek, valamint a betegséget nem okozó Culex-fajoknak is csak a nőstényei csipnek, míg a tollas csápu hímek ártatlanok. A fentebbi példából azonban kitűnik, hogy helyes beavatkozással még ezek a káros szunyogok is hasznossá tehetők: lárváikon halakat lehet nevelni, s ily módon jelentékenyen apasztható a káros szárnyas rovarok száma is.

Az igazán hasznos szunyogok azonban nem ezek a vérszívó szunyogok, hanem a Chironomidák, melyeknek magyar népies nevek nincsen; a szakirodalomban magyarul reszkető legyek és rángatózó szunyogok, németül Zuckmücken, angolul »Harlequinflies« néven szerepelnek. Fajaik száma igen nagy, vannak közöttük egész aprók, néhány milliméter hosszúak, de akadnak a közönséges szunyogoknál valamivel nagyobb fajok is. A kicsinyeket muslincáknak, a nagyobbakat közönséges szunyogoknak tartják az avatatlanok. Hímjeik szintén tollas csápuak. A csipő szunyogoktól azonban könnyen megkülönböztethetők a Chironomidák, mikor nyugodtan ülnek. Ilyenkor a szuró szunyogok látsó lábait a levegőben tartják (a hímek és nőstények egyformán viselkednek). A halásznép tudja, hogy ezek nem igazi, vagyis helyesebben, nem vérszívó szunyogok, mert nőstényeik sem csipnek. Ezért a legujabban ajánlott »jámbor szunyog« elnevezés igen szerencsésnek mondható.

A most említett »jámbor szunyogok« az embernek semmi kellemetlenséget nem okoznak, bár tavak és folyók partjain tavasszal és nyáron sokszor hihetetlen tömegekben rajzanak. Lárváik a vizek fenekén és vízi növényeken óriási tömegekben találhatók és amint Schiemenz és mások vizsgálatai kiderítették, különféle értékes halaknak, főleg a pontynak legkedveltebb táplálékát szolgáltatják, ugyannyira, hogy a halak békésatornája sok helyen legtöbbször majdnem kizárólag Chironomidák lárváival van telve. A jámbor szunyogoknak tehát valósággal nemzetgazdasági jelentőségük van.

S. Sándor Subotica. Szerb versfordításai elég ügyesek, de a versek terjedelmük folytán napilapban nem közölhetők.

Három éves olvasó. Az érvényben lévő törvény szerint a kiskoru gyermek állampolgársága követi szülei állampolgárságát. Amennyiben tehát szüleit elbocsátják az állampolgári kötelek-ből, ön is elbocsátatik. Utlevelet kérhet és kap azon a címen, hogy ki akar vándorolni, de jobb, ha előbb szerez beutazási engedélyt. Forduljon a beográdi argentiniai konzulátushoz. Ingyen föld-re nem számíthatnak, sőt mert Amerikában nagy a munkahiány, az összes jelentések arról szólnak, hogy a kivándorlók rettenetes nyomornak néznek eléje.

Berényi János Subotica. Hétfőn délután 2—3 óra között keressen fel bennünket a Bácsme gyei Napló szerkesztőségében.

(*) Roth Olga kozmetikai intézetében Kr. Alexandrova-ulica 21. szám alatt, az Angol-Magyar Bank palotájában, félemeleten, modern szépség-ápolás, archőrhámlasztás, alkalmatlan hajszálak, pattanások, szemölcsök, szeplők, májfoltok végleges eltávolítása. Kaphatók saját készítményű, kiváló hatású kenőcsök, puderek, gyógyszappanok, arcfehéritő és szeplőkkenőcsök stb. 2804

A novisadi ipari kiállításon még ma is a legtöbb érdeklődőt tartja lekötve az Első Horgosi Paprikamalom Rt. izléses és szépen elrendezett kiállítási fülkéje. Már évek óta a paprikapiac vezetését ez a cég tartja kezében, melynek magyarázata az, hogy a cég állandó és biztos vevőkörrel rendelkezik, malmait legmodernebb és a higiénia követelményeinek mindenben megfelelő gépekkel vannak felszerelve, azon kívül a vállalat vezetése is kiprobatált és erős kezében van. A cég főelve, hogy igyekszik a legjobb áron a legjobb és legizésőbb árú szállítani. Gyártmányai ma már nemcsak a Vajdaságban, hanem az ország bármely részében, sőt a külföldön is a legjobb hírnévnek örvendenek.

Érez-e fájdalmakat arcában? Egész testében?
Használjon Elsa-Fluidot!
Szüksége van jöltevő, erősítő bedörzsbőlésre?
Használjon Elsa-Fluidot!
Mi kinozza? Fejtájás? Fogtájás? Szaggatás?
Használjon Elsa-Fluidot!
Akarja-e a legjobbat a fogak, bőr, fej ápolására?
Használjon Elsa-Fluidot!
Tulságosan érzékeny a hideg levegő iránt?
Használjon Elsa-Fluidot!
Akar-e fájdalomcsillapító és kozmetikus házi-szeri?
Használjon Elsa-Fluidot!

A valódi Feller-féle
ELSA-FLUID
sokkal erősebb, kiadó-sabb és hatásosabb, mint a sósborszesz. Néhány csepp gyakran elegendő, hogy Ön is kijelentse:

„Ez a legjobb, amit valaha használtam!”

Keresse az Elsa-Fluidot az összes idevágó üzletekben, de kérje csakis a valódi Elsa-Fluidot Feller-gyógyszerésztől. Ha közvetlenül rendel, úgy csomagolással és portóval együtt előfizetés vagy utánvét mellett alábbi árak irányadók:

3 dupla vagy	1 speciális üveg	24 dinár
12 "	4 "	84 "
24 "	8 "	146 "
63 "	12 "	208 "

Ezekhez az árakhoz ezidőszent 5 százalék pótdíjat kell számítani. A leveleket így kell címezni

FELLER V. JENŐ gyógyszerész,
Stubica donja Centrale 185. sz.
(Hrvatska).

PATRIA
szérumtermelő
intézet
Subotica
Telefon 60.
Szállit mindennemű
szérumot 2393
és oltóanyagot.
Díjtalan kórmegállapítás
és felvilágosítás.

NOVISADI

KIÁLLITÁS
1923 augusztus 11-től 26-ig
MEGNYILT!
50 százalékos utazási kedvezmény a kiállítási igazolványok alapján. Gyári, háziipari, mezőgazdasági többtermelés bemutatása, Egészségügyi cseccsemőkliállítás. Legjobb alkalom kereskedők és mezőgazdák részére, olcsó bevásárlásra.
LÁTOGASSUK A KIÁLLITÁST!

Szabók és szücsök figyelmébe!

Allandóan tartok raktáron gyári árban
NÜRNBERGI VATTÁT

Schosberger Gyula, Novisad
Futoški put 13.

TOJÁSOSLÁDÁK

épületfa, deszka, staffli, faragott és vágott anyag, hajópadló nagyban

BRAĆA MILETIĆ

ZAGREB Ilica 199. sz.

Wilhelm Wager

kenderfeldolgozó és kötél-
gyár Apatin, Stulrichter-
gasse 1206. Telefonszám 27

Készít: szárítókötelet, istrángokat, kötőféket, szénás-
kötelet, lópokrócokat kenderből és kőből. Felvonóheve-
derek malmok és gabonahántolók részére, zsineghevederek
minden szélességben, ablakrollók és kárpitosok részére.
Hashevederek, halászhálók, halászvásznak, halászsinegek
és minden egyéb csomagoló és kötőzsineg, továbbá ha-
jászicérna és házicérna, hajó-, malom- és harangkötelek,
tilolt kender és kóc. Allandóan nagy raktár gyapjútaka-
rókban. Kendert becserelek. 5948

PÁL DRVARA

SUBOTICA

Ivan Antunović ul. 13
TELEFONSZÁM: 417

Bükk-hasáb, gyertyán-hasáb
vagontételben és kicsinyben
állandóan raktáron, elsőosz-
tályu száraz aprított tűzifa, fa-
szén, csomagolt vasalószén,
mész és cement kapható

**„HARMONIA”
ZONGORAKERESKEDÉS
BEOGRAD**

Knjeginje Ljubica 7. Telefonszám 27-43.

Allandó nagy raktár Bösendorfer, Ehrbar,
Schweighoffer, Wirth és Hamburger, Pal-
lik, Stiaseny zongorákban — részletfizet-
ésre is — mérsékelt árakon. 6282

Eladó birtok!

Brčko közelében 60—70 holdas birtok
lakóházzal, melléképületekkel, fundus
instruktussal holdanként 7500 dinárért
eladó. Érdeklődők forduljanak:
Tješić Gustavhoz Brčko. 6357

**ITT AZ
IDEJE**

hogy az 1924-ik évi
naptárszükségleté-
nek a beszerzéséről
már gondoskodják.
A Minerva-nyomda
kiadásában a kö-
vetkező naptárak
fognak megjelenni
VOJVODINAI MAGYAR NAPTÁR
GAZDÁK NAPTÁRA
PETŐFI NAPTÁR
JÉZUS SZENT SZIVE NAPTÁR
Valamennyi naptár
más-más szöveggel
és gyönyörű képek-
kel van illusztrálva

KÉRJEN ÁRAJÁNLATOT!

*Költőtáru-
készítményeim
elismert tartósak*

BECK JENŐ

*Subotica, Pašičeva ul. 8.
(Gözfürdő mellett.)*

**Uj modellek!
Gyári árak!**

Tessék meggyőződni!

Akar olcsó, tartós és divatos
árut beszerezni?

Harisnyák, bluzok, ingek, keztyűk, szövetek stb. rendkívül nagy választékban kaphatók!
Keresse fel bizalommal a **BUDUČNOST** k. t. Strossmayerova ulica 7. szám alatti üzletét,

Próbavásárlás meggyőző!

ahol mindennemű szezonáru
a legelőnyösebben kapható.

Tessék meggyőződni!

Próbavásárlás meggyőző!

TRANSJUGO D. D. SUBOTICA

TELEFON 3-32. CIRIL I METOD TRG 1. TELEFON 3-32.

ÁLLANDÓ NAGY RAKTÁR:

RUDVAS
ABRONCSVAS
BETONVAS
U-VASVASTARTÓ
FALKÖTŐVAS
VASLEMEZ
CSAVARÁRU

SÜRGÖNYCIM: „TRANSJUGO“

Prva

Osječka Tvornica za Preradbu Drva d. d. Osijek

Első Osijek-i Fajmunkáló Gyárpar R. T. Osijek

Telefon 58. — Sürgőnycim „Drverad Osijek“

Gyárt mindennemű butorokat a legolcsóbbtól a legdrágább kivitelig. Iroda-berendezések, amerikai íróasztalok és redőnyös szekrények, továbbá különféle eszközök asztalosok és pintérek részére.

SÖRÖSHORDÓK

valamint hordók raktározáshoz és szállításhoz, kádak a legprimább szlavonai tölgyfából, továbbá különféle zsíros és olajshordók.

VESZ és ELAD

különféle keményfaanyagokat.

4181

Kiárusítás

Szövetek, Szabókellékek
és mindennemű
Textiláru

új épületbe való átköltözés miatt nagyban leszállított áron!

Csak nagyban!

Libertas D. D.
Zagreb, Zrinjski trg 15

6460

HYGIEIAKÖTSZERGYÁR
SUBOTICA, BADALIČEVA ULICA 6. SZÁM

Gyárt és raktáron tart
ORVOSI KÖTSZEREKET mindennemű **BETEGÁPOLÁSI CIKKEKET**
elsőrendű minőségben.

Kórházaknak és betegsegélyző pénztáraknak nagy úrengedmény!

Deutsche Keramik-Gesellschaft m. b. H.

beogradi fiókja

Iroda: Topličin venac 4.
Távíratcim: NemackeramRaktár: Karadjordjeva 28
Telefonszám: 18—23

Belül és kívül mázolt
kőcsövek, padozatlamezek, mázolt
falcsempék fehér és majolikaszinben,
„Meissen“-i gyártmányu cserépkályhák, keramit-
kövek és keramitlemezek, burkolatdiszítések, samotte stb.

REDŐNYÖK minden nemből
ugymint: Acél— „Esslinsen“-féle fa — zsaluablak és vászon,
továbbá az összes mű- és épületlakatosárak, valamint
teherfelvonók gyártása**BERNOLD SZILVESZTER**

Alapított: 1885. NOVISAD gárgyárral szemben
Kérjük a novisadi kiállításon aug. 11-től 26-ig 18. sz.
pavillonunkat megtekinteni. — Telefonszám: 234.

GROSS ROMAN & COMP. PARIS

Nyomtatott **M**ARKISETTEK
FLANELOK
SATINOK
FRENCHÉK

5991

Vezérképviselőt
Jugoszlavia részére **KÜNZLI & MENZI ZAGREB**
Ilica 36

Ha a télre jó és
40 százalékkal olcsóbb

SZŐRMÉTakar beszerezni, mint bár-
melyik más szücsüzletben,

Mlinarević S. Božidar szücsmester Subotica, Városház-épület **tegyen próbát üzletben!**

639

VIGYÁZAT!

KÉRJEN ÁRAJÁNLATOT!

Acélredőnyök, esslingeni faszaluabiakok, vászon-roletták, redőnykelek, napellenzők, gázgenerátorok, motorátalakítások konkurencia nélküli áron csakis

REICHEL & MORVAY

épület és gépkatosmihelyében, Novisad, Kamenici-utca 28. szám alatt kaphatók. Építéseknek árengedmény. Ugyanott egy darab teherautó gumiráfokkal és egy darab négy lóerős motoros morzsoló azonnal eladó. Tanoncok jó fizetéssel felvételtnek.

**WEITZENFELD és TÁRSA
SUBOTICA (BÁCSKA)**

Táviratcím: KENDERIPAR

Iroda: Városi bérpalota

Telep: Sentaí put.

Alapítva 1902.

Telefon:

190.

Ajánl:

lőpokrócot,

tűzoltó- és kertl

tömlőket, új lisztes,

gabonás, gyapjú-, toll-, kemlő-

és szalmazsákakat, matrác- és roletta-

szöveteket jutából és lenből, mindennemű

házi- és üzleti, köteleit és hevedereket.

**PONYVAELADÁS
VAGY KIKÖLCSÖNZÉS**

LÁDÁKAT

tojás-, baromfi- és postacsomagszállításra, valamint mindennemű kereskedelmi és ipari célokra, minden nagyságban a legjutányosabb áron, a legjobban és leggyorsabban szállít:

GLIED GYULA

LÁDAGYÁRA, SUBOTICA, BAJSKI PUT
Telefonszám: 299. - Kérjen ajánlatot!

Korrespondentin,

perfekte Deutsche die in Stenographie sowie andere Büroarbeiten bewandert ist, wird mit gutem Gehalt bei einer Unternehmung per Sofort akzeptiert. Offerte mit Gehaltsansprüche unter „Nur Perfekte“ an die Administration. 6480

**A főtéren levő
gépraktáram
néhány helyisége
kiadó**

Raczkó Mihály

Ajánlunk I-a száraz bükkfaszenet

garantált 1 kr-os papirzsákokban házhoz szállítva K 7-
legalább 100 kg. vételnél visszaadandó zsákokban, házhoz
szállítva K 5-80; egész vagontételekben, visszaadandó zse-
kokban, paritás Subotica K 5-10. I-a száraz bükkhasábát
kicsinyben és vagontételekben lego-
csőbb naplárban. Használt boroshordókat kifogástalan állapotban literje 6-50.

Zubković i Rajčić, Subotica

Iroda: Paje Dobanovečkog ulica 11. Telefon 6-90.-
Fatelep: Stasova ulica 10.

6431

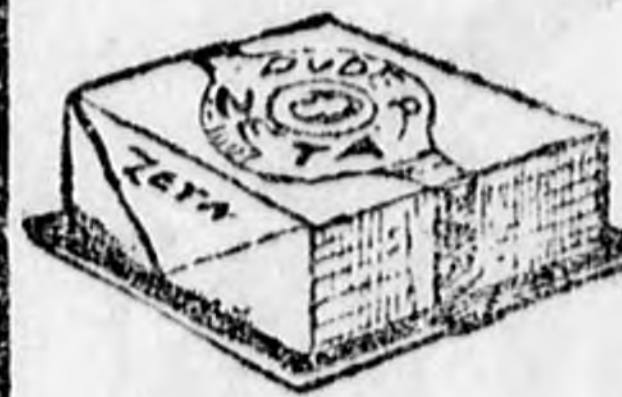
Rejtvény.

Múlt vasárnapi számunkban közölt rejtvény helyes megfejtése

Füllentő.

Helyesen fejtették meg 68-an.

A megfejtők közül könyvjutalmakat nyertek; 1. Szőlősi Marci Subotica, 2. Laki Károly Subotica, 3. Kertész Irénke Mali-Idjőš, 4. Darvas Zsazsa Sombor, 5. Schullmann Etus Vel.-Bečkerek, 6. Harstein Regina Senta.

1 doboz ZETA toalettpou-
dert nyert Ungár Alice
Subotica,

1 doboz ZETA arc-
ápolót Mendel M.
Titel,

1 doboz ZETA toalettvizet Kaufmann
Józsefné Vel.-Bečkerek.

Akik jutalmat nyertek portóköltségekre küldjenek
be 4 dinárt.

A fenti rejtvény megfejtői között a könyvjutalma-
kon kívül kisorsolunk:

1 doboz ZETA Törökpirosítót

1 üveg ZETA kézfinomítót

1 üveg ZETA sósborszeszt.

**TÁRS
KERESTETIK**

a helyi és vidéki piacon bevezetett üzlethez
100-150.000 dinár tőkével. Ajánlók küldjék be
címküket „Coloniale“ jellegre „Schmolka“ hirdető-
irodába Novisad, Futoski put 2. szám. 6396

**NEHÉZ
MURAKÖZI LOVAK**

mindenkor jutányos áron kaphatók

Cím:

**JULIO HOFFMANN
ČAKOVEC, JUGOSZLÁVIA.**

6438

Legszébb, legolcsóbb kül-
és belföldi

sirkövekből

állandó nagyrak-
tárt tartunk! El-
vállalunk teme-
tőkben régi sir-
kövek átészisz-
lását, betűk ara-
nyozását és vésését. Mi-
előtt mákutt vásárol, te-
kinthe meg raktárunkat!

Óváry és Bartus
Senta Hauer-féle fatelep
mellett!

**Boros-
hordóinkat**

prima anyagból minden
nagyságban ugyszintén tíz
darab 48 hektoliteres la-
ger hordót jutányos ár-
ban kiárusítjuk. Tel. 289.

MUCSY és TÁRSAI

Paje Kujundžićeva ul. 34.

Tankönyvek

Ciril, Horvát, Német, Ma-
gyar nyelven engedélyezett
S. H. S. iskolák részére.
Iskola irkák viszont eladók-
nak nagy engedmény. Ár-
jegyzéket ingyen küld.

Lipsitz és Lampel
Subotica Telefon: 604.

Könyvelő

és szerb-német leve-
lező, gyors- és gépirő,
csakis perfekt munka-
erők felvételnek.

Róth Ármín kalapgyár
és cipőüzlet.

Ugyanott kifutófiúk és
tanoncok jöházból fel-
vételnek. 6443

Ne mulassza el meglekinteni

**Weisz J. kefeárugyár
MINTAKIÁLLÍTÁSÁT**

Novisadon, II. emelet 78. ajtószám.

I-a bükk hasábfát

minden mennyiségben

Trifajli darabos szenet

azonnalra szállít Suboticáról

Vuković i Drug Subotica

Lička ul. 9.

Telefon: 4-50.

BORBÉLY és FODRÁSZATI

CIKKEK

LEGOCSÓBB BEVÁSÁRLÁSI

FORRÁSA NAGYBAN és KICSINYBEN

PETAR KAICS SUBOTICA

Utazó

aranyemű-üzletbe, jól bevezetett, elsőrendű erő

kerestetik

egy aranyemű-zagykereskedésbe kedvező feltételek
mellett. Ajánlatok „Ständig“ II-537“ jellegével az
Interreklam r. t. címére Zagreb, Palmotičeva ul. 18.

Tüzifát

és keményfa metszett anyagot

Ajánlunk legolcsóbb naplárak mellett azonnali és
későbbi szállításra.

Bükkhasáb, tölgy és vegyes hasábfa, fűrészelt dorong
baltázott prügli, tüzelési és ipari célra.

Butorasztalosok részére

I-a tölgy, gözölt bükk, szilfa és kőrisfa palló vagon
tételben ab Osijek.

Cséplési célra vállalunk

kiszabott határidő szállítást

tüzifára.

Danica Faipar és Butorgyár

Osijek, Desatičina ul. 27. Telefon 404.

4028

HOGY MULATEGY GAVALLÉR?

SÁGI

NÉZZE MEG

KIRAKATÁBAN, MELYNÉL SZEBBET,
PAZARABBAT ÜZLET MÉG NEM
PRODUKÁLT

6490

Főmolnár

kerestetik mielőbbi belépésre egy modern, napi 12 waggon teljesítőképességű **műmalomba**. Az eddigi működést, nyelvismeretet, családi állapotot, referenciákat és igényeket tartalmazó ajánlatok „Főmolnár” jelige alatt e lap kiadóhivatalába küldendők.

ELSŐRENDŰ FÉRFI SZABÓSÁG

SZÉKELY A.

Strossmayerova u. 23. (Faragó mészáros ház)

Magy raktár valódi angolítöny, felöltő-, télikabát- és speciális raglán angol szövetekben stb.

BERSON

volt és marad állandóan a legjobb minőség. — Kiméli a cipőt, olcsóbb és tartósabb a bőrnél. Követelje cipészétől, hogy cipőjére mindig csak „Berson” gumi-sarkat és gumitalpat erősítsen.

SZABÓK és SZABÁSZOK FIGYELMÉBE!

VALÓDI SZOLINGENI

SZABÁSZOLLÓK

BOROTVÁK, OLLÓK ÉS MINDENFÉLE ACÉLÁRUK JUTÁNYOS ÁRON KAPHATÓK

MOLNÁR ISTVÁN SUBOTICA

műköszörszénél, Bene Sudarević ul. 26.

Obrtno i Trgovačko D. D. Čakovec

Ajánlja saját gyártmányait u. m.: „Danica” francia sóshorszeszt menthollal, finom likőreit, rum, konyak, szilva- és törkölypálinkát, valamint eszenceit és málnaszörpjét. Képviselője: **CITTLER ANTAL, SUBOTICA** ÜRES BOROSHORDÓK ELADÓK!

Bognár, kovács, fényező és kárpitos munkásokat

elsőrangú erőket felvesz az

Első Sombori Kocsigyár

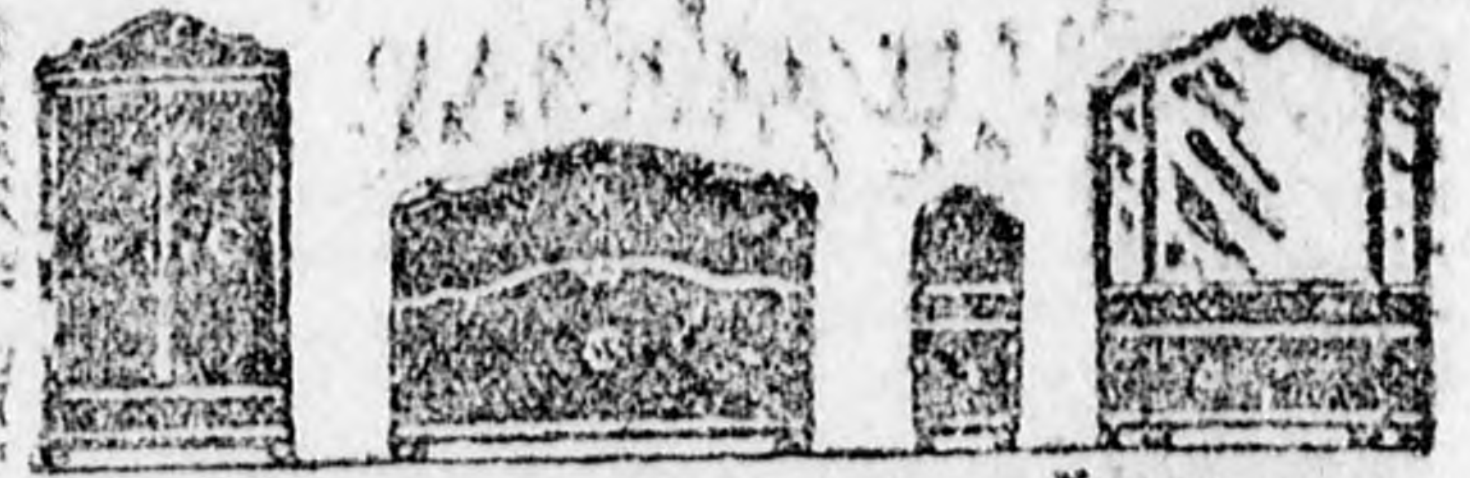
Nagykiterjedésű

orvosi praxis rendelő

berendezéssel együtt sürgősen átadó. Leveleket „Biztos egzisztencia” alatt e lap kiadóhivatalába kérem küldeni.

Edler és Csapó

MŰBUTOR ASZTALOSOK
OLAJBERENDEZÉSI VÁLLALATA

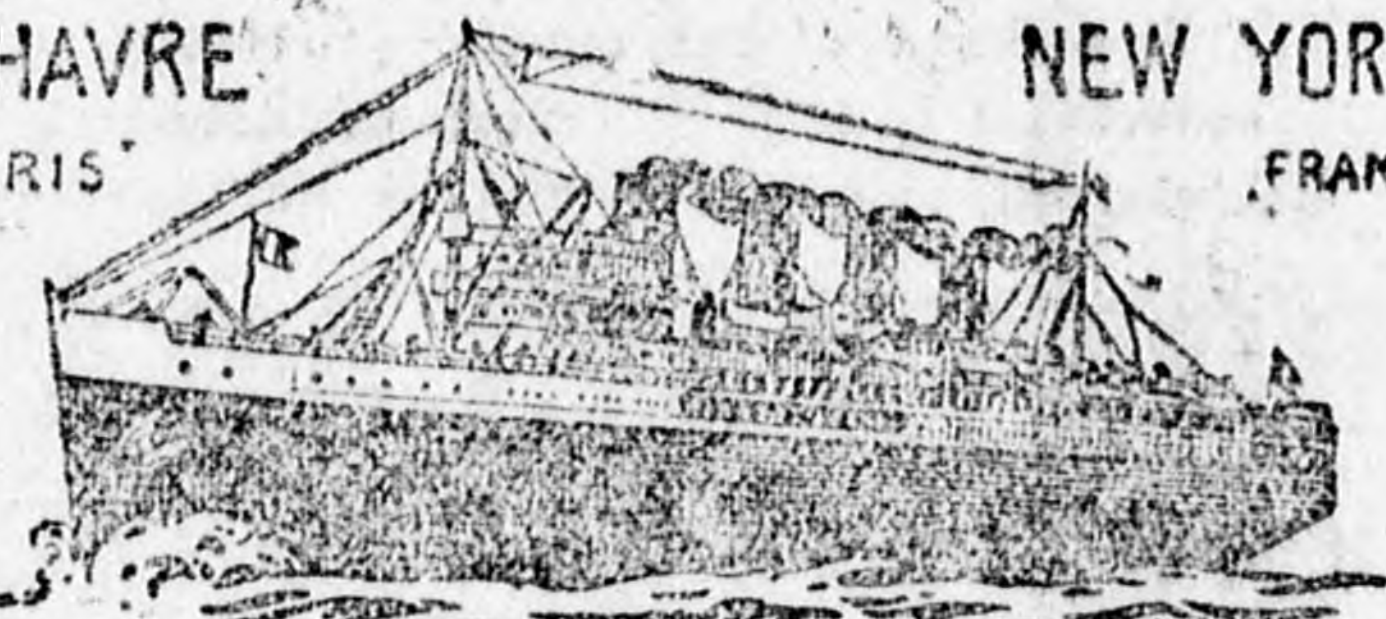
SUBOTICA IV. SUDAREVIĆEVA-U. 4.
N. HARAMBAŠIĆEVA 15.

Szódás és kracherlis üvegek
Szénsav
Sifoncsövek, gummikarikák
Sifonfejek, stb.
Élesztő állandó raktára
Schosberger Gyula
Novisad, Futoski put 13.

6231

HAVRE NEW YORK.
PARIS FRANCE

FRENCH LINE

COMPAGNIE GENERALE TRANSATLANTIQUE.

Gyors- és postahajók

utasok továbbítására Amerikába.
Felvilágosításért és hajójegyért forduljon az SHS. királyságbeli vezérképviselőhöz:

SLAVENSKA BANKA D.D.

BEOGRAD ZAGREB LJUBLJANA
KARAGEĐEVA 101. MIHANOVIĆEVA 4. KOLODVORSKA 41

BITOLI - SUŠAK - SPLIT - ŠIBENIK - DUBROVNIK.
TELEGRAMME: TRANSAT.

Két bognársegéd és egy a hintó fa-alkatrészek készítéséhez értő bognár a Hess-féle kocsik- és hintógyárba Vel. Kikinda, azonnal munkába léphet 6163

EGY JÓKARBAN LEVŐ

FORD-AUTO

jótállással, szabadkézből olcsón ELADÓ.
Bővebbet a tulajdonosnál: **SCHUBERT ERNŐ**, V.-Beckerek, Gundulićeva (Toldy Ferenc) ulica 16. szám. 6318

SZŐRMEVÁSÁR

NAGYMENNYISÉGŰ
SZŐRMEÁRU
ÉRKEZETT.

Skunks-, Perzsia-, Biber-, Nutria-, Bibrett-, mindenfajta róka-, Szilskin, opossen-, vadmacska-, brabant-, szőrmebélés a legfinomabbtól a legolcsóbbig, báránbőr és minden e szakmába vágó áruk. Kérem tisztelt vevőimet, hogy megrendelésüket különösen szőrmekabátokra saját érdekükben már most eszközöljék. Vidéki megrendeléseket elfogadok **SZŰCSŐK** a szezon beállta előtt vásároljanak. Győződjön meg áraink versenyképességéről. Nagyan! Kicsinyben! Vásárlás nem kötelező!

GOLDSTEIN ANTAL SZŐRMEÁRUHÁZA SUBOTICA

STROSSMAYEROVA U. 5. (HUSPIAC)

FÉNYKÉPÉSZEK és KERESKEDŐK

Legolcsóbban a legjobb minőségű fényképezési cikkek és mindenféle vegyszereket

ZSEITLIK BÉLA

fényképezési nagykereskedőnél kaphatják
Velika-Kikinda

400 hektoliter szüretelő kád

20-40 htl. nagyságban és 3 drb. kézi szállózuzó eladó; ugyanott 2 drb. 3-4 htl. nagyságú vastartályt mielőbb megvételre keresünk

VASS TESTVÉREK, HORGOS

A VILÁGHIRŰ DEL-KA CIPŐK LERAKATA

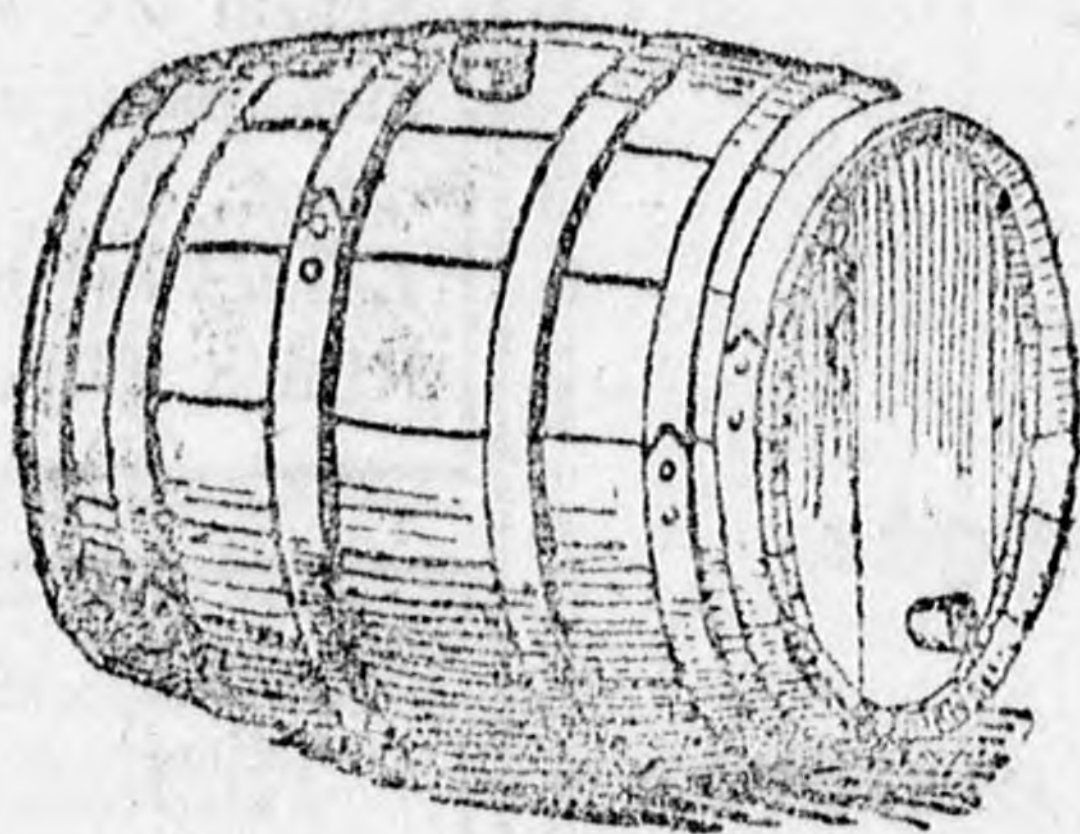
JOSIP HEISLER, SUBOTICA, Aleksandrova ul. (volt „Turul” üzlet)

„TÖZSDEI HIRLAP“

a legelterjedtebb, legjobb budapesti napilap. Megjelenik naponta délután 8-12 oldal terjedelemben az összes európai tőzsdék zárókurzusával, szenzáció-közgazdasági értesítésekkel, bő politikai-, művészeti- és sport-rovattal. Mindenki olvassa, akit a tőzsde, a valutapiacok, a közgazdaság eseményei érdekelnek. Napenkénti melléklet: „GAZDASÁGI HÍREK AZ UTÓD-ÁLLAMOKBÓL“. A „Tőzsdei Hírlap“-ban minden hirdetés feltétlenül eredménnyel jár. Budapest, Magyarország összes városában és községeiben, Bécsben, Berlinben, Európa összes fővárosaiban a rikkancsok ezrei és ezrei árusítják.

A „TÖZSDEI HIRLAP“
SZERKESZTŐSÉGE, KIADÓHIVATALA és NYOMDÁJA:
BUDAPEST, V., VILMOS CSÁSZÁR-UT 78.

Kérjen árajánlatot mielőtt HORDÓSZÜKSÉGLETÉT

beszerezné a „NAŠICI TANNINGYÁR“ bizományosától: DÉNES TESTVÉREK, Horgoš (Bačka) Telefonszám 4. — Minden minőségű és mennyiségű hordó állandó nagy raktára.

PRIMA KOKSZ

FASZÉN

Telefon: 400.

KÖSZÉN-KÁTRÁNY

bármilyen mennyiségben kapható

Gradska Štedionica u Subotici

Kérjen mintát és árajánlatot!

Kérjen mintát és árajánlatot!

BRAĆA DÉNES
paprikafeldolgozó telepe, Horgoš (Bačka) - iók: Szegeden.

Vinske cijeve,
cijevi za vodu
i razni drugi
gumeni predmeti

samo na
veliko d. d.
Zagreb
Boškovičeva 8

Sürgönycim: Jutešif, Novisad. Telefon: 403.

Schiff Ábrahám

Futoški put 4. NOVISAD Futoški put 4.
Gyár: a kamenici uti átjárónál.

ZSÁK PONYVA ZSINEG
nagykereskedés

ZSÁK és PONYVAKIKÉSZÍTŐ
és varrótelep.

Fiókok: Beograd, Kraljevića Marka ulica 7.
Wien, Blindengasse 46/a.
Budapest, Vilmos császár ut 33.

Gyár: Budapest, Daróczy ut.

Külön ponyva és zsákkölcsönző osztály.
Használt zsákok vétele és eladása!

LOKOMOBILOK

zagrebi és ljubljana raktárunkból
WOLF-LANZ

HP	HP	HP
1917 10-20	1916 38-57	1913 90-125
1918 15-25	1921 40-65	1914 100-150
1918 17-32	1919 48-70	1912 120-175
1917 20-32	1921 54-75	1914 135-175
1921 26-42	1913 55-82	1914 145-195
1917 26-48	1921 65-95	1921 200-300
1912 30-49	1914 70-100	1914 300-400
1919 30-45	1912 85-120	1922 330-460

cséplőlokomobilok, egyéves gyári garancia, elsőrendű alapos javítás, lelkiismeretesen kipróbálva.

Tűzelés minden fűtőanyaggal!

BRAĆA FISCHER D. D. ZAGREB PANTOVČAK 5.

MINDENMŰ MALOMGÉPEK

elsőrendű kivitelben,
modern malomok berendezése
és átalakítások

meglevő malomok átépítése legújabb rendszer szerint.

Silos és gabonapadlások, gabonaszállítóberendezések

BRAĆA MACHAN & VAVRENA, PARDUBICE
csehszlovákiai gyárból.

Nagy raktár Zagrebban. Mérnöki látogatás, tervezetek, árajánlatok, katalógusok ingyen. Azonnali szállítás. Rendkívül kedvező árak.

Vezérképviselőt az S. H. S. részére:

DOMOVINSKA PROIZVODNJA DRVA D. D. ZAGREB

RAČKOVA ULICA 8. SZÁM
Sürgönycim: DOMBOIS. Telefon 23-97. szám
FÜRÉSZTELEP: ČAKOVEC.
ERDŐKEZELŐSÉGEK: DOLNJA-LENDAVA,
ČEMINAC (LASKAFALU).

Termelvényei:
mindennemű tölgy-
fűrészáru és egyéb
keményfa fűrészelt
anyagok, donga,
vasuti talpfa
és tűzifa.

5337

SJEDINJENE KREČANE D. D.

Telefon 69 és 21-30
ZAGREB, Vlaška ulica 40
szállítanak:
1-a meszet

legmodernebbül berendezett Novi-marofi és oćurai mészégetőikből.
Havi teljesítmény cirka 120 vagon. 4746

UNITED STATES LINES

NEWYORKBA

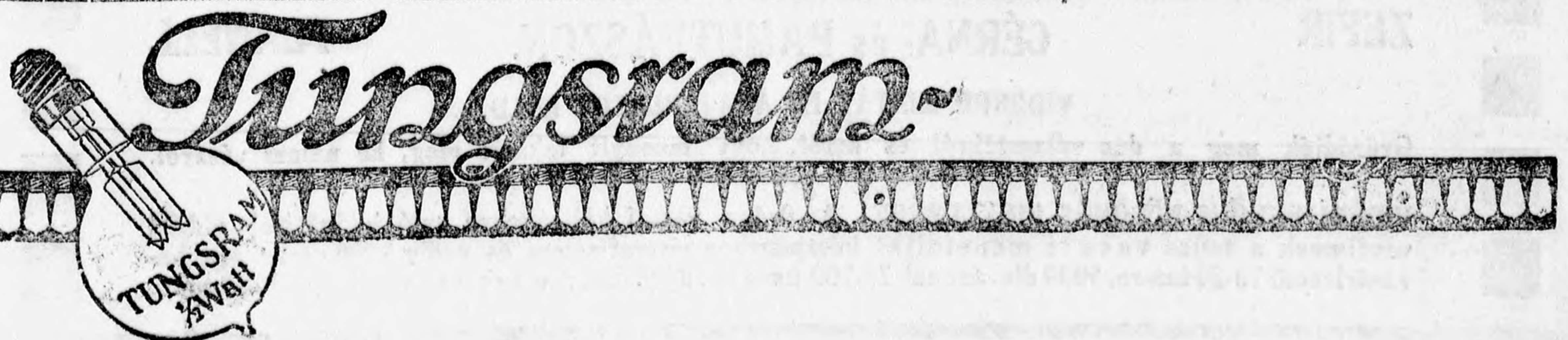
Southampton-
Cherbourgól **LEVIATHAN**
augusztus 28, szeptember 18, október 9 és 30, november 20.
GEORGE WASHINGTON
szeptember 19, október 24, november 28.

President Roosevelt augusztus 29., október 3.
President Fillmore augusztus 30., október 4.
President Harding szept. 5., október 10.
President Arthur szept. 12., október 17.
Amerika szept. 26., október 31.

Indulás Southampton és Cherbourgól 1 nappal később.
Minden közelebbi az alanti címnél megtudható:

UNITED STATES LINES

Jugoszláviai vezérképviselőt:
Beograd, a Beogradska Zadruga palotája.

**Eladó ház Obi-
llévon (Bana)**

Főútcán, egy fűszer- és rő-
vidáru-üzlethelyiséggel, négy
szobával, konyha, istálló, ar-
tézskut, nagy udvarral, nagy
konyhakert gyümölcsösrel
300.000 koronáért

Vételért nem kell az egészet
kifizetni, vagy ugyanezen
házat kieserődném Suboticián
házzal. — Suboticián 100.000
koronáért eladó egy konyha-
veteményes kert gyümölcsös-
sel, közel a huszárkaszárnyá-
hoz, házépítésre alkalmas utcai
front. Suboticián főhelyen elő-
kelő restauráció — átadó.

Tudakozódní

Béni Béla Subotica
Nemzeti Szálló d. u. 2-5 óráig

Értesítem a n. é. közön-
séget, hogy Zrinjski trg.
11. szám alatt

lakatos-műhelyt
nyitottam.

Minden szakmabeli munkát ol-
csón és pontosan készítek.
Legmodernebb kaszákát nyit-
tok és javítok, valamint minden-
féle gép- és motorjavítást vállal-
lok és hegesztek.
Szíves pártfogást kér

Wachtler Mihály
Subotica, Zrinjski trg.

Műtrágyát

szállít a legjobb mi-
nőségben és a leg-
megbízhatóbban a
Bácskai Mezőgazdák
Szövetkezte, Sember-
Gardák, ne rendeljete-
k másutt!, csak saját szü-
4142 vetkezetefeknél!

»HARANG«
mosószappan a legjobb!

Gyártja:

Első Novisadi Szappangyár

**3 darab
FAHAJÓ**

egy éves, minden
elfogadható áron
más vállalkozás
miatt eladó. Cim:

Goszl Pál
Sombor

MALOMGÉPEK

Ganz hengorszékek,
Malomkövek,
Trieurók,
Serlegek,
Hevederek,

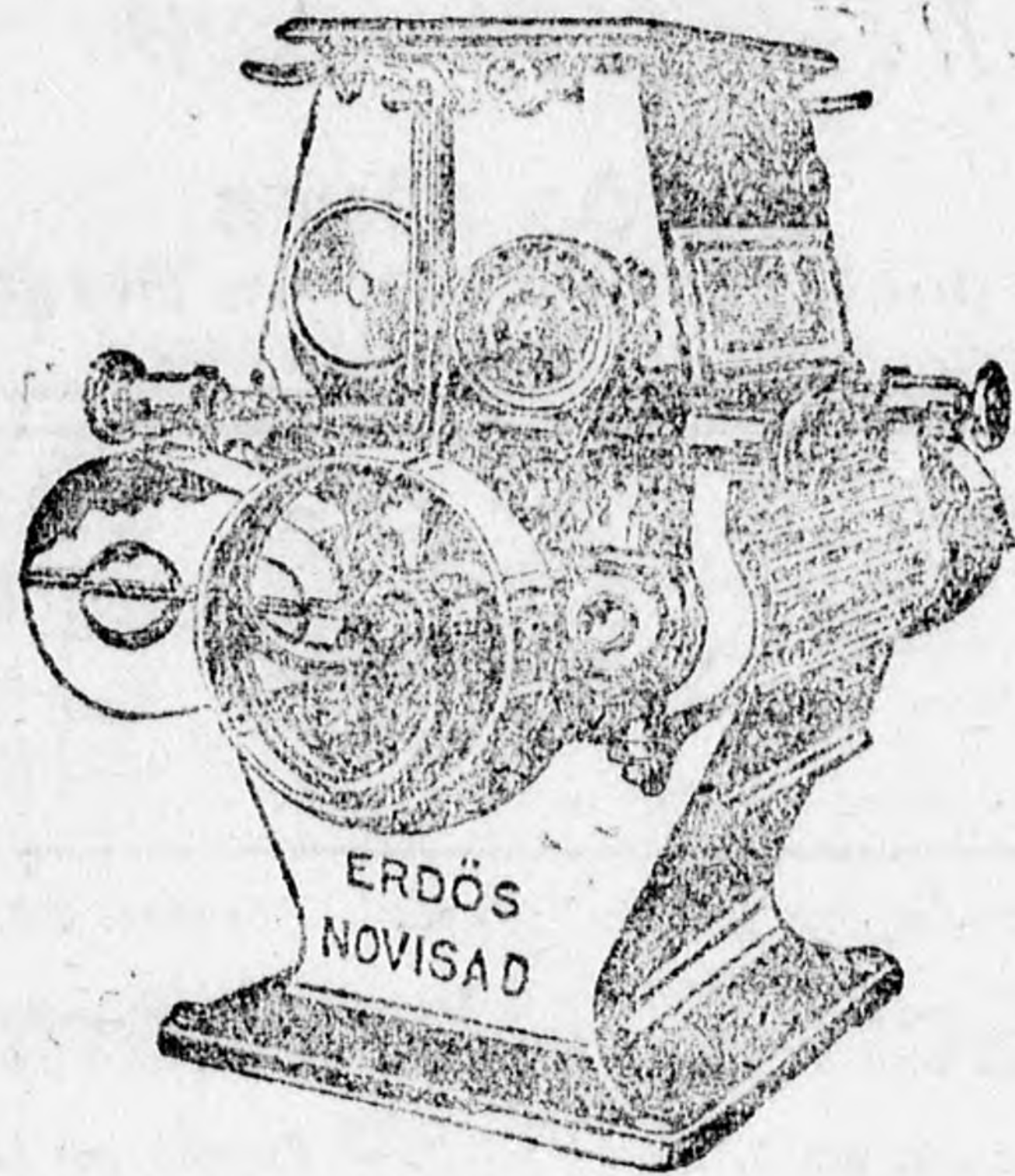
**Svájci
szitaselyem**

Szivattyúk,
Mezőgazdasági
gépek

„Mannesmann“ művek
lerakata gáz, kazán
és furócsövekben

SZERSZÁMGÉPEK

Esztergapárok,
Shaping,
Furógépek,
Famegmunkálók,
Kéziszerszámok

Szivógáz
és
Benzin motorok

Mindennemű technikai cikkek ipari üzemekhez

Erdős Henrik és Társa

Telefon-szám: 335.

Novisad

Temerinska ulica 8.

Malomberendezési
tárgyak, henger-
székek, hegyező-s
hámozógépek, kő-
járatok, sziták stb.

Benzin és szivógáz-
motorok ujak és hasz-
náltak. — *Petráss*
László Vel.-Bečkerek
Ristića 2218. — 5848

**CSERÉPKÁLYHÁK
TŰZHELYEK
(SPARNETOK)**

átalakítását, javítását és
tisztítását
METEOR KÁLYHÁK
belsőjét, kiapasztását
shamottal a legcsöb-
b árban elvállalja

Takács Mihály
cserepkályhás
Subotica, Rusics-utca 1. szám
Ugyanott olcsó új cserepkályhák
eladók. 4282

Az őszi szezon divatujdonságai

feltűnő olcsón a legjobb minőségben és rendkívül dus választékban

KOSTA DODIĆ

férfi és női divatruházában

SOMBOR, Kraljevića Djordje ulica 3. szám (a szerb nagytemplommal szemben) szerezhetők be

FÉRFI SZÖVETEK

SZŐNYEGEK

SZÉLES FEKETEPLÜSS

NŐI SZÖVETEK

NAGY

NŐI KABÁTOKRA

BÁRSONYOK

VÁLASZTÉKBAN.

SCHROLL-féle

KANAVÁSZ

SCHIFFON

SELYEM

FÜGGÖNY

ZEFIR

CÉRNA- és PAMUTVÁSZON.

FLANELL

VIDÉKRE MINTÁT ÉS ÁRAJÁNLATOT KÜLD.

Győződjék meg a dus választékról és arról, hogy mennyit takarít meg, ha nálam vásárol.

VIDÉKI VEVŐIM KÜLÖNÖS FIGYELMÉBE! A drága vasuti költségekre való tekintettel vidéki vevőimnek a teljes vasuti menetdíjat készpénzben visszafizetem és pedig 1000 dinár áru be-
vásárlásnál 10-20 km-re, 5000 din. árunál 20-100 km-re, 10000 din. áru bevásárlásnál 100-200 km-re.